

KERVAN

Türkiye laik olacaksa din, devlet
ve eğitimden çıkartılmalıdır

ŞERİATÇI

PARTİ

KAPATILMALI

1 MAYIS: TÜRKİYE KAMUOYUNA
ÇAĞRI

AHMET CANDAN

TAŞKIZAK

Şeriatçılar Taşkızak Tersanesi'ne de burunlarını soktular. Ramazan sırasında 15 dakikalık iki çay paydosunun kaldırılmasını ve yarım saat erken paydos edilmesini istediler. Bunu da insanların dini inançlarını sömürerek, adeta bir siyasi şova döndürdüler.

Ertesi gün laik-demokrat, devrimci insanlar "bize bunu zorla dayatıyorlar, zaten taviz vere vere ülkede iyice güç kazandılar, biz bunu kabul etmiyor ve çay paydosu yapmak istiyoruz" diye harekete geçtiler. Ancak sendika, toplu sözleşmenin 28.maddesi ve 85.maddenin g fıkrasını göstererek işverenden "erken paydos" istemiş. İki tarafı da mağdur etmemeye çalışmış.

İşveren bu durumu fırsat bilerek, çay saatlerini Ramazan boyunca kaldırıp, erken paydosu uygun gördü. Böylece işveren, şeriatçıların dayatmasını gerekçe yaparak, çay paydosu gibi önemli bir kazanımımıza el uzatmış, o hakkı istediği gibi tasarruf etmiş oldu. Şeriatçıların dini inançları sömürerek öne çıkarttığı "istemlerin" işçi haklarının ortadan kaldırılmasına dolaysız hizmetlerinden biri de işte bu örnekteki gibidir.

Alevi kökenli işçiler buna karşılık ne dediler: "Biz de 12 gün oruç tutarız, ama asla erken paydos talep etmediğimiz gibi, hatta oruçlu olduğumuzu bile söylemeyiz. Çünkü, inancımız dolayısıyla kimseyi rahatsız etme hakkımız yok. Gerçekten inançlı insan böyle yapmalıdır."

Evet, amacı dini inancı yerine getirmek değil, onu siyasete alet edip, şeriatçı bir devlete uzanmak olan şeriatçıların Taşkızak'ta yaptıkları, aslında Türkiye'de

yaşanan kara tehlikenin ufak bir provasıdır. Laiklik ve demokrasi mücadelesi bugün daha güçlü ve kararlı olarak verilmelidir. Yoksa işçi sınıfı için, bırakın çay içmeyi öğle yemeği yemek bile zor olacaktır.

M.YAZICIOĞLU, ANKARA

DİNİN GÖLGESİ

Nice kalem çalınmıştır yanlışla Halen bu yanlış sürdürüyorlar Fikirler çarpıtıp düşman ederek Kardeşi kardeşe kırıdırıyorlar

Para şöhret kör ediyor gözleri Düzen için yalan söyler sözleri Başa geçen hayvan sayar bizleri İnsanım demeye yıldııyorlar

Cambazlıkla, hırsızlıkla yasalar Ülkelere gönderilir kararlar Ceza vermez mahkemeler yasalar Sefil halka suçu yıktırıyorlar

Anadolu'm evvelinden kan dolu Gittikçe çıkmaza gidiyor yolu Osmanlı torunu gerici dölü Şeriat tohumu ektiriyorlar

Yazıcıoğlu oyunun kuralı böyle Gericiler yurda hakim, sen söyle Maraş'ta, Sivas'ta ölürlüz böyle Dinin gölgesinde yaktırıyorlar

12 Aralık 1993

İSMAİL YILDIRIM

DÜZELTME

Kervan'ın Şubat 1994 sayısında "SHP'ye oy vermek doğru ve zorunludur" başlığı altında Hacı Bektaş-ı Veli Derneği genel başkanı Selahattin Özel'in bir demeci yayımlandı. Yayımlanan demec, 27 Mart yerel seçimlerinde oyların SHP'ye verilmesinin gerekliliğini vurguluyordu. Ayrıca, Hacı Bektaş-ı Veli demeklerinin bu örgütlenmeleri sürecinde Pir Sultan Abdal Derneği genel başkanı Murtaza Demir'in tutumuna ilişkin düşünceler içeriyordu.

Sözkonusu demeci bir telefon görüşmesiyle ben almış, görüşmeyi daha sonra çözmek üzere ses cihazına kayıt etmişim. S.Özel'le yaptığım görüşmemin temel noktası, yerel seçimlerde kendisinin ve çevresinin ne yönde tavır alacağı idi. Selahattin Özel, kısa süren görüşmemizde seçimler konusundaki tavrını ifade ettikten sonra, Alevi örgütlenmesinde yaşanan sorunlardan biri olarak Pir Sultan Abdal Derneği ve Murtaza Demir'le ilgili düşüncelerini de dile getirdi. Telefon görüşmesinin bu ikinci bölümü demec dahilinde değil, daha çok dost sohbetlerinde dile getirilen düşünceler mahiyetindeydi.

Ancak, telefon görüşmesi tarafımdan çözümlü dergi yayın kuruluna verilirken, S.Özel'le görüşmenin ikinci bölümünde ifade edilen düşüncelerin yayınlanmaması gerektiği konusunda bir not düşmekte eksik davranarak hata ettim.

Herhangi bir kasıt taşımayan bu yanlıştan ötürü saygıdeğer dostum Selahattin Özel'in bağışlayacağını umuyorum.

Kervan dergisi olarak, Alevi-Bektaşî yoluna, öğretisine ve bu toplumun örgütlenmesine ilişkin bu güne kadarki düşüncelerimiz, önerilerimiz ve pratik tutumumuz bütün dostlarımızın bilgileri dahilinde gelişmiş, gözlerinin önünde öne sürülmüştür. Alevi-Bektaşî toplumunun Hacı Bektaş Dergahı'nı merkez alan örgütlenme modeli başta olmak üzere, tek ve büyük bir örgütte en geniş birliğin sağlanması yönündeki öneri ve çabalarımız bundan böyle de sürecektir. Bütün dostlarımız da bilmektedir ki, Kervan, Alevi-Bektaşî toplumuna zaman zaman dayatılmaya çalışılan yapay farklılıklara, bölücü girişimlere anında karşı

çıkmakta, gereken uyarıları yapmakta, Alevi toplumunun birliğini ısrarla savunmaktadır.

OZAN İSMAİL EHLİ

YAR OLMALI

Doğruluğun ırmağında Bilgiç ol cahil yanında İnsanlığın deryasında Yüzmek bize yar olmalı

Eziyet etseler sana Kıyacak mısın cana Başın uzat dört bir yana Sormak bize yar olmalı

E. ŞENGEL, ÇEPNİDERE

ALEVİLERİN SESİ

Özümde insan sevgisi İçimde Ali sevgisi Geliyorum hey yobaz Geliyor Alevilerin sesi

Yüreklerimiz tutuştu Sivas'ta Yobaz sürüsü allah diyerek

İnsanlık dışı eyleme hazırdı Askeri, polisi baktılar sonuçta

37 canı aldılar yaktılar Biz Aleviyiz bizi susturamazlar Sana söylüyorum hey yobaz sana Nice canlar yanar binlercesi doğar

Yıllarca yıllarca susturulduk Ezildik horlandık sağır olduk Yobaz sesini yükselttikçe Tek bir ses tek bir yumruk olduk

Laik cumhuriyet, Alevilik Bütün canlarda birlik Aydınlik yarınlar demokraside Yobazlık kafalarda ikilik

Ey halk kafanı çağa uydur Doğru söz inan budur Karanlık aydınlığa çıkar Yobaz gibilerin sonu yoktur

Ben Ali'yim Pir Sultan'ım Haksızlıkla savaşırım Doğruluk benim yolum Yobaza şeriata karşıyım

Çepnidere benim köyüm Hacı Bektaş-ı Veli'dir özüm Size sesleniyorum canlar Birliktelikte tek çözüm

16 Mart 1994

ALİ SARITAŞ, ESKİŞEHİR

ALİ'DEN GELİR

Niçin taş atarsın hey kara sofı Bize her kötülük deliden gelir Yolumuz bellidir Mervan'ın soyu Aşkı muhabbeti, doludan gelir

Ömer'e, Osman'a gamlarımız var Muhabbet ararsan demlerimiz var İbadet istersen cemlerimiz var Namazımız Kırklar ceminden gelir

Kötülük bilmeyiz, gönlümüz paktır Kin kibir bilmeyiz, gönlümüz aktır Yolumuz sorarsan Aliyül Hakır Yolum Sucah Sultan Veli'den gelir

Erkanı tanımaz, haddin bilmezsin Yetimin gözünden, yaşı silmezsin Ne kadar söylesem, yola gelmezsin Alevilik yolu, Ali'den gelir

Adım Ali soyadım da Sarıtaş İmam Hüseyin'e döktüm kanlı yaş Ardımızdan ümre, soysuz karabaş Sözüm peygamberin dilinden gelir

ABDAL SEYİT

MUHABBET İLE

Şeriat yolunu Muhammed açtı Tarikat yolunu Ali açtı Müminlere yol eyledi

Hakikatı görenler canı gönülden Şeriden geçtiler Hakkın mahsuduna vardılar

Marifeti görenler hak Kapısından içeri girenler Hak cemalini görenlerdir

Sırrı hakikatı görenler Hak ile yoldaş olanlardır Kırklar ile semah dönenlerdir

Abdal Seyid'im Kendi özünü muhabbet ile Aç yolunu türap et kendi vücudunu

Sivas Katliamı Davası'ndan

Katillere devlet örgütü içinde kimler moral ve güç veriyor?

S.RIZA GÜVEN

Sivas duruşmasının üçüncü oturumu Ankara DGM'de yapıldı.

Sivas katliamı sanıklarının yargılandığı davayı, çok sayıda yerli ve yabancı basın ile birlikte izlemeye çalıştık.

Toplam beş gün süren celse-lerde çok hır gürü ve çekişmeli sahneler yaşandı. Sıkıntılı geçen günlerin birincisinde Pir Sultan Abdal KTD eski yöneticilerinden Ali Rıza Gündoğmuş ifade verdi. 5 saat süren ifadesinde Gündoğmuş, yaşadığı katliamı duru bir dille anlattı. Sanıklardan yedisini teşhis eden A.Rıza Gündoğmuş, Aziz Nesin ile ilgili iddialara "eğer tahrik olan varsa bizlerin tahrik olması lazım" dedi.

Duruşmaların ikinci gününde Lütfi Kaleli, (rahmetli) Battal

Pehlivan ve Demet Işık'ın ifadeleri alındı. "Salondaki insanların sayısı az" yorumunu yapan Kaleli, otele yaşanan dramı

anlatırken "olaylarda, emrindeki 6 bin askeri kullanmayan tugay komutanı da, tazyikli su sıkımayı reddeden belediye baş-

kanı da sorumludur" dedi. Diğer tanıklarından Demet Işık, "Sivas'ta katledilenlerin Müslüman halkı kemiren şeriatçılarca yakıldığını" anlattı.

Davanın 3. günü ifade veren, Madimak Otelinden sağ kurtulanlardan Ali Rıza Koçyiğit, olaylarda devletin de suçlu olduğunu anlattı. "Ben böyle bir devletin bulunduğu topraklarda yaşamaktan utanıyorum" deyince, bir sanık

"öyle ise Moskova'ya gitsinler" diye müdahale etti.

Burada bir not düşmek istiyorum. Sivas'ta katliam yapan

katiller, çok küstahlar. Hem suçlu, hem de güçlüler. Davacı avukatlara ve davacı tanıklara, gözlemci olarak davayı izleyen Kervan muhabirlerine bile yargıcın gözüne baka baka müdahale etmekten çekinmiyorlar. Dava bu yüzden çok gergin geçiyor. Adalet süreci, laik demokratik güçlerle gericiler arasında bir sinir savaşı biçiminde sürüyor. Bu katillere devlet örgütü içinden kimler moral ve güç veriyor?

Sivas katliamı davasının bugüne kadar bilinçlerde öne çıkardığı gerçek şu ki, biz laik ve demokrat Türkiye yanlısı milyonlar, Anadolu'muzu bir avuç şeriatçıya bırakmayacağız.

Hedefimiz, yobazlığı Anadolu topraklarından bir daha belini doğrultamamacasına silip atmaktır. ●

Kervan'ın başarılı seçim çalışmalarıyla ilgili olarak ulaşılan haberlerden bir demet

SARIYER

Burada seçim çalışmasına başladığımızda abone ve ilişkilerimiz sınırlı sayıdaydı. İlk kahve toplantısında öteki "sol"lardan ayrıldık. Onlardan farkımızı gören halkın bize güveni arttı. Semt toplantılarında yoğun dergi satışıyla (ki bazen 250-300'ü buldu) dostlarımızın sayısı arttı. Şimdi sanki Sarıyer'de yıllardır oturuyormuşuz gibiyiz.

8 Mart günü kadınlarla ev toplantısı yaptık. Alevilik ve cemevinin gerekliliği üzerine konuştuk. Hepsine bize düzenlediğimiz gecede omuz verdi.

Divriği'li Yahya dostun eşsiz katkısıyla dağ evlerinde yaptığımız toplantıya 200'e yakın katılım oldu. Seçim çalışmalarımızı 25 Mart'ta "Laik ve Demokratik Türkiye için El Ele, Gönül Gönüle, Birliğe Gecesi" ile tamamladık. Dolu geçen geceye sanatçılarımız Yedigöller Altay, Berrin Sulari, Deste Günaydın, Dertli Divani Baba, konuşmacı olarak da İsmail Yıldırım ve SHP Sarıyer adayı Şinasi Yalçın katıldı.

Sarıyer'de seçimi türlü hilelerle RP aldı, ama Kervan artık Sarıyer'in Alevi-işçi yoğunluklu mahallelerine, sokaklarına girmiştir.

Erkan Kılıç

BALÇOVA

Kervan'ın seçim çalışmaları 27 Şubat'ta Demokrasi Şöleni ile başladı. Geceye Balçova ve Narlıdere semtlerinden yaklaşık 1000 kişi katıldı. Konuşmacı olarak Hacı Bektaş-Veli Derneği genel başkanı Selahattin Özel, Narlıdere Alevi-Bektaş Derneği başkanı Veyssel Karababa, SHP Narlıdere, Balçova belediye başkan adayları ve sanatçılarımız Berrin Sulari, Murat Sincer, Apdullah Eninanc, Yusuf Çolak, Ali Can Demir izleyenleri coşturdular.

BUCA

Hacı Bektaş-Veli Derneği Buca şubesi 13 Mart'ta "Dostluk ve Dayanışma Şöleni" düzenledi. Bayramın 1.günü olmasına rağmen 700 dolayında katılımı coşkulu geçen şölene konuşmacı olarak Selahattin Özel, M.Fuat Erenler Dede, Berrin Sulari, Murat Sincer, Apdullah Eninanc, Makbule Kaya, Fadime ve Erhan Yıldız, Buca şube semah ekibi sanatçı olarak katıldı. SHP büyükşehir belediye başkan adayı Yüksel Çakmur da geceye katıldı.

NARLIDERE

Narlıdere Alevi-Bektaş Kültür ve Tanıtma Derneği 20 Mart Pazar günü bir yemekli gece düzenledi. Berrin Sulari, Apdullah Eninanc, Mercan Cevahir, Yusuf Çolak ve

Ahmet Çınardalı gibi sanatçılarımızın yanı sıra konuşmacı olarak Selahattin Özel, Veyssel Karababa, Yüksel Çakmur katıldılar. Coşkulu geçen gecede Çakmur bir konuşma yaparak laiklik mücadelesinin önemini vurguladı.

İZMİR

Kervan-İzmir temsilciliğinin düzenlediği "Laiklik, Demokrasi, Alevilik Şenliği" 14 Mart'ta İzmir Atatürk Kapalı Spor Salonu'nu tıklım tıklım dolduran 8 bin canın coşkulu katılımıyla yapıldı. Geceye laik, demokrat, emekten yana güçlerin ve Alevilerin gücünü gösteren havası egemen oldu.

Anti-laik, gerici güçlerin tırmanışının vurgulandığı, Alevi-Bektaş toplumunun güncel toplumsal örgütlenme sorunlarının anlatıldığı ve tüm laik-demokratik kesimlerin örgütlenme ve gücünün zorunluluğunun yinelenildiği gecede ana vurgu "27 Mart'ta oyların bölünmemesi, SHP'ye verilmesi" oldu.

Kervan adına gecenin açış konuşmasını yapan İsmail Yıldırım, şeriatçı yükselişe karşı laik-demokratik, emekten yana güçlerin en geniş iş ve gücünün gerekliliğini vurguladı. İzmir Büyükşehir belediye başkanı Yüksel Çakmur, anti-laik gerici gelişmelerin oluşturduğu tehdide karşı "tüm demokratik güçlerin ittifakı" çağrısını yaptı. Hacı Bektaş-Veli Derneği genel başkanı Selahattin Özel de Alevi toplumunun yapısına değindi, Alevi inanç ve öğretisini anlattı. "Ali ile Muaviye arasında kavga bir insanlık kavgasıydı ve bugün de devam ediyor" dedi.

8 saat süren Kervan şenliğine Aşık Mahzuni Şerif, Yavuz Top, Dertli Divani, Berrin Sulari, Apdullah Eninanc ve Aşık Burhani, Mahmut Işık, Mercan Cevahir gibi sanatçı dostlarımız deyiş ve türkülerle, Narlıdere ve Buca derneklerinin çeşitli semah ekipleri hazırladıkları semahlarla coşku ve sevinç katarlar. Geceye dost dernek ve kuruluşların katkısıyla gerçek birlik ve dayanışma örnekleri yaşandı. Gönderilen mesaj ve çiçekler de dostlarımızın sevgi ve dayanışmasının başka bir ifadesiydi. Kendilerine şükran borçluyuz.

İsmail Yıldırım

İZMİR

Çalışmalarımıza ocak ayında başladık. İlk işimiz Kervan özel sayısını yaygın dağıtmak oldu. Tutumumuzu SHP örgütlerine anlattık.

SHP'ye aktif destek tutumumuz toplumun büyük çoğunluğundan olumlu tepki almakla birlikte, Sivas'ta 37 canımızın yakılmış olması, Ankara'da memurların cop-

lanması insanların SHP'ye kızgınlıklarını arttırmıştı. Parti-içi kavgalık ve huzursuzluk buna eklenince, özellikle Alevi toplumunda bir bölünme ortaya çıktı, CHP'nin ayrı varlık göstermesi tuz biber ektili.

Bu nedenle, ilk başlarda "bu olayları iktidardayken bize yaşatan SHP'yi nasıl destekleyebiliriz" görüşü çok gündeme geldi. Ancak, semt toplantıları ve ev ziyaretlerimizde "pireye kızıp yorgan yakmanın" yanlışlığını ele aldık, doğru tavrın bu olduğuna birçok insanı ikna ettik.

Çalışmalarımız sırasında Alevi oylarının DYP, SHP, CHP ve DSP olarak bölündüğünü, RP'nin de pay kapmak için çalışmaktan geri durmadığını gördük, bu bölünmeyi kaldırmak için yoğun çalıştık. Ev ziyaretlerini, kahve toplantılarını ve birebir görüşmelerimizi yaygınlaştırdık. SHP Derince adayı Reşat Keçeci'yle söyleşiye yer verdiğimiz Kervan-Derince özel sayısını mahalle mahalle, ev ev dolaşarak seçmenlere ulaştırdık.

Gelelim seçim sonuçlarına: Türkiye'nin çok yerinde olduğu gibi bölgemizde de RP seçimlerden zaferle çıktı. Hem de büyük oy farkıyla. Özellikle işçi, emekçi ve Alevilerin yoğun olarak bulunduğu yerlerde sandıktan RP çıktı. Öğrendiğimize göre İzmir DEP yönetimi kapı kapı dolaşarak RP'ye oy istemiş...

Bu sonuç sol oyların bölünmüşlüğüne bir göstergesi oldu. Ama öte yandan, sol oyların SHP'de birleşmesi yönünde büyük çalışma yaptığımız yerde SHP birinci parti çıktı. Her yerde böyle çalışırsaydık sonuç farklı olacaktı.

Örgütsüzlük seçim sonrasında kendini yakıcı şekilde hissettiriyor. Laik, demokratik güçleri birleştirip örgütleyecek ve şeriatı yeneceğiz.

Kervan-İzmir

ADANA

Adana'da seçim çalışmalarında Kervan özel sayısının 5000 adet dağıtımını yaptık. Şehrin birçok yerine "gönüllümüz demokrasiye, oyumuz SHP'ye" gibi Kervan imzalı pankartlar asıldı. Pir Sultan Abdal Derneği Adana şubesinin düzenlediği gece, propaganda çalışmalarımız açısından başarılı bir platform oldu. Yüzlerce Kervan okuyucusuyla kucaklaştık, yüzlerce yeni dost kazandık. Seçimlerde hedefimize ulaşmayı belki sağlayamadık, ama Çukurova'daki etkinliğimizi birkaç kat artıracak başarılı bir atılım yapmış olduk. Çalışmalarımızı şeriatçı gericiye karşı laik-demokrat güçlerin güc ve eylem birliğini sağlayarak ilerleteceğiz.

Kervan-Adana

■ Aylık dergi. ■ Sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ İlan sorumlusu: Melek Ergen ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti Caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: 0-212-516 84 64 ■ Temsilcilikler: Avcılar: Gündüz Alt, Saadetdere Mah. Birlik Sok. No:20/A. ■ Bağcılar: Semih Rappel, Merkez Mah. 1.Sok. No:40/4 ■ Esenyurt: Kazım Açıkgoz, Fatih Mah. Suyulu Üstü Yaprak Sok. No:8 ■ Gazimahalle: Hüseyin Kurca, 50.Yıl Mah. 2871 Sok. No:12, Gaziosmanpaşa ■ Gülsuyu: Şahin Sarıtaş, Gülsu Mah. Mesut Cad. No:103, Gülsu Sondurak, Gülsuyu-Maltepe ■ Halkalı: Eyüp Barışık, Kuruçeşme Cad. Çiçek Sok. No:19/A Hasanoğlenderesi Altınşehir ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İş Merkezi, No:4 Kat:4 Tel: 0-216-353 57 25 ■ Kağıthane: Seyit Ermiş, Talatpaşa Cad. No:45, Ortabayır, Gültepe ■ Küçükçekmece: Seyfi Algül, Cumhuriyet Mah. Karabekir Cad. Sardunya Sok. No:21/A-5 ■ Unkapanı: Ali Haydar Göğercin, İ.M.Ç. 6. Blok, No:6610 ■ Sarıyer: Meral Özçelik, Tarabya Üstü, Çayırözü Sok. No:4, Kat 3 ■ Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Adıyaman: Niyazi Arslan, Asfalt Cad. Tam Elektronik, No:84/6, Gölbaşı ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, Kat:3 No:39 ■ Eskişehir: Nurettin Çalkuşu, Büyükdere Mah. Kaplan Sok. No:69 ■ Erzurum: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Gaziantep: Sedat Bican, Kıbrıs Mah. Çamlık Cad. No:27 ■ İzmir: Adnan Ayan, Eşrefpaşa Cad. No:269/1, Eşrefpaşa ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Özsoy İşhanı Kat:3 No:6 Tel:0-262-331 15 23 ■ Malatya: Şevket Coşkun, Ak-Pa Ticaret, İzetiyi Mah. Nuhu Cad. Derme Sok. No:10 ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346 Sok. Dincer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozcu ■ Söke: Av.Mustafa Açıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turhal: Aydın Koca, Yenibelediye Sitesi, Kat:4 No:426 ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat 1 No:2, Turgutlu ■ Zile: Sadık Çıkrıkçıoğlu, Uzun Çarşı, Galeri Sok. No:6 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 85757 Karlsfeld. ■ Avusturya: İlhan Uçar, 1140 Wien, Kentler Str. 20/5 Avusturya ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda-Schiedam: Mehmet Cımtay, Fabrikastraat 53, 3117 MG ■ Avustralya: Eyyüp Aydoğmuş, 6/1A Betts St Parramatta 2150 NSW Avustralya ■ Avustralya-Mildura: P.O. Box 302, Merbin 3505 Mildura ■ Rusya: Yevgeni Paşintsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563 ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: İlcak Matbaacılık ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 150 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL, İsviçre 65 SFr, Amerika 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaletler: Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şb. Genel Ajans, Hesap No: 1032357-6

KERVAN'IN İÇİNDEN

4

YEREL SEÇİMLER

27 Mart yerel seçim sonuçlarının ilk değerlendirmesi. *Mercan Köklü.*

5

ŞERİATÇI PARTİ KAPATILMALIDIR

Rıza Yürükoğlu, "neden biri çıkıp şeriatçı parti kapatılmalıdır demiyor?" sorusunu yanıtlıyor ve laik-demokratik güçleri RP'nin kapatılması yönünde bir halk hareketi oluşturmaya çağırıyor

6

RP MÜCADELEDE Mİ KAZANDI?

RP ile ciddi mücadele gerekir. *Emine Engin*

10

GEBZE SENDİKALAR BİRLİĞİ

Gebze Sendikalar Birliği başkanı Cemal Simlioğlu ile söyleşi. *Murat Yılmaz*

16

FEYZULLAH ULUSOY EFENDİ

Hacı Bektaş Veli Dergahı Postnişini Feyzullah Efendi 18 Mart günü Hak'ka yürüdü. Canların başı sağolsun.

20

KÜBA: "GERÇEKÇİ VE İYİMSERİZİ"

Küba KP MK üyesi Teresita Hernandez ile sohbet. Hazırlayan *Emine Engin*

24

1 MAYIS: KAMUOYUNA ÇAĞRI

Şeriatçı düşman sakalımızı kesti!

MERCAN KÖKLÜ

Yerel seçimlerin iki net galibi Refah Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi, mağlubu ise SHP'dir. Seçim sonuçlarıyla birlikte Türkiye ortamında sağın ağırlığı artmış, gericiğin eli biraz daha güçlenmiştir. Laik-demokratik Türkiye savaşılarının işi biraz daha güçleşmiştir.

Şimdi seçim öncesinde tartışılan çeşitli almasıklar açısından 28 Mart'ın verilerine kısaca bakalım.

Seçimlere katılmak mı, boykot mu?

PKK, 27 Mart öncesinde, özellikle DEP'in seçimlere katılmaktan vazgeçmesiyle yoğunlaşan bir "boykot" kampanyası sürdürdü. Diyarbakır'da dağıtıldığı ileri sürülen bir bildiride "boykot" şöyle savunuldu:

"TC'nin oyunlarına alet olma. Kararımıza uymamanız halinde tüm aile çevreniz de dahil olmak üzere ARGK'nin namlularına hedef olduğunu unutma. Kendisini bile koruyamayan TC, sizi ne zamana kadar koruyabilir? Seçimlere katılmamız halinde seçimler sonrası da mutlaka bu hesabı ödemek durumundasınız. Bunun bilinciyle hareket et! Dürüst, namuslu, onurlu bir insan olarak yaşamak istiyorsanız, zaman geçirmeden seçimlerden çekil! Adaylıktan vazgeç!"

Hemen hemen hepsi Kürt milliyetçiliği ile aynı telden çalan "sol"ların Türkiye geneline yönelik seçimleri boykot kampanyasının argümanları ise özlü olarak şöyleydi:

"Daha önce desteklediğimiz adaylar dahil, yurtsever, ilerici, demokrat, devrimci olduğunu söyleyen tüm adaylar seçimlerden çekilerek faşizmin oyunu bozulmalıdır... Seçimlerde herhangi bir partiye ya da bireye destek vererek ya da bağımsız aday çıkarak faşizmin seçim politikasına güç vermeyelim... Seçimlere katılmayarak faşizmin seçim oyununu bozalım." (Mücadele)

Kürtler arasında PKK'nın, ilerici-sol çevreler içinde de Dev-Sol'undan TKP-ML'sine, 20 küsur "sol" dergisine vb. kadar geniş bir çevrenin sürdürdüğü ve kendi kendine ajite olanların "tarihin en büyük boykot cephesi" olarak adlandırıldığı bu kampanyanın verdiği nokta nedir? Koca bir HİÇ!

Kürt milliyetçiliğinin, "sol"ların söylemleri kimseyi aldatamaz! Seçimlere katılım tüm ülkede yüksek olmuştur. İl Genel Meclisi Üyelikleri seçiminde genel katılım oranı, %91,93'tür. 27 Mart 1994 seçimleri, 1984 yerel seçimleri dahil, 1968'den bu yana katılımın en yüksek olduğu yerel seçimlerdir. Katılım birçok genel seçimden de yüksek olurken, hatta 1991 genel seçiminin düzeyini (%83,9) geçip gitmiştir.

DEP'in seçimden çekilmesiyle birlikte Kürt milliyetçiliğinin yaygın "boykot" çağrısı yaptığı Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki durum ise, 30 Mart 1994 tarihli *Özgür Gündem*'de

yayınlanan "45 ilin kesin sonuçları" tablosuna göre şöyledir:

Adıyaman, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Malatya, Batman illerinde seçime katılım %90'ın üzerinde; Ağrı, Bingöl, Hakkari, Mardin, Muş, Siirt, Urfa, Van'da katılım %85'in üzerinde gerçekleşmiştir. Diyarbakır'da bu oran %80, Iğdır, Şırnak, Kars'ta ise %74 dolayında olmuştur. Bu oranları düşük bulan varsa, şunu ekleyelim. Kars ve Hakkari hariç tüm bu illerde seçime katılım oranı, 1989 seçimlerinden daha yüksek olmuştur.

Geçersiz oylar, Türkiye genelinde %4,44 dolayındadır. (1989'da %3,47 olmuştu.) Üç ayrı seçim (il genel meclisi, büyükşehir belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği) üç ayrı renkte üç ayrı zarfla üç ayrı sandığa atılarak yapılmıştır. Bu bir zorluk getirmektedir. Ama seçim sonrasında birçok yerden gelen haberler, kendi partilerinin oy oranını yüksek göstermek isteyen şeriatçı-ümmetçi ekiplerin birçok sandıkta karşıt partilerin oy pusulalarını imha ettiğini, geçersiz kıldığını göstermektedir. Geçersiz oyların sayısını artıran bir etken de budur.

Geçersiz oy oranında ülke çapında fazlaca bir anormallik görülmemekle birlikte, tek tek iller düzeyinde bazı istisnalara rastlanılmaktadır. *Özgür Gündem*'in yayınladığı tabloya göre şu illerde geçersiz oy oranı %10'un üzerine çıkmıştır: Diyarbakır %21,3, Hakkari %21,8, Şırnak %16, Batman %14,5, Van %10,6, Urfa %10,6, Siirt %15,9, Muş ve Mardin'de %12,2 ve 12,5. (Kütahya'da %11,4). Bu illerde geçersiz oy sayısı toplamı 250 küsur bindir. (Bu sayı bölgedeki 19 il için, Tunceli hariç, 306 bindir. Aksaray'la Sinop'un seçmenleri de bu kadar ediyor.)

27 Mart yerel seçimlerinin sonuçları, "tarihin en büyük boykot cephesi" açısından gerçek bir hezimet olmuştur. Doğuda birkaç adayın korkup seçimden çekilmesi, büyük kentlerde durumu zaten ümitsiz olan bağımsız adayların "faşizmi protesto ederek" seçimden kaçması dışında fazlaca birşey olmadı. Seçmenler, hem batıda ve doğuda sandık başına giderek "boykot" çağrısını dikkate almadıklarını gösterdiler, hem de %95,56 oranında geçerli oy kullanarak, bu seçim platformunu meşru siyasi platform olarak gördüklerini ortaya koydular. Halk bu seçimlere siyasal olarak angaje oldu.

"Boykot"çuların hiç başarısı yok mu? Var. Kürt milliyetçiliği Kürt seçmenlerin oylarını emekçi halkın düşmanı RP'ye yöneltmiş olmakla, "sol"lar da, Seyit Rıza'yla Alişer'in Ovacık'ında bir MHP'liyi belediye başkanı yapmış olmakla övünebilirler.

"Oyum sosyalizme" mi?

Dergimizde çıkan yazılardan hatırlana-

cağı üzere seçimler öncesinde bir kesim de "oyum SHP'ye değil sosyalizme" dedi. SBP ve İP çevreleri aday çıkara-bildikleri yerde seçimlere katılarak "oylar sosyalizme, sosyalist adaylara" dediler.

1968 seçimlerinde, seçimlere katılım 9,6 milyon iken, TİP ülke çapında 250 bin oy almıştı. Bugün, 27 milyon dolayında seçmenin oy kullandığı Türkiye'de İP+SBP'nin toplam oyu 160 bin bile değildir. (Binde 56) Seçmen bu marjinal legal solu, deyim yerindeyse "ilememiştir". (Halk, "parti ayrımı yapmadan ilerici adayları desteklemeliyiz" türünden görüşlere de ilgi göstermemiş, bağımsızların oyu ülke çapında 92 bin (%0,33) düzeyinde kalmıştır.)

Zamanında yüzbinlerce devrimcinin cezaevlerini doldurduğu bu ülkede, ne sosyalist aday sayısı bu iki kabız partinin gösterdiği kadar azdır, ne de gönüllü sosyalizmden yana olanların sayısı 150 küsur bindir. Şimdi tekrar soruyoruz: Ülkede ana gündem maddesi şeriatçı gericilikle mücadele etmek ve bu uğurda oyları SHP'de biraraya getirmek iken "oyum sosyalizme" demek siyasal soytarlılık değil miymiş? Ali Balkız, dostumuz, Ankara'da RP'nin başarısına katkıda bulunmuş olmakla rahatça övünebilir.

"Oyları dağıtmıyor SHP'ye oy veriyoruz" mu?

Seçimler öncesinde dergimizin görüşü, ana kavganın SHP ile öteki burjuva partiler arasında gittiği, SHP oy kaybederse Türkiye siyasal hayatının çok kaygan bir zemine gireceği, gericiğin fena halde azacağı, SHP'nin hükümetten ayrılması durumunda da Türkiye siyasal hayatının sağa kayışının çok hızlanacağı, biçimindeydi. Bundan ötürü, laik-demokrat seçmenlere, Alevilere "oyları dağıtma, gönülünü demokrasiye oyunu SHP'ye ver" çağrısı yaptık.

Kervan'ın çağrısı başarılı oldu mu? Evet başarılı oldu, çağrımız büyük yankı yaptı. İyi çalıştık, gücümüzün olduğu yerlerde sol oylara önemli bir toparlanma getirdik. *Hürriyet*'in ocak ayı kamuoyu araştırması SHP'nin oylarını %11 dolayında gösteriyordu. Bu oran 27 Mart'ta %18 oldu...

Hayır, başarılı olamadı. Çünkü laik-ilerici-demokrat seçmenlerin, Alevilerin anlamlı bir çoğunluğunu görüşümüzün doğruluğuna ikna etmede *yetersiz kaldık*. Başarısızlığımız buradadır. Eğer milyonlarca laik-demokrat Sünni seçmen, milyonlarca Alevi seçmen "SHP'nin şeriatçı-şöven-totaliter gidişin önündeki önemli bir engel olduğu, dolayısıyla oyların herşeye karşın SHP'yi güçlendirmeye yöneltildiği" görüşümüze kazanılmış olsaydı, bugün şeriatçı RP ile faşist MHP'nin seçim zaferine kızıyor olmazdık.

Bu durumun bir önemli nedeni,

Aleviliğin özde laik, emekten, demok-rasiden yana, sol bir inanç ve yaşam biçimi olmasına karşın, 22 milyon Alevinin oylarının siyasal yelpazenin tüm partilerine dağılmış oluşudur. 700 yıldır kendisinden çok güçlü bir düş-manla birlikte yaşama, görülüyor ki, üstünlüklerin yanında Alevilerin belirli kesimine bozulma da getirmiş. Rıza Zelyut'a "sağ partilere de oy verin" dedirten, İzzettin Doğan'a RP'yle dirsek teması yapma cesaretini veren, Alevi örgütlerinin liderlerini kararsız tavır almaya yöneltten, SHP'ye gönülden evet dedirtmeyen "öge" buydu. Der-gah belki de bu nedenle ağzını açmadı. Ne var ki bu "politika", şeriata karşı mücadelenin öne çıktığı bu dönemde üstünlük değil, zayıflık oldu.

27 Mart'ta laik-demokrat oylar dağıldı. En başta Ecevit'e ve CHP'ye dağıldı. RP'nin seçimi aldığı İstanbul ve Ankara başta olmak üzere hemen her yerde DSP ve CHP *bölücü misyonlarını yerine getirmişlerdir*. Örnek mi? İşte RP'nin %25,4 ile zafer kazandığı İstanbul. SHP %18 ile seçim yitirirken DSP'nin oyu %14,6, CHP'nin oyu %2 oldu. Toplayınca solun oyu %35 ediyor. *Bu demek oluyor ki, İstanbul'un anah-tarını şeriatçı RP'ye teslim eden Ece-vit'tir! DSP ve CHP, birçok merkezde bu bölücü özellikleriyle şeriatçılara tarihsel bir hizmet vermiştir.*

Başarısızlıkta SHP'nin hiç mi suçu yoktu? Olmaz mı! SHP şeriatçılara karşı mücadelenin önemini görmekte birlikte, kararlılıkla seçime asılmadı. Ayrıca, sosyal demokrasinin klasik devlet baba-cı, birçok alanda çağdışı kalan politika-larının seçmen açısından hiçbir çekiciliği yoktu. İşsizlik, pahalılık, yolsuzluk ve rüşvete tepki gösteren seçmenler de, lafa gelince eşitlik-özgür-lük-sömürüye hayır vb. diyen SHP'nin İSKİ skandalına karışmasını affetmediler. Ayrılcılığa ve şeriatçı düşmana tutumundaki ürkekliğine, tutarsızlığına, belediyelerde çöplerin haftalarca toplan-mamasına, işçi ücretleri ödenmezken rüşvetsiz iş yürümemesine vb. kızdılar.

Sonuçta, Ecevit'in usta demagojilerine kananlar olduğu kadar DYP'nin, MHP'nin kararlı görünüşüne oy verenler, "şeriatçıysa şeriatçı, belediye işini düzgün yapsın, para yemesin" diye RP'ye yönelenler de oldu.

Bunların yanında, dünya konjonktü-rünün olumsuz etkisi de gözardı edilme-melidir. SSCB'nin düşüşü ile birlikte tüm dünyada KP'lerin, sol hareketlerin gerilemesi, halkın gözünde sosyalizmin - geçici de olsa - itibar yitirmesi söz konusu iken ve dünya bir bütün olarak sağa kayarken, bırakalım gerçek solu SHP gibi bir sol burjuva partinin bundan etkileneceği düşünülemezdi.

Türkiye'de 1984'den 1994'e seçmen sayısı 12 milyon artmış, ve sol seçmen-lerin sayısı toplam seçmen sayısından daha yavaş büyümüştür. Ama daha

önemlisi şudur: Sosyalist sistemin çöküşü 1989'da yapılan seçimlerde Türkiye'de sağ partilerin oyu 13,7 milyon, sol partilerin oyu ise 8,4 milyon dolayında idi. Bugün ise sağ partilerin oyu 18,2 milyona yükselmiş, solun (SHP + DSP + CHP + vb.) toplam oyu 7 milyona düşmüştür. 1989'da %60-%35 olan sağ-sol oylar dengesi, bugün %71-%27'ye dönüşmüştür.

Veriler, iç/dış etkenler sonucu toplumda bir sağa kayma olduğunu açık seçik gösteriyor. İşte komünistler, seçim öncesinde tam da bunu dikkate alıyor, bu gidişi durdurmak, en azından yavaşlatmak, sınırlamak amacıyla tüm sol oyları bir potaya, SHP potasına toplamaya çalışıyor.

Şimdi sorumuzu soralım: Seçim sonrasındaki siyasal tablo, seçim öncesi yaptığımız değerlendirmeye ve uyarıyı doğruladı mı? Türkiye ortamı daha da sağa kaydı mı kaymadı mı?

Kaymadı diyecek yiğit göremiyoruz. Onurla söyleyebiliriz ki, komünistler seçimden önce doğru değerlendirme yaptılar, sorunu doğru koydular. Kamuya, seçmeni doğru yoluna değil akıl yoluna yönlendirecek bir öneri sundular. Öneri doğruydum, başarısızlığı yeterince güçlü hayata geçirilememesindedir.

Ne yapmalı?

Seçim sonuçları ortaya koyuyor ki, Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda *ana gündem maddesi* laik-demokrat milyonların şeriatçı-ümmetçi gericilikle kavgası olacaktır.

Örgütlü şeriatçı azınlık, devlet olanaklarından ve laik-demokrat cephedeki çatlaklardan alabildiğine yararlanarak, seçmen kayıtlarını yok etme, sandık yok etme, mükerrer oy kullanımı, oy torbalarını çöplüklere, kalorifer kazanlarına vb. yerlere atma gibi birçok geleneksel seçim hilesine başvurarak bir huruç hareketine girişmiş, bugün için başarılı olmuştur.

Laik-demokrat milyonlar, şeriatçı RP'nin yüzünü güldüren bu seçim sonuçlarından rahatsızdır. Çok sayıda seçim sahtekarlığının ortaya çıkmış olması, RP'ye duyulan öfkeyi daha da bilemektedir. Rekor sayıda itiraz vardır. Laik-demokrat toplulukların birçok yerde gösteriler, protestolar örgütlediğine tanık oluyoruz. Oyunu öfkeyle, SHP'ye "ders vermek" amacıyla, vb. dağınık kullanan, örneğin DSP'nin, CHP'nin bölücülüğüne araç olan seçmenler şimdi pişmanlık içindedirler.

Ortama bakarak, çekinmeden şunu söyleyebiliriz. Yerel seçimler Türkiye ortamının daha da sağa kaydığını belgelemiş, ama bunun yanında Atatürkçü-komünist cephenin berraklaştığını göstermiştir. "Laik-demokratik Türkiye" ile Anadolu halkının 1300 yıllık düşmanı şeriatçılık arasında tercih söz konusu olduğunda, komünistler Atatürkçülerle aynı safta yer alırlar, *alacaklardır*. Hiç gocunmadan açıklarız.

Şeriatçı RP takiiye yapmakta, gerçek ideolojik-siyasal kimliğini toplumdan gizlemektedir. Bir yanda "medeni" görünmek için allanıp pullanmakta, başıaçık kadınlara izin veriyormuş havası yaratmaktadır. Öte yanda, seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından, Ankara'da sıkmabaşlar mini etekli bir kıza kezzap atmakta, ağzılarından dökülen "Taksim'e cami", "Aziz Nesin'e İstanbul'da yer yok" gibi sözler, şeriatçı

Neden biri çıkıp şeriatçı parti kapatılmalıdır demiyor?

RIZA YÜRÜKOĞLU

Yerel seçimler bitti. Sonuçlar ortada. Şeriatçılar Türkiye çapında başarılı.

Biz ne bu sonuçtan korkuyoruz, ne de aptallıklar sürerse gelecek Refah Partisi iktidarından korkuyoruz. Kötünün kötüsü olur Refah Partisi iktidara gelirse, hayatın gerçekleri kısa sürede onların demagojilerini boğazlarından aşağıya sokar ve Türkiye halkı öfkelerini büyük bir şiddetle çıkarır. Ama ülke zaman yitirir, üretim güçleri çöküntüye uğrar, her tarafı tarihsel düşmanlıklarla çevrili Anadolu toplumu dünya gelişme düzeyinin daha da gerisine düşer.

Bunlar konunun bir yanı. Ama biz bu yazımızda yalnızca bir noktaya değinmek istiyoruz. Ve Türkiye'nin laik çoğunluğuna sesleniyoruz. Laik devletin tanımı dinle devlet işlerinin birbirinden ayrılması değil midir? Eğer yeni tanımlar uydurulmayacaksa laiklik devletle dininin ayrılmasıdır. Şimdi soralım:

1. Siyasi partiler, devleti topluma bağlayan, devlet düzeyinde işleyen devlet teorisi içinde yer alan kuruluşlar değil midir? Öyleyse açıkça dinci ve şeriatçı bir partinin varlığı laiklikle uzlaşıyor mu?

2. Dahası Refah Partisi'nin kurmayı hedeflediği ve bunu çeşitli düzeylerde defalarca yinelediği "İslam devleti", "şeriat devleti" laik devlet anlayışıyla bağdaşıyor mu?

Bağdaşmıyor. Günümüzdeki Anayasa ve yasalarla bağdaşmaması bir yana, daha da önemlisi, modern, laik demokratik cumhuriyet ilkeleri ile BAĞDAŞMIYOR. Peki neden bir allahın kulu da kalkıp, toplumu ortaçağ karanlığı-

yüzü açık etmektedir.

Anadolu halkının 1300 yıllık düşmanı olan şeriatçı çizginin Türkiye'yi nereye götürebileceği konusunda örnek mi isteniyor? İşte Suudi Arabistan, İran! İşte Pakistan, Sudan, Malezya. İşte Mısır işte Cezayir, işte Afganistan! Her yerde anti-laik, anti-demokrat, anti-özgürlükçü, her yerde emeğin, sendikaların, Sol'un düşmanı! Şeriatın olduğu yerde kin ve kan vardır! "Düzene karşı olma" söylemiyle sol muhalefetin duramadığı boşluğu dolduran RP'nin gerçek hedefi anti-laik, anti-demokrat, anti-özgürlükçü, İslami finans-kapital düzenidir.

Aklınızdan hiç çıkarmayın ki şeriat Anadolu halkına *düşmandır*! Hem de ikna edilemeyecek, pazarlığa oturulamayacak kadar kinli bir düşman!

Bu düşmana karşı alınması gereken

na götürecektir olan laiklik düşmanı, İslam devleti savunucusu Refah Partisi kapatılmalıdır demiyor? Bu, "demokratlık" mı oluyor? İşte, aydınlara çember sakallı görünce irkiliyorlar diye değil, asıl laiklik düşmanı parti kapatılmalıdır demiyorlar diye kızmalısınız.

Komünistlerin anladığı tek siyaset, ilkeli siyasettir. Küçük hesaplarla, o tarafı bu tarafı hesaplama, kollamaya çalışarak yapılan siyasetler kısa erimde sonuç verse de, uzun erimde yapını vurur, düşmanı güçlendirir. Tek doğru siyaset ilkeli siyasettir. Şeriatçı parti laiklik ilkesi ile çelişir. KAPATILMALIDIR! Neden, neden, neden bu istem yükseltilmiyor? Bir tek neden söyleyin! Varsa söyleyeceğiniz, gönderin Kervan'a, basmak sözümüz olsun!

Yüzyılların getirdiği gelişmeyi bir karanlık gecenin sabahında süpürmeye kalkan kara sesle böyle mi mücadele edilecek? Homurdanmak, mız mızlanmak, vırvırlanmakla mı?

Tüm laik demokratik güçler Refah Partisi'nin kapatılması yönünde bir halk hareketi oluşturmalıdır.

Komünistler olarak halkımıza şu gerçeği de söylemeliyiz ki, Refah Partisi'ni bugünlere getirenler, o laik burjuva politikacılarıdır. Büyük çoğunluğunun müslüman olduğu bir toplumda oy kazanmak amacıyla 1946'dan bu yana din sömürücülüğü yaptılar. Ne büyük bir tehlike ile oynadıklarını, 700 yıllık Osmanlı tarihinden de öğrenmemişler. Evet, burjuva politikacıları İslam devleti istemediler.

tutum açıktır. Laik-demokratik Türkiye mücadelesi, eskisinden daha militanca ve tüm ülke çapında yükseltilmelidir.

Tüm laik-demokratlar, tüm Atatürkçü, ilerici-devrimci, sosyal demokrat ve komünistler, özgürlükten yana müslümanlar bu mücadelede AYNI SAFTADIRLAR. İşçi sendikaları, meslek örgütleri, laik-demokrat yığın örgütleri, Alevi örgütleri, Dergah bu saftadır ve aktif rol almaları gerekir. Unutmayalım ki, bu saflarda "siyasete karışmayız" gibi bir tutum, son çözümlemede şeriata - hem de vahşice - hizmet eder.

Laik-demokratik Türkiye mücadelesinin öne süreceği istemler açık ve nettir.

Devlet işleri ve eğitim alanı dinden temizlenmelidir. Devlet dine hiçbir biçimde hiçbir gerekçe ile katkı, destek

Onlar, İslami duyguları kullanıp oy toplamak istediler. Ama sınıfsal dar bakışları ile göremediler ki, toplumun dinsel inancı olarak hepimizin saygılı olduğumuz İslamiyet, politikleştirildiğinde, İslami politik bir harekete dönüştüğünde, çağdaş uygarlığın önüne dikilebilecek en büyük belalardan biri olacaktır. Dokuz canlı canavara benzeyecektir, çünkü o zaman İslamcı siyasal partiye vurmak pek çok çevrenin gözünde İslamiyete vurmak anlamını taşıyacaktır. Dolayısıyla Refah Partisi de bir çeşit dokunulmazlık kazanacaktır.

İşte bugün olan budur. Toplumun dinsel duygularını incitmek ile, Refah Partisi'ni eleştirmek arasında sıkışan burjuva politikacıları, şeriatçıların eleştirisini, yine onları güçlendirecek bir basiretsizlik içinde yapmaktadırlar. Refah Partisi'ni sosyalistlik, komünistlikle eleştirmektedirler!

Türkiye'nin laik demokratik modern milyonları! Gördüğünüz gibi, bugünkü koşullarda Refah Partisi'ne karşı tutarlı ve etkili bir mücadele bu düzen partilerinden beklenemez. Bu ancak sizin girişimimizden, sizin yaratıcılığınızdan, sizin ideallerinize bağlılığınızdan yükselecektir. Bu partilerin Refah Partisi'ne karşı bugün kemküm etmekten, yarın daha da güçlenirse üzerlerine orduyu sürmeye kalkmaktan başkaca yapacakları şey yoktur. Oysa, dinci siyasi akımlarla mücadelenin yolu bu değildir. Gerçek zafer yolu, halkın, tüm inanan müslümanlarıyla, tüm laik partilerin insanlarıyla birlikte, kadınıyla erkeğiyle bu ortaçağ yolunu lanetleyip reddetmesidir. ●

vermemeli, tarafsız olmalıdır.

Diyanet lağvedilmeli, tüm resmi dinsel eğitim kurumları, kurslar kapatılmalı, zorunlu din dersi kaldırılmalıdır.

Tekke ve Zaviyeler Yasası geçersiz kılınmalıdır. İnanç toplulukları, kendi ihtiyaçlarına yönelik olarak ibadet kurumlarını (cami, cemevi, kilise, havra) kurabilmeli, devletçe denetlenen özel/paralı dini okullar kurabilmelidirler.

Dini vakıfların yurt/aşevi/yardım merkezi vb. açmasına izin verilmemelidir.

Türkiye laik olacaksa, dini partiler olmayacaktır. Dini siyasete araç ettiği ayan beyan ortada olan Refah Partisi kapatılmalıdır.

Haydi, sakalımızı kesen şeriatçı düşmana karşı ayağa kalkalım. Laik-demokratik milyonlar, ülkenin aydınlık geleceğini temsil eden güçler olarak bir olalım, diri olalım, iri olalım! ●

Refah yönetimi, "mücadeleyi biz kazandık" diye hindi gibi kabarıyor.

Refah'a karşı, dişe dokunur bir mücadele verildi mi ki,

bu partinin haktan yana geçinen yönetimi tabanını böyle haksızca aldatıyor?

RP mücadeledede değil seçimde kazandı

EMİNE ENGİN

Yerel seçimler öncesinde, Refah Partisi'nin en aktif ve örgütlü parti olduğunu, oldukça büyük kalabalıklar topladığını gözlemiştik. Seçim sonuçları bunu yansıttı. RP'nin oyları arttı. Daha da önemlisi, İstanbul ve Ankara Büyükşehir dahil çok sayıda belediyeyi RP aldı.

Laik-demokratik geçinen ama ikisinden de nasibini almamış olan aydınlardaki paniği bir görseydiniz. Efendim, başımızı bağlatacaklar mı, içkili lokantaları kapatacaklar mı... Kusura bakmasınlar ama, bunlar kendi sükselerini düşünmekten öteye geçemiyorlar. Laikliğe ve demokrasiye hiç erişemiyorlar.

Solcu aydınlar da işçiden, halktan kopukluğun ve düzgün bir sol yaklaşımdan yoksunluğun yarattığı bir başka panik içindedirler. Refah Partisi'nin güçlenişine karşısında, ya türbanlı ve sakallı birini görünce tiksiniyle bakarak, ya da oyum Refah'a gibi garip biçimlerde teslim olarak tepki göstermektedirler.

Refah yönetimi, "mücadeleyi biz kazandık" diye yine hindi gibi kabarıyor. Refah'a karşı, dişe dokunur bir mücadele verildi mi ki, bu partinin haktan yana geçinen yönetimi tabanını böyle haksızca aldatıyor? Söylenecek çok şey var ama önce laik-demokrat geçinenlerin verdikleri "mücadele"ye bir bakalım. Öyle "mücadele" verilirse, RP de böyle kazanır.

Laik ve demokratik olmayanların "mücadelesi"

Seçim öncesinde, öteki büyük partiler, baktılar ki Refah öne geçmeye başladı, bir karalama kampanyasıdır başladı. Ortada fikirlere, siyasete yönelik düzgün bir eleştiri falan yok. Bir yandan, esnafa ayrılan kredi stokunu 5 trilyona yükseltmek gibi oy avlama önlemleri alınırken, öte yandan da Refah'a habire çamur atıldı. Refah da doğal olarak, bunların çoğundan kendini kolayca temize çıkardı.

İnsan bazen düşünüyor, bun-

lar acaba gerçekte Refah güçlensin mi istiyorlardı?

Hasan Mezarıcı olayı ve ondan sonra estirilen Atatürkçülük rüzgarı, tam da Ramazan'da, başlıbaşına bir orta oyunuydu. Atatürk'e de yazık oldu.

Bir kez, Atatürk'e suikast düzenleyenlerin itibarını geri verme önergesinde birçok partiden milletvekilinin imzası olduğu halde, Mezarıcı cımbızlandı. Öte yandan, herkés bu kadar havaya fırladı ama televizyon yayınlarında, yaşın yanında kuru da yandı diye açıklamalar yapıldı. Demek ki, istense, önerge oylanır, "yaşın yanında kuru da yanmıştır, büyük dönüşüm süreçlerinde böyle şeyler olağandır" diye soğukkanlı bir biçimde yanıtlanırdı. Ama olay çıkarmak istiyorlardı ve Atatürk, sözde Atatürkçüler tarafından kullanıldı.

Şimdi çark ediyor ama Mezarıcı, kendi kulaklarıyla duydu, Atatürk'e veled-i zina imasında bulundu. Atatürk'ü koruyan ve 1950'lerde çıkmış bir yasa var. Mezarıcı'nın iması, bu yasa-yı deliyor ve milleti tahrik ediyormuş. Demirel çıktı, bu tahriki yapan sonucuna da katlanır diye buyurdu.

Tut kelin perçeminden. Mezarıcı'nın dünyaya uçkur açısından bakan zavallı, düzeysiz anlayışı bir yana, Atatürk'ü yasayla korumak ayıp değil mi? Herşeyi, sonucuna katlanılacak tahrik olarak sunmak, mantık açısından, Sivas olaylarıyla aynı değil mi? Sonra, herkes Atatürk'ün veled-i zina olmadığını haykırmaya başladı. Kardeşim, bu adam ne katkı yapacaksa yapmış, anası-babası beni ilgilendirmiyor diyen, hemen hemen çıkmadı. Yani mantık burada da Refah'la aynı, ama veride anlaşıyorlar. Demek ki, böyle birşey doğru olsa, utançlarından Atatürk'ü göstermelik olarak bile savunamayacaklar.

Yani Mezarıcı olayı, bir

laiklik ve demokrasi savunusu değil, oy avlamak için Atatürk'ün düpedüz kullanılmasıydı. Nitekim, yaptıkları ulvi mitingde, bir yandan Allah'la kulun arasına kimse giremez dediler, öte yandan ezan okunurken mitinge ara verdiler. Yani, genel özellikleri, ne bulurlarsa ikiyüzlü bir biçimde kullanmak... Dini kullanmaktan da vazgeçmediler. Mitingin sözde "militan" laik gücü SHP, ikide bir bağırıyordu: Türkiye laikdir, laik kalacaktır. Türkiye laik mi ki, laik kalsın?

Her büyük adam için en büyük tehlike, dondurulmak ve kullanılmaktır. Atatürk de aynı durumdadır. Kimse, onu bilimsel bir anlayışla yorumlamıyor. Atatürk, Mecelle'yi kaldırarak vb. laiklik yönünde çok önemli adımlar atmıştır. Ama, dönüşümler bir halk devrimi biçiminde gerçekleşmediği ve gericilik de din kisvesi altında mücadele verdiği için, Atatürk, gericiliği, Diyanet'i devlet içinde tutarak kontrol altına almıştır.

*Ey, solcu aydınlar,
Refah'ın aldığı oylardan
korkmayı bırakın da Refah'la
ciddi mücadele yapın.
Türkiye'ye refahı,
gerçek adil düzeni
ancak işçi solu getirebilir.
O, laikliğin ve demokrasinin de
tek sahibidir.*

Diyanet devlet içindeyken bir devlete laik denemez. Ama o günün koşullarında, olduğu kadarı, yine de ileri adımdı. O zamandan bu yana köprülerin altından çok sular aktı. Bugün Diyanet'i devlet içinde tutmak, yobaz dinciliği kontrol değil, devlet desteğiyle kalkındırma işlevi görmektedir. SHP, gerçekten Atatürkçü'ye, bugün "Türkiye laikdir, laik kalacaktır" diye yırtınacağına, Diyanet'i devletin dışına atmak için çalışmalıdır. KİT'ler, personel harcamaları öne sürülerek özel-

leştirilirken, devasa personel harcamalarıyla Diyanet'e neden dokunulmamaktadır?

Bugün laiklik açısından yaşadığımız sorunların asıl kaynağı, laik-demokratik geçinenlerin demokratiklikten ölesiye korkularıdır. Şuraya bakın, Lozan'ın 70. yıldönümünde, TC Cumhurbaşkanı, kalkıyor, Türkiye'de azınlık yoktur çünkü nüfusun % 99'u Müslümandır, diyor. Yani azınlık kavramını millet değil, ümmet açısından kullanıyor. Neden? Millet açısından kullanırsa, Birleşmiş Milletler ilkelerine bile girmiş olan ve TC'nin, Kıbrıs, Filistin, Bosna, Azerbaycan gibi işine geldiği durumlarda "savunduğu", kendi kaderini tayin hakkı, TC'de de gündeme gelecek. Sırf bu gündeme gelmesin diye, millet gerçeği bile inkar ediliyor.

Güneydoğu'da zamlar olarak Müslümanlığı kullanmak gerektiğini açıkça savunan ve kullanan RP'nin oyları çok arttı. Artar tabii, RP'nin propagandası, TC cumhurbaşkanlığı makamından bile yapıldı. Sonra Erbakan Hoca, mücadele kazandık diye yutturmaya kalkıyor. Oysa Türkiye'nin bütün demokrat geçinen anti-demokratik güçleri RP'ye çalışıyor.

Terörle Mücadele Kanun Tasarısı'nın tartışmaları sırasında laikliğin kahraman savunucusu kesilen ama burnunun dibindeki Diyanet'i görme-

yen Karayalçın'ın durumu da pek farklı değildir. Karayalçın, böyle bir kanuna karşı çıkacağına, içine laiklik de girsin diye tutturdu. Haydi, diyelim güçleri buna yetiyor. Ama şuna ne buyrulur: Karayalçın, laiklik karşıtı düşüncelerin barışçı düşünce sayılmayacağını, dolayısıyla böyle düşüncelerin de suç kapsamına alınmasını savundu. (Cumhuriyet, 20 Kasım 1993)

SHP, düşünce suçunu savunuyor ve laiklik karşıtı düşünceleri suç sayıyor. Bu kime yarar? Tüm demokrasi düşman-

larına, bu arada demokrasi şampiyonu kesilmesine fırsat yaratarak da RP'ye yarar ve yarar. Aynı bunun gibi, Atatürkçü, laik, demokrat geçinenlerin ateşli bir biçimde savundukları türban yasağı da RP'ye yarıyor. Böyle yaparak bunlar Atatürk'ün kıyafet devrimini savunduklarını mı sanıyorlar? Bunu da anlayamıyorlar.

Yukarıda değindiğimiz gibi, dönüşümlerin halk devrimi yoluyla gerçekleşmediği koşullarda, Atatürk, devlet memurları ve milletvekilleri için geçerli bir kıyafet yasası çıkarmıştır. Bu gibi yollardan, devletin farklı bir kimliğe kavuşması sağlanmıştır. Ama artık kavuştu, bitti. Şimdi o zamanki tutumu göstermek, bunca yılını sıkıyönetimler altında geçirmiş ve yasaklara karşı haklı olarak büyük tepki biriktirmiş toplumumuzda, tam tersine sonuç veriyor. Ayrıca üniversiteye mini etekli, tayt denen daracık pantolonlu kızlar, uzun saçlı, küpeli erkekler rahatça giderken, neden türbanlı kız sorunla karşılaşsın? Herkes istediği gibi giyinsin. Gerçekten, acaba bunlar RP'yi güçlendirmek mi istiyorlar?

Seçim kampanyası boyunca, RP'ye fikir düzeyinde yanıt veren çok az çıktı. Onlar da kıyıda köşede kaldı. Bunun bazı nedenlerini yukarıda sıraladık. Laik-demokratik geçinenlerin laik ve demokratik olmadıklarını açıkladık. Bunun başka nedenleri de vardır. Bunlara da Refah'a bakarken değinelim.

RP'den işçiye düşen adalet payı

RP'nin adil düzeninde vergi, enflasyon vb. konular da vardır ama onun ana eksenini faizdir. Faiz olmayacak, kâr payı olacaktır. RP bunu değişiklik olarak sunuyor.

Hız. Muhammed zamanında ki faiz, kârın tümünü alarak üreticiyi yıkabiliyordu. Bu nedenle ona tefecilik deniyordu ve o haram ilan ediliyordu. Kapitalizmden kredi sistemi buna tepki olarak gelişti ve faiz kârın tümü değil, yalnızca payı oldu. Yani faiz zaten ekonomi çapında kâr payıdır. Ama te-

kelci kapitalizmle birlikte, tekelciler için kâr payı olan faiz, küçüklerin tüm kârına el koymanın da aracı oldu. Refah buna ağlaşıyor. İslamiyeti değil, asıl olarak küçük kapitalistlerin, esnafın, tekellerden, finans kapitalden çektiği çileyi dile getiriyor. Eh ötekiler nasıl söylesinler, faiz zaten kâr payıdır, biz işçiyi sömürmesek faizin kaynağı olmaz diye?

RP'nin küçük kapitalistlerin ve bir ölçüde de esnafın partisi olduğu günlük hayatta da görülüyor. Çarşı caddelerindeki ticaret erbabı, küçük fabrika sahipleri hep RP'li çıkıyor ve RP, kendine yaygın taban olarak, altındaki en yakın komşusunu, yani işçi sınıfını seçiyor. Bunu nasıl yapıyor? Bu soruyu yanıtlamak için bir soru daha: RP, dini mi siyasete alet ediyor, siyaseti mi dine?

RP, kendi öz tabanına, yani küçük kapitalistlere vb. yönelik olarak, ya da o tabanla birlikte, dini siyasete alet ediyor. Faiz ödemekten belimiz büküldü diyeceklerine İslami terminolojiyi kullanıyorlar. Ancak RP, öz tabanına değil de, işçiye yönelik olarak ise, siyaseti, hem de sol siyaseti dine alet ediyor.

Erbakan'ın konuşmalarında, Refah'ın, kapitalizmin kötü yanlarını attığı, komünizmin iyi yanlarını aldığı söyleniyor. (Adil Ekonomik Düzen, s.17-18) Arada, bir gerekçeyle, "devrim", "1 Mayıs" gibi sözler geçiyor. Halk Meclisleri uygulamaya geçiriliyor. Bugün Türkiye'de işçinin, emekçinin gerçekten hissettiği "biz ve onlar" ayrımı öne sürülüyor. Türkiye'de iki parti vardır, biz ve onlar, deniyor. İşçinin bilinç altı ustaca örgütleniyor ve bakıyorsun işçi, dinciliğe yönelmiş. Yani işin başlangıcı din olmuyor. Sonucu ise, işçinin kendi alinteri olan kâra karşı yürütmesi gereken mücadelesinin, kârın yalnızca bir bölümü olan faiz ile sınırlanması oluyor. Bu da işçiyi değil, RP'nin küçük kapitalist tabanına yarıyor.

Sol aydınların, türbanlı ve sakallı görünce tiksintiyle bakmaları tiksindiricidir. Çünkü, RP'nin tabanındaki işçilerin başında türban, yüzünde sakal da olsa, aradıkları biziz. Adil düzen istedikleri için o yobaz yuvasına düşmüşler. Asıl aradıklarını bulunca, konuşmalarında sakal-türban kalmıyor.

Ötekilere gelince. Onlar nasıl söylesinler ki, RP, sen işçinin adil düzen arayışını kullanıyorsun diye. Yani düzenlerinin adil olmadığını itiraf etmek gibi bir aptallık mı etsinler?

Sonra, Erbakan, "lider ülke Türkiye"den, "Balkanlar'da, Kıbrıs'ta, Kafkaslar'da Hakka dayanan milli menfaatlerin korunması"ndan söz ediyor. Sözde emperyalizme karşı olan

Refah, bir yandan anti-Amerikan edebiyat yaparken, öte yandan Türkiye'nin kendisinin Amerika gibi bir emperyalist olması için çaba sarfediyor. Çok kutsal saydığı İslamiyeti buna alet ediyor. Kendisi İslam takkeli bir emperyalisttir. Ötekilerle arasında yalnızca takke farkı vardır. Kimisi Türk takkeli, kimisi Türk-İslam sentezi takkeli, kimisi Batı takkelidir ama amaçta hepsi birdir. Hangisi Refah'a karşı böyle, gerçek bir anti-emperyalist mücadele verebilir?

Bu amaç doğrultusunda, Erbakan, insaniyete aykırı bir

Refah'ın adil düzeni, bizi sömürecek, bizi savaşlarda öğütecek, bize haram, yani başka halkların alinterini yedirecek adi bir düzendir. Ama Refah, hiç istemeden, birşeyi müjdelemektedir. Halk yığınları, gerçekten adil bir düzen istemektedir.

kışkırtma içindedir. Onun konuşmalarına kendini fazlaca kaptıran, bir Yahudi'yi, Ermeni'yi, Sırp'ı ya da "gavur"u, gördüğü yerde linç eder. Siyas'ta Alevileri yakanların, provokasyona bir güzel takılanların RP tabanı olması hiç de şaşırtıcı değildir.

Erbakan, korku ticareti de yapmaktadır. "50 yılın intikamını almaya geliyoruz" diyor. Bu ne demek? Şeriatla karşı çıkanları, laikliği savunanları öldürürüz anlamına bile gelir. "İntikam", bunu içerir. Ve bir sürü aydın, bunu yemektedir. Böyle korku salarak, RP, çalınmış tabanı işçilerle özellikle sol aydınlar arasına bir duvar örmektedir.

Erbakan, öteki partilerin seçmenleri, bizim inananlarımız var diyor. Neye inananlar? Vallahi RP'nin parti programını bulmak için haftalardır uğraşıyorum. Partililer program diye birşeyin varlığını bilmiyorlar. Yakında herhalde, Kuran verecekler. Çünkü, RP, inananlar derken, onu kastediyor. Bu da düpedüz tehdit oluyor. Eğer Müslüman-sanız bana oy verirsiniz tehdidi.

Ötekiler bunlara nasıl karşı çıkacaklar? Türkiye'de insani-

yetin yalnızca sözü var. Korkuyu ve din iman tehdidini ise hepsi kullanıyorlar.

Daha da kötüsü var. RP, halkımızı Balkanlar'da, Kafkaslar'da savaşa sürecektir.

RP için bu, hem emperyalist amaçlarının, hem de nüfus siyasetinin bir aracıdır. İran, ekonomik sorunlarını nasıl yatıştırmıştır? Petrol tek başına buna yetmiyordu. Asıl önemli rolü, İran-İrak savaşında yüz binlerce İranlı'nın yok edilmesi oynamıştır. RP, Güneydoğu'da terör gerekçesiyle nüfus öğütülmesine karşıdır çünkü o nüfusun böyle bir savaşla daha iyi öğütüleceğini hesaplamaktadır. Ama ötekiler, onunla, nüfus nasıl daha iyi öğütülür diye nasıl açıkça tartışınlar?

RP, ötekileri Batı taklitçiliğiyle suçluyor ama kendisi de bunun Allahıdır. Erbakan'ın konuşmalarında, habire Batı ülkeleriyle karşılaştırmalar (Örneğin, İtalya, İspanya) var. O, Batı'nın hem kapitalist düzenini, hem de başka rakiplerine karşı uyguladığı taktikleri taklit ediyor. Nasıl Batı, rekabet içinde olduğu ülkeye bir insan hakları vb. kulpu bulur. Aynı insan hakları sorununu, rekabet yoksa unuttur. Erbakan'ın Batı'yla çekişmesi de büyük emperyalistlerin rekabetinden duyulan korkudur. Ayrıca, Refah'ın son numarası olan baş parmak işareti de Batı'dan, hem de Batı işçi sınıfından hırsızlamadır. Yani RP de ikiyüzlüdür. Türkiye siyasetinde artık ikiyüzlü terimi bile yetmemeye başlamıştır. Çökyüzlülerin birbirleriyle "mücadelesi" işte ancak böyle oluyor.

Refah, adil düzen diye yurtüyor. Bunun küçük kapitalistin tekellere kaptırdığı kârı azaltmaktan öte bir adalet olmadığını gördük. Birşey daha eklemek gerekiyor. Refah, İslamiyet çerçevesinde bile adaleti savunmamaktadır. Bugün, Alevi-Sünni tüm halkımız kardeşler. Yani bugün, işçiler, emekçiler düzeyinde ayrım yapmıyoruz. Ama tarihe bakarsak, İslamiyet'in adil düzeni Aleviliktir. Ne rastlantıdır ki, Refah bu açıdan da adaletsizliğini ele vermektedir.

Sonuç

Refah'ın adil düzeni, bizi sömürecek, bizi savaşlarda öğütecek, bize haram, yani başka halkların alinterini yedirecek adi bir düzendir. Ama Refah, hiç istemeden, birşeyi müjdelemektedir. Halk yığınları, gerçekten adil bir düzen istemektedir.

Ey, solcu aydınlar, Refah'ın aldığı oylerden korkmayı bırakın da Refah'la ciddi mücadele yapın. Türkiye'ye refahı, gerçek adil düzeni ancak işçi solu getirebilir. O, laikliğin ve demokrasinin de tek sahibidir. İdeolojik sözler etmiyoruz. İşte hayat ortada. ●

YEREL SEÇİMLERDE

Sağduyu neredeydi?

Yolunu şaşırılmışlar için bu seçimler ders olmalı

Seyran Çınar

Yirmiyedi Mart yerel seçimlerinin sonuçları vahimdir. Çok açık ki, Türkiye bugün seçim öncesine göre daha sağdadır. 700 yıldır muhalefet olan Alevi toplumu için bu yerel seçimler önemli bir ders olmalıdır. Alevi-Bektaşî toplumu, 6 ay süren seçim hengamesinde açıkça ortaya çıkan, yolunu şaşırılmış kimi önderlerinin seçim öncesi tavırlarından ders çıkarmak zorundadır.

Seçimler öncesinde kimi Alevi çevrelerinin eğilimlerine kısaca göz atalım.

İzzettin Doğan ve çevresi, "Alevi oyların ağırlıklı olarak sosyal demokrat kimlik taşımasının, yıllardır kimlik ve kültür savaşını veren Alevilerin yararına olmadığını söyledi." (Milliyet, 27 Ocak 1994)

Cem dergisinin sahibi ve genel yayın yönetmeni Abidin Özgünay, "Alevilerin şartsız ve koşulsuz destekleyecekleri bir sosyal demokrat parti kalmamıştır" buyurdu. (Cumhuriyet, 2 Ocak 1994)

Yazar Rıza Zelyut, "SHP'lilerin akıllarının başlarına gelmesi lazım... İlk kez Alevi oyları sağa kayabilir" dedi. (agy, 2 Ocak 1994)

Soldan kesen Ali Balkız, "ben oyumu sosyalizme vereceğim... Aleviler, SHP'ye oy vermezse gerici partilere oy gider diye spekülasyon yapıyor. Alevilerin tek bir oyu bile gericiilere, sağ partilere gitmez" diye teminat(!) verdi. (Aydınlık, 3 Ocak 1994) Bir başkası, Alevilerin "sosyalizmi savunan güçleri desteklemesini" savunduklarını açıkladı... Pir Sultan Abdal Derneği genel başkanı Murtaza Demir, nereden haber aldıysa, "Alevilerin boş kullanmaktan, bağımsız adayları desteklemeye kadar çeşitli alternatifleri tartıştıklarını" haber verdi. (agy, 3 Ocak 1994)

Liste uzayıp gidiyor. Yok, tek bir partinin desteklenmesinden yana değillermiş, yok "devrimci-demokrat adayları destekleyeceklermiş... Bir de, içeriğini herkesin bildiği talihsiz 2 Ocak basın bildirisi var ki, Alevi oylarını açık arttırmaya koyan bir anlayış sergiledi.

RP'yle işbirliğine yönelenlerin Alevi-Bektaşî düşüncesine, onun 1000 yıllık başkaldırı tarihine nasıl bir ihanet çizgisini temsil ettiklerinin kanıtı 27 Mart seçimlerinin sonuçlarıdır. "Devrimci-demokrat, bağımsız adaylara" oy verme yönünde tavır koyanlara cevabı seçim sonuçları veriyor: Ülke çapında bağımsızların oyu 92 bin bile değil.

Gelişmeleri doğru görenler, doğru tutuma - pek inanmamakla birlikte - evet diyenler de oldu, ama genelde Alevi toplumunun sözcüleri her kafadan bir ses çıkardı.

Biz, baştan beri, bugün devlet destekli bir anti-laik, şeriatçı dalganın yükselmekte olduğunu, bu somut koşulda görevin, yükselen dalganın önünü kesmek olduğunu, bunun da bugün ancak, beğenelim beğenmeyelim, SHP'ye oy vermekle sağlanacağını vurguladık. Görüşlerimizi takiiye yapmadan, yüksek sesle söyledik.

Seçim sonuçları hem gelen tehlikeyi gördüğümüzü ve doğru tavır aldığımızı, ama hem de sağduyulu Alevi tabanına yeterince ulaşamadığımızı kanıtladı. Türkiye şimdi daha sağdadır.

Eğer Alevi örgütleri hepsi kararlılıkla aynı doğruyu tabana sunabilseydi, Alevi toplumunu doğru yönde etkilemek olasıydı. Bu açıdan 27 Mart seçimleri, Alevi toplumunun Cemevi-Dede-Dergah çevresinde merkezi, kararlı örgütlenmesinin gerekliliğini bir kez daha göstermiştir.

Tehlikeyi algılayıp doğru tavır almanın zamanı henüz geçmiş değildir. RP iktidar falan değildir. Rüzgar geri çevrilebilir. Dergah'ın ve Alevi örgütlerinin laik-demokratik Türkiye mücadelesinde merkezi örgütlü, daha aktif ve kararlı tavır almasının tam zamanıdır.

Benlik yapma zamanı değildir. Artık sağduyu konuşsun. ●

LEYLA KIYAFET

Eğitimci

S ekiz Mart Dünya Kadınlar Günü benim anlamadığım bir gündür. Dünyada insanlar yaşamaktadır. Bu insanlar iki "yarım"dan oluşur, erkekler ve kadınlar. Dünyada bir kadınlar günü kutlanıyorsa, kadınlar ikinci sınıf vatandaş olarak kabul ediliyor demektir. Sorun kadın ya da erkek hakları değil, insan haklarıdır. Çözüm insan olmakla mümkündür. Bakınız Marks bu konuda ne diyor:

"İnsanlar insan arasındaki en dolaysız, en doğal, en gerekli ilişki kadını erkek arasındaki ilişkidir... Bu yüzden de insan-öğlünün davranışlarının ne denli insanileştiği, ya da insani varlığın ne denli doğallaştığı, en iyi şekilde bu ilintide görülür."

İnsan nasıl insanlaşır, bu konu üzerinde durmak gerekiyor. İnsan eğitilerek, öğretilerek, bilgisi, kültürü artırılarak topluma yararlı hale gelir. İnsanın insan olma çabası yüzyıllarca sürmüştür. İki ayağının üstünde durması bile kolay olmamıştır. Doğayı, hayvanları, çiçekleri sevmesi de öyle. Durum böyle olunca doğa hiç bir zaman insanın bir yarısını diğer yarısından üstün kılmamıştır. Kadın ve erkek, her iki cinsten de aynı bedensel ve ruhsal gelişmeler mevcuttur. Her ikisinde de akıl ve mantık vardır. Yıllar bu kadın, bu erkek diye ayırmıyorduk her ikisini de yaşlandırmakta, ölüm yollarını beklemekteyiz. Öyleyse aşılması gereken asıl sorunlar, iki cins arasındaki farklılıktan kaynaklanıyor olamaz.

Sorumuz bir takım hak ve özgürlüklerin iki cins arasında eşit dağıtılmadığı sorunu ise, önce ailemize, sonra yakın çevremize, sonra yaşadığımız topluma bakalım. Eğer bir toplumda kişisel özgürlüklerin kısıtlı olduğu ve yokluğundan söz ediliyorsa, o kişinin yaşadığı toplumda demokrasiden söz edilemez. Yok eğer bu özgürlükler toplumun belli kesimlerine göre değişiyorsa, o zaman *düzen* bir bozukluk var demektir. Dünyanın hiçbir yerinde insanlar yazgılarının kurbanı değildir. Daha açık bir deyişle, doğarken sömüren veya sömürülen olarak doğmamışlardır.

Bilinen tarihiyle aile yapısına bir göz atalım. Şimdi yaşanan ataerkil aile yapısının başlangıcı 6 bin yıl öncesine dayanmaktadır. Ondan önce bir milyon yıl anaerkil-kardeşerkil aile düzeni toplumu yönlendirmiştir. Bu dönemde çocukların

oluşumunda erkeğin önemi bilinmediğinden, topluma kadınlar egemen olmuş. Doğal olarak cinsel baskı da yoktur. Kadın ya da erkek, istediklerini eş olarak seçip onunla birlikte olmakta, istemeyince de ilişkiler son bulmaktadır. Bu yüzden insanlıkla ilgili olmayan fahişelik, zina gibi olaylar da yoktur.

"Bir erkeğin eğitilmesi bir kişinin eğitilmesidir. Bir kadının eğitilmesi ise tüm ailenin eğitilmesidir" diyen düşünür, çok doğru söylemiştir

Yaşam koşullarının çok ağır olduğu, hayvandan insana geçişi sağlayan bu dönemde kadınlar yönetimi üstlenmişlerdir. Çiftçiliğin ilerlemesi, yerleşim birimlerinin belirlenmesi, ateşin bulunması, taşlardan alet yapma gibi birçok önemli yenilik bu dönemde gerçek-

leşmiştir. Kadınlar, toplumda söz sahibi oldukları bu dönemde kardeşlik ve barış duygularını geliştirmiş, insan ırkını hayvanlıktan insanlığa, ilkelikten uygarlığa taşımışlardır. Ancak burada bir noktanın altını çizmek istiyorum. Anaerkil aile yapısında ananın en büyük yardımcısı erkek kardeşidir. Tehlikelerden korumada, çocukların yetişmesinde, paylaşmada dayının önemi çok büyüktür. Babanın kim olduğu vb. bilinmediğinden, bu görev kanbağı bilinen ananın erkek kardeşine verilmiştir. Bu nedenle bu dönemdeki aileye anaerkil-kardeşerkil aile denmiştir.

Bundan sonra neler olmuştur da kadınlar günümüzde haklarını yılda bir gün arar olmuşlardır?

Bilinen gerçek şu ki, üretim araçlarının ve silahların gelişmesi, yabani hayvanların evcilleştirilmesi, insanlardan bir kısmının mal-mülk sahibi olması, yani *özel mülkiyetin gelişmesi*, toplum düzenini değiştirmiştir. İlkel toplumdaki köleci topluma geçen insanlık, bir süre sonra feodal yani ağalık düzenine adım atmıştır... 1789 Fransız Devrimi'nde insanlar eşitlik, adalet, özgürlük istemişler, düzenin değişmesine öncülük etmişlerdir. Gelen burjuva düzeninde de eşitlik ve adalet sağlanmamıştır.

Kapitalist sömürü sistemi bugün hâlâ, tüm acımasızlığıyla ayakta durmaktadır. Bu sistemde

Dünya insan olma günü

herşeyin bir fiyatı vardır. İnsanın insan olma savaşı bir kenara konulmakta, "paran kadar konuş" felsefesi topluma kabul ettirilmeye çalışılmaktadır. Tüm çalışanlar nüfusun %10'undan daha küçük bir kesimce sömürülürken, bazı düşünlerde marklar, dolarlar havalarda uçmakta, öte yandan çocuğunun hayatı tehlikede olan ana babalar gözlerini, böbreklerini satışa çıkarmaktadır.

Bu yazılanların "kadın haklarıyla ne ilgisi var?" diye sorabilirsiniz. Çok yakından ilgisi var. TV'lerde kadınlarımızı hergün biraz daha geriye götüren diziler yayınlanmaktadır. Erkeklerimiz için ise şiddet filmleri vardır. Sağ solu kırıp geçiren, pazularının gücü kadar erkek olan kahramanların yer aldığı filmler. Kadınların alınıp satılan zavallılar olarak işlendiği filmler. Çocuklarımızın beynini küçük yaşta yıkayan cadılı, iskeletli, cinli, canavarlı filmler çok sayıda izleyici bulmaktadır.

Yine bize yanlış hedef gösteriyorlar. Oyuna gelmemeliyiz. Biz kadınlar, toplumsal sorunlardan yalıtılmış "kadın haklarına" değil, insan haklarına sahip çıkmalıyız. Bizim düşmanımız babamız, eşimiz, kardeşimiz veya arkadaşımız olan erkekler değildir. Kadınları mal gibi pazarlayan, "erkek cinsi" olmadığı gibi, evde ikinci sınıf insan durumuna düşürenler de "erkekler"

olamaz. Düzen bu sömürü düzeni olduğu sürece, istersek toplumdaki tüm erkekleri saf dışı edelim, bu kez kadınlar kadınların emeğini sömürmeye kalkacaktır.

Başarıya ulaşmak istiyorsak, insan olmanın onuruna erişmiş olan tüm insanlarla ele, gönül gönüle verip çalışmalıyız. Önce kadınların ekonomik özgürlüğünü ele almalıyız. Sözü edilen diğer özgürlükler buna bağlıdır. Onlar süreç içinde gelecektir. Yarınına güvenle bakan kadın, aile içinde de söz sahibi olacaktır. Evleneceği, yuva kuracağı kişiyi kendisi seçecektir. Toplum içinde saygınlığı olacaktır. Bu durum kendisini kadınlardan üstün sayan erkekleri bile rahatlatacaktır. Çünkü bu bilgili, kültürlü, ekmeği elinde olan kadınlar, onurlu, başı dik, bilgili çocuklar yetiştirecektir. "Bir erkeğin eğitilmesi bir kişinin eğitilmesidir. Bir kadının eğitilmesi ise tüm ailenin eğitilmesidir" diyen düşünür, çok doğru söylemiştir.

B izler bu ülkenin eğitim öğretim kurumlarından yararlanmış kadınlar olarak, bu kurumlardan yararlanamamış olanlarla kadın-erkek demeden bildiklerimizi, bilgilerimizi paylaşmalıyız.

Daha güzel bir dünya, kadın ve erkek cinsleri arasındaki güzel duygularla, güzel ilişkilerle yaratılabilir.

Yaşasın İşçinin Sesi ve Özveri

Tarih 13.2.1994, sabah saat 08.00. Delegeler Tekgıda-İş Adana 2 nolu şube kongresinin yapı-lacağı salona topluca gidiyorlar. Seçime iki liste halinde giriliyor. Eski şube başkanı Davut Kır ve muhalefetten Adil Arpak aday. 100 delegenin oy kullandığı seçimde eski başkan Davut Kır 64 oy alarak yeniden başkan oluyor. Başkan oldu demek yetmiyor, zafer kazanıyor. Çünkü karşısındaki, sade işçilerden oluşan bir muhalefet değildi.

Seçim öncesinde, işçi sınıfının mücadelesiyle alakası olmayan İP'lilerin hileci çalışmaları vardı. Düzenbazlar eski şube başkanı Davut Kır'ı ve eski şube sekreteri H.Mehmet Uz'u "faşist" olarak tanıtmakta, çeşitli dostları da "devrimcilik" adına kandırmaktaydılar.

Ama nafile, yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Sahtekarlıkları seçime 3 gün kala ortaya çıkarıldı. Kandır-dıkları bir dostumuz İP'lilerin yüzlerine şöyle haykırdı:

"Yılmaz Güney bir filminde düşmanlarına yakalanır. 'Bir şartla seni serbest bırakırız' derler, 'sepete takılı gülü vur, serbestsin'. İyi nişancı olan Güney sepete takılı olan gülü vurur, bir de bakar ki, sevdiği insanı sepetin içinde alının ortasından vurmuş. Bunlar da bana öyle yaptılar. Bana en sevdiğim insanı vurdurdular."

Dostumuz bunları ağlayarak söyledi. Onun bize gösterdiği bu sevgi bizi gururlandırdı, "suçlu olanlar

utansın" deyip dostluğumu-zu daha da perçinledik. Hele Tekgıda-İş'teki şube başkan-larının, kimi bölge yönetici-lerinin 2 nolu şubeyle aynı heyecanı paylaştıklarını gö-rünce, bu arkadaşların ne kadar sevildiğini tahmin ede-biliriz.

Eski şube başkanı Davut Kır'ın kongrede yaptığı konuşma özetle şöyleydi:

"12 Eylül 1980 darbesi sonrasında hepimizin bildiği gibi başta işçi sınıfımız çalışan-lar olmak üzere çok büyük kayıplar yaşadık, çok büyük baskılarla karşı karşıya kaldık... 1983 yılından sonra ANAP hükümetleri ile geçen baskı ve tahakküm dönemlerini de yine birlikte yaşadık. Son üç yıldır da koalisyon hükümetlerini birlikte yaşıyor ve takip ediyoruz. Yine sermaye sınıfı azgın saldırısını devam ettiriyor..."

"Türkiye İşçi sınıfının bir tek dostu vardır, o da kendisi-dir. Biz işçilerin birbirimize ihtiyacımız var. Demokrasinin temel taşı olan sendikalarımıza sahip çıkmalıyız ve gözümüzü gibi bakmalıyız. İşçinin Ahmed'i, Mehmed'i, Ali'si, Veli'si olmaz. Hepimiz biriz, işçi-yiz."

"Bugün Türkiye işçi sınıfının önünde büyük sorunlar

vardır. Sendikasılaştırma, işçi çıkarmalar yapılıyor. Bunlar durdurulmalıdır. Yerli ve yabancı kaçak işçi çalıştırma durdurulmalıdır. Kamu işlerinde taşeronlaştırmaya karşı 94 sayılı ILO sözleşmesi uygulanmalıdır."

"SSK alacakları işverenler-den tahsil edilmeli, SSK hizmetleri düzeltilmelidir. İşçileri sendikasılaştırma amacıyla geçici ve kısmi zamanlı çalıştırma, işyerlerini bölme veya geçici olarak kapatma uygulamaları önlenmelidir."

"Asgari ücret insanca yaşanacak düzeye çıkartılmalı, ücretlerden fon kesintileri kaldırılmalıdır."

"Sosyal Sigorta primleri azaltılmalı, SSK demokratik bir yapıya kavuşturulmalı, 12 Eylül döneminin tüm anti-demokratik yasa kalıntıları temizlenmeli, taşeronlaşma yoluyla işçi kırımına, sonuçta da sendikasılaş-tırmaya varan uygulamalara son verilmelidir."

"Temel insan hakları ve sendikal hak ve özgürlükler önündeki engeller, kısıtlama ve yasaklar kaldırılmalıdır."

"Başta memurlar olmak üzere tüm çalışanlara grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklar sağ-lanmalıdır."

"Tarihe şanlı direnişler yazdıran Türkiye işçi sınıfı olarak, bugün ekonomik-demokratik hak ve özgürlükler mücadelesin-de dünden daha kararlı, daha

bilinçliyiz. Sınıfımız birlikteliğini sağlamış, bir yumruk gibi kenetlenmiş, mücadelesini boy boy yükseltmiş, demokrasi bay-rağını omuzlayarak yeni mevzi-lere, yeni kazanımlara yönelmiştir."

Konuşmasına sendika-içi somut sorunlara değinerek devam eden Davut başkan, 2 nolu şubenin 4 işyerinde 500 üyeyi kapsadığını hatırlattı. 4 işyerinde de toplu iş sözleşmeleri yaptıklarını anlatan Kır, sözleşmeyi birlikte hazırlamalarının dışında işyerlerindeki güncel sorunlara şube olarak anında müdahale ettiklerini açıkladı. Ana Meşrubat işyerinin işverence üç yıldır çalıştırılmadığını, İmsa fabrikasının da keza 2 yıldır mahkemelik olduğunu, Pak-yağ ve Ceyhan Yağ fabrikalarında sendikal çalışmaların sürdürdüğünü konuşmasının sonunda vurguladı.

Şube kongresinde şube başkanından sonra söz alan şube sekreteri H.Mehmet Uz, muhalefetin saldırılarını göğüslemek ve başka arkadaş-lara yer açmak üzere sekreter adaylığından çekildi. H.Mehmet Uz konuşurken

tüm salon sus pus oldu.

Salondan büyük alkış alan konuşmasında yönetime yönelen eleştirileri yanıtlayan H.Mehmet Uz, Sovyetler'in çökmesiyle dünyada dengelerin değişmiş, milliyetçilik ve gerici rüzgarının dünyayı sarmış olduğunu söyledi. Türkiye işçi sınıfının da bu gerici rüzgarından payına düşeni almakta olduğunu vurguladı. "Devlet yeni yasalarla işçi sınıfını sendika-sızlaştırmak, eylemsizleştirmek için her yola başvurmayla, toplu yürüyüş-leri, vizite eylemlerini, çeşitli pasif boykotları bile anti-terör yasası kapsamına alma-ya çalışıyor" diyen eski şube sekreteri, konuşmasına şöyle devam etti:

"Sendika-içi demokrasiyi daha önce eşi görülmemiş biçimde gerçekleştirmeye çalış-tık.k. İşçi arkadaşlarla birlikte sözleşme taslağını hazırladık. İşverenlerle yaptığımız görüş-meler sonunda işçi arkadaşlara mutlaka bilgi verdik. Görüş-me-lerde temsilcileri eksiksiz bulund-urduk. İşçi arkadaşların oluru-nu almadan hiçbir şey yapmadık. Bu bakımdan, bizleri suçlayanlar 2 nolu şubenin üye-lerini de o kadar suçluyorlar. Başkan adayı, Ana meşrubat işçilerinin paralarının verilmediğini söylüyor. Fabrikamız 3 yıldan beri üretim yapmıyor, işveren çalıştırmıyor. Yasalar hep işverenlerden yana, üretimi kestikten çalışmayan fabrika-ya kredi alıp başka alanlarda kullanıyorlar. Nisan ayında işve-rene karşı alacak davası açacağ-ız. Bunun dışında kapalı bir fabrikada ne yapacağımızı bil-miyorum. Liderleri olarak arka-daşlarımızı maceraya sürükleyip onların vebalini alamam... Ben dünya işçilerinin, Türkiye işçi sınıfının sendikal birliğini savu-nuyorum. konfederasyonların tek bir konfederasyon olmasını savunuyorum. Ben kendimi işçi sınıfına adadım... Hayatım Tür-kiye ve dünya işçi sınıfına feda olsun."

Konuşmalardan sonra gündemin seçimler maddesi-ne geçildi. Seçimler sonunda Davut Kır'ın listesi büyük farkla (64'e 36) seçildi. Tekgıda-İş 2 nolu şube kong-resinin delegeleri kongreyi, hem İP'lilerin hileci, yalana dayalı çalışmalarıyla, hem de Hacı Mehmet Uz'un özveri göstererek adaylıktan vazgeçmesiyle hatırlayacaklar.

Tarık Şimşek,
-Adana

Tekgıda-İş 2 nolu şubenin delegeleri, bu şube kongresini, hem İP'lilerin hileci, yalana dolana dayalı çalışmalarıyla, hem de Hacı Mehmet Uz'un özveri göstererek adaylıktan vazgeçmesiyle hatırlayacaklar.

“İşçi sınıfı siyasette ağırlık koymalı”

Gebze Sendikalar Birliği dönem başkanı ve Kristal-İş Gebze şube başkanı Cemal Simlioğlu ile Kervan muhabiri Murat Yılmaz görüştü

Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?
1951 Gümüşhane Şiran doğumuyum. İlk, orta ve lise öğrenimini Kartal'da yapıp Eğitim Fakültesi'ni bitirdim. 1980'lerde Hakkari'de öğretmenlik yaptım. 1983'te öğretmenliği bırakıp Çayırova Cam Fabrikası'na işçi olarak girdim. 1988'de Kristal-İş Gebze şube başkanı seçildim. İki yıl Kristal-İş genel sekreterliği yaptıktan sonra fabrikaya döndüm. Şimdi yine Gebze şube başkanlığı yapıyorum.

Gebze Sendikalar Birliği ne zaman, ne amaçla kuruldu?
Gebze Sendikalar Birliği, 1988 yılında kuruldu. O dönemde Gebze'de sendikalar birbirinden kopuktu, sendikacılık yapan insanlar birbirlerini tanımıyorlardı. Herhangi bir yerdeki soruna o dönemdeki sendikalar ciddi bir şekilde sahip çıkıyorlardı. 1988 yılında Gebze şube başkanlığına seçildikten sonra bu olumsuzluğu gördük ve bölgede varolan diğer 4 sendika şube başkanı arkadaşla bir araya geldik. Koşulların biraraya gelmemizi zorunlu kıldığını söyleyerek bu birliği oluşturduk.

Böylece, hem kendi bölgemizdeki işçi sorunları ile ilgili daha iyi bir kamuoyu oluşturabilme, hem de işçi sınıfının Türkiye genelindeki sorunlarına Gebze bölgesi sendikaları olarak katkı yapabileme noktasında biraraya gelmiş olduk. Gerçi hukuksal bir yanı yoktu. Ayda bir kez şube başkanları düzeyinde biraraya geliyorduk. Üç ayda bir de temsilciler düzeyinde ortaklaşa toplanma konusunda anlaşmaya vardık ve bunu düzgün bir şekilde

bugüne kadar uyguladık.

1990-91 yıllarında kamu işçi sendikaları kurulmaya başladıktan sonra onları da birlik içerisinde aldık. Şu anda 3 ayda bir ortaklaşa temsilciler kurulu yapıyoruz. Bu 3 aylık dönemde bir şube başkanına o dönem için sorumluluk veriyoruz. 3 ay sonunda bir başka şube başkanına sorumluluğu yüklüyoruz.

Oluşturduğunuz bu birliğe şu anda hangi sendikalar üye?
1988'de Kristal-İş, Petrol-İş, Özçelik-İş (Hak-İş), Otomobil-İş (bağımsız) ve o dönemde şubesi olan Tezkoop-İş vardı. Şimdi ise Kristal-İş, Birleşik Metal-İş (Disk), Özçelik-İş (Hak-İş), Petrol-İş, Eğitim-İş, Eğitim-Sen, Genel-İş (Disk) ve temsilcilik düzeyinde Tüm-Bel-Sen, Tüm-Haber-Sen gibi kamu sendikaları var. Belediye-İş temsilcilik düzeyinde zaman zaman katılıyor. Yani değişik konfederasyonlara üye sendikaların şubelerinden oluşmuş olan bir birliktelik var.

Bu bir sorun yaratıyor mu?
Yok. Bugüne kadar o sorun kendi aramızda hiçbir zaman ciddi tartışmalara neden olmadı. Kendi aramızda işçi sınıfının ekonomik ve demokratik sorunlarını sürekli gündem maddesi haline getirdik. Biz işçi sınıfının birlikteliğini savunuyoruz. İşçi sınıfını bir bütün olarak görüyoruz. Sorunları çözecekse bu sınıfın kendisi çözecek. Zaten kiminle görüşsek varolan üç konfederasyonun olmaması gerektiğini söylüyor. Aslında Türkiye'de bütün sendikaları kucaklayabilecek, işçi sınıfının

ilkelerini yaşama geçirebilecek tek bir konfederasyonun varlığı önem taşıyor. Ama henüz bu noktaya gelebilmiş değiliz.

Sendikalar Birliği'nin ele aldığı konular nasıl belirleniyor?

Türkiye'nin sorunları son derece fazla. Sürekli ve bazen hızlı değişen gündemi yakalamada bazı zorluklarla karşılaşabiliyoruz. Şöyle yapıyoruz: Üç ayda bir toplanan temsilciler kurulunda, üç ay sonraki toplantıya kadar önümüze belli bazı temel hedefler koyuyoruz. Mesela bir önceki temsilciler kurulunda,

Türkiye işçi sınıfının bütününü

kucaklayabilecek ilkeli,

kararlı, önüne hedef

koyacak bir

konfederasyona

ihtiyacı var. Bu olursa

sendikal harekete biraz

daha canlılık ve dışa

yönelme gelir.

özelleştirme konusunda en azından temsilci arkadaşlarımızı, işçi arkadaşlarımızı bilgilendirme amacıyla Gebze'de bir panel ve Kağıthane'de direnen arkadaşlarımızla daya-

nişma amacıyla bir gece yapılmasına karar vermiştik. Ama bu iki şeyin dışında acilen gündeme gelen konular da oldu. O durumda başkanları olağanüstü toplayarak sorunu tartışıyor, hemen belli bir takım kararları alıp arkadaşlarımıza iletiyoruz.

Şimdiye kadar somut ne tür etkinlikler yapıldı?

Kültürel olarak bir takım etkinliklerde, varolan sorunlarımıza çözüm bulma noktasında belirli bir takım etkinliklerde bulunmaya çalışıyoruz. Mesela 1989'da Gebze Sendikalar Birliği olarak toplamış olduğumuz 20 bin imza ile birlikte Ankara'ya gittik. Siyasal partilerin genel başkanlarını, Türk-İş YK'yı ve TBMM başkanını ziyaret ederek, zorunlu tasarrufla ilgili kaygılarımızı ortaya koymuştuk. O dönemde zorunlu tasarrufla ilgili herhangi bir kimlik dağıtılmamıştı, hesap numaralarını kimse bilmiyordu. Kendi hesap numaralarında para birikiyor mu birikmiyor mu, kimsenin bilgisi yoktu. Bu sorunu Ankara'da gündeme getirdik ve ilk kez Gebze'de zorunlu tasarruf kartı dağıtılmış oldu.

Bunun dışında bölgemizde kültürel çalışmalara ciddi ağırlık veriyoruz. Belediye başkanı ile görüştük, Gebze Belediyesi'ne bağlı Kültür Merkezi her ayın bir cumartesi gününü Gebze Sendikalar Birliği'ne ayırmış durumda. Burada zaman zaman dayanışma geceleri, tiyatro oyunları, paneller vb. çalışmalar yapıyoruz. En son, açık alanda “Kağıthane İşçileri ile Daya-

nişma Gecesi” yaptık. Yine, Gebze bölgesinde Anayasa'nın kendilerine tanıdığı olduğu hakkı kullanan işçi arkadaşlarımızın işten çıkarılmasıyla ilgili olarak bir dayanışma gecesi yaptık. Acilen gündeme gelen ve işçi sınıfını yakından ilgilendiren konularda Gebze Sendikalar Birliği olarak ortak bildiriler basıp Gebze'deki işyerlerinde dağıtıyoruz.

Programda eğitimle, işçilerin eğitimden geçirilmesi ile ilgili herhangi bir konu var mı?
İşin gerçeği, Gebze Sendikalar Birliği olarak ortaklaşa eğitim gerçekleştirebilmiş değiliz.

Türkiye'de sendikal dayanışma henüz istenilen düzeyde değil. Bir de “milli tip” sendikacılık gerçekten sendikaları tek başına bırakıyor, yalnızlığa itiyor. Bugün milli tip sendikacılığın ortaya koymuş olduğu bir takım nedenlerle, sendikalar kendi fabrikalarındaki sorunlarını çözebilme noktasında uğraş veriyorlar. Oysa, kendi fabrikamızdaki sorunlarımız genel sorunların bir parçasıdır. O bakımdan toplu sözleşme anlayışıyla, “fabrikalardaki sorunları çöze-yim, rahatlarım” anlayışıyla işçi sınıfının sorunlarını çöze-bilmek mümkün değil. Dolayısıyla dayanışma bilincini bütün üyelerimize vermemiz gerekiyor. Dayanışma bilincini yükseltip dayanışma yapmadan sorunlarımızı çözebilmemiz, demokrasi konusunda ileriye adım atmamız mümkün değil.

Bu noktalarda kültür, işçi sınıfının bireylerinin kültürlü oluşu son derece önemli. Bir örnek vermek istiyorum. Bilimsel kitaplarda “sendikalar işçilerin ekonomik, demokratik ve kültürel haklarını savunan kurumlarıdır” denirken, bizim 2821 sayılı sendikalar yasasında ise “ekonomik, demokratik sorunlarıyla ilgilenen kurumlarıdır” deniliyor. “Kültür” ortadan kaldırılmış oluyor. Çünkü sermaye kültürlü ve bilinçli işçilerin varlığından korkuyor. O bakımdan sendikaların kültür konusuna daha önem vermeleri gerekiyor.

Gebze Sendikalar Birliği'ne sendika genel merkezlerinin yaklaşımı nasıl oldu?

Bugüne kadar merkezlerimizin herhangi bir olumsuzluğunu görmedik, tersine başarılı olduğu belirtildi, kültürel faaliyetlerde genel merkezlerin katkısını gördük.

Birlikte aldığımız kararları sendika merkezlerine iletiyor musunuz? Merkezi bilgilendirme, onları harekete geçirme yönünde neler yapıyorsunuz?

Almış olduğumuz her kararı genel merkezlere bildirme pek olmuyor. Zaten biz burada kendi bölgesel sorunlarımızı tartışıyoruz. Tabii geneldeki

sorunlarımızı da tartışıyoruz. En son özelleştirme konusunda "süratle kamuoyu oluşturmalı ve özelleştirmeye karşı olduğumuz kamuoyuna duyurulmalı" diye bir karar aldık. Bu tip kararları tabii ki genel merkezlerimize yansıtıyoruz. Onları bu gibi konularda daha aktif olmaya çağırıyoruz.

Siz Kristal-İş olarak Türk-İş çatısı altında örgütlünüz. Burjuvazi, Hak-İş vb. derken işçi sınıfını bölmek için bir de "yeni" Disk'i öne çıkardı. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Şunu çok açık söyleyeyim. Bugün sendikal birlik bir ihtiyaç, bir zorunluluk. Sendikal rekabetin kimin işine yaradığı somut bir şekilde ortada. Geçmişte bir dizi olay yaşandı, bunların işçi sınıfına yaratmış olduğu bir dizi olumsuzluklar gündeme geldi.

Sendikal hareketin sorunları çığ gibi büyüyor. Gerçekten sendikal hareket bugün Türkiye'de ve dünyada bir darboğazdan geçiyor. "Yeni dünya düzeni" örgütlü toplum istemiyor. Sendikaların, sivil toplum örgütlerinin başta gelen kurumları olarak "yeni dünya düzeni"nin temel ilkelerine, politikalarına karşı kamuoyu oluşturmaları gerekli.

Tam da bu noktada, son dönemlerde, ısrarla sendikal rekabet gündeme getiriliyor. Sendikalar birbirlerini mahkemeye veriyor, dava açıyorlar. Oysa bizim enerjimizi birbirimizde değil, bizi saran sorunlara yöneltmemiz gerekiyor.

Türkiye sendikal hareketinin örgütlülük oranı gitgide azalıyor. Çalışma Bakanlığı istatistiklerinde 2-2,5 milyon, hatta 3 milyon gözüktse de Türkiye'de şu anda fiili örgütlenme 1 milyon işçi düzeyinde olup süratle bunun aşığına inmektedir.

Ama bakıyoruz sendikalar örgütsüz işyerlerinde örgütlenme görevini bırakmışlar, örgütlü işyerlerinde birbirlerinin yerine göz dikiyorlar.

Sendikal hareketin bütünlüğü şart. Aslında bir tek konfederasyon şart. Sendikal ilkeler, sendikal hedefler, ille de belli insanların ortaya koyabileceği şeyler değildir.

Onları, sendikal hedefleri ortaya çıkaracak olan tabandır. İşçi sınıfının her bireyi kendi sorunlarını çözme noktasında gerekli uğraşı verecektir. 3-5 kişi ile, ya da kahramanlarla Türkiye işçi sınıfının sorunlarını çözmek mümkün değildir.

İşçi sınıfını bir bütün haline, kendi sorunlarının çözümü noktasında bilinçli hale getirmek lazım. Bir tek konfederasyon olması durumunda düzelme, biraz daha canlılık ve dışa yönelmenin gündeme geleceği inancındayım.

Hak-İş, Disk gibi konfederasyonları çok fazla eleştirmek,

farklı bir takım şeyler söylemek istemiyorum. Ama Türkiye işçi sınıfının bütününe kucaklayabilecek ilkeli, kararlı, önüne hedef koyacak bir konfederasyona ihtiyacı var.

Biz her işkolunda tek sendikadan yanayız. Sizin işkolunuzda da, Türk-İş içinde 2 sendika var, Kristal-İş ve Çimse-İş. Çimse-İş ile birlik konusunda neler düşünüyorsunuz?

Birliği biz temel ilke olarak savunuyoruz. Birlik zorunludur ve yaşamsal bir öneme sahiptir. Yaklaşımımız şu: İşyerinde birlik, işkolunda birlik, ülke genelinde ve uluslararası birlik!

Bizim işkolumuz 12 nolu, "cam-toprak-seramik-çimento" işkolu. Benim genel sekreter olduğum dönemde birliği sağlama noktasında girişimlerimiz oldu. Birliği salt tepedeki insanlar oluşturacak diye bir kural yok. Ama yönetici arkadaşlarımızın daha aktif çaba harcaması gerekiyor.

Ben o dönemde Çimse-İş genel sekreteri ile görüştüm. Önce şube başkanları düzeyinde bir araya gelelim dedik. Bu

Birlik zorunludur ve yaşamsal bir öneme sahiptir.

Yaklaşımımız şu: İşyerinde birlik, işkolunda birlik, ülke genelinde ve uluslararası birlik!

bir doğru. Yaşama geçirmek lazım. Bunun için de inançlı, samimi olmak lazım. Şube başkanlarıyla bir araya gelir, konuyu tartışırız, bu arkadaşlarımızın genel düşüncesinde hemfikirlik olursa, ortaklaşa temsilciler kurulu yaparız, orada bu işi belli bir noktaya getiririz dememize rağmen, karşı taraftan ciddi, samimi bir girişim göremedik.

Başka bir boyut, bir başka gerçek daha var. Bugün profesyonel sendikacılarımızın çok büyük kısmı işçi sınıfı ideolojisine inanmış insanlar değil. Profesyonel sendikacı arkadaşlarımızın zaman içerisinde işçilikten kopan bir konumları var. Farklı yaşayışlar ortaya çıkıyor, zaman içerisinde kendilerini bürokrat görme alışkanlıkları gündeme geliyor. Bu arkadaşlarımız, sendikacılığın nimetlerinden "farklı" bir şekilde yararlanmak durumunda olmaları, biraz da sendikada kendilerini yarı-patron görmeleri nedeniyle bu tip birlikteliklere çok fazla yanaşmıyorlar.

Sendikal harekette birçok arkadaşım "işçi sınıfının sorunları nelerdir? Bu sorunların çözümünü konusunda neler yapmak lazım? Hangi hedefleri, hangi ilkeleri koymak lazım" gibi bir yaklaşım içinde değil. Tam tersine "dönem sonunda bir 3 yıl daha koltuklarımızı nasıl koruyabiliriz" noktasında sendikacılık yapıyorlar. Birlik gündeme geldiği zaman değişik entrikalar, değişik oyunlar da gündeme gelmiş oluyor.

Ben işkollarında sendikal birliğin süratle yaratılması gerekli diye düşünüyorum. Ama, birliğin önündeki engel işçi arkadaşlarımız değil. Yakınımda Aslan Çimento var, Hereke Çimento var, Çimse-İş'e bağlılar. Buradaki işçi, temsilci-yönetici arkadaşlarımız, birliğin savunucuları. Genel merkez yönetimindeki arkadaşlarımızın birliğe sıcak bakmadıkları, yanaşmadıkları da somut bir gerçek.

Birliğin, önümüzdeki süreçte tabandan bir hareketle yaratılacağına inanıyorum.

"Memur"larımız işçi sınıfının parçası olduğuna göre "memur" sendikalarının da kendi işkollarındaki işçi sendikalarına üye olmaları işçi sınıfı için doğru ve yararlı değil mi?

Mutlaka yararlı. Bugüne kadar işçi, kaba kuvvetle çalışan, kol gücüyle çalışan insan olarak değerlendirilmiş. "Memur" ayrımı da çok bilinçli yapılmış. Halbuki bugün Türkiye'de birçok insanın işçi konumuna geldiğini çok somut bir biçimde görebiliriz. Kendilerini "memur" olarak gören arkadaşlarımızın ben işçi olduklarına inanıyorum. O bakımdan, onların ayrı sendikalarda örgütlenmeleri bana doğru gelmiyor. Bu arkadaşlarımızın ayrı sendikalar kurmak yerine varolan işçi sendikalarına üye olmalarının daha doğru bir tespit olacağına ve sendikal hareketin daha büyük bir dinamizm

kazanacağına inanıyorum.

Bugün yoğun kan kaybeden sendikaların burjuvazinin saldırılarına karşı neler yapması gerekir?

Sendikalar siyasal iktidar karşısında bir baskı grubudur. En temel görevleri kendi üyelerinin ekonomik, demokratik ve kültürel haklarını korumaktır. Ama bugün Türkiye'de sendikalar toplu sözleşme dışındaki toplumsal olaylara duyarlı yaklaşmıyorlar, ağırlıklarını koymuyorlar, "taraf" olmayan bir konumdalar.

Türkiye sendikal hareketi sorunlarını nasıl çözer? Bir defa siyasete ağırlığını koymasına gerekiyor. Siyaset gelir dağılımının nasıl oluşabileceğini düzenleyen bir mekanizma ise, bu mekanizmaya sendikaların ve işçi sınıfının duyarlı kalabilmesi mümkün değildir. Burada siyaseti iki konuma ayırmak lazım. Siyaset yapan siyasal toplum örgütleri, yani siyasal partiler vardır. Bunların temel görevi iktidara gelmektir. Bir de siyaset yapan sivil toplum örgütleri vardır. Bunların da temel görevi kendi üyelerinin ekonomik, demokratik, ve kültürel hakların koruyabilmek için siyasal iktidara baskı yapmaktır.

Siyaset yapmadığımız, siyasete ağırlık koymadığımız müddetçe işyerlerimizdeki sorunlarımızı bile çözebilmemiz mümkün değildir. Bugün işyerlerimizdeki sorunların birçoğu genelin yansımasıdır. Önümüzdeki dönemde sendikal hareketin siyasete, toplu sözleşmeler dışındaki toplumsal olaylara ağırlığını koyması lazım. Bu çok ciddi bir ihtiyaç.

1980 öncesinde sendikal hareketin işi kolaydı: Birincisi 1960 Anayasası'nın getirmiş olduğu bir takım demokratik hak ve özgürlükler vardı. İkincisi, 1980 öncesinde ekonomide "ithal ikameci model" vardı. İşçi ücreti bir gelir unsuru olarak değerlendirili-

yordu. 1980 sonrasında ise, hem 1982 anayasası anti-demokratik maddeleri içeriyor, hem de getirilen "ihracata dayalı model"de işçi ücreti bir maliyet unsuru olarak değerlendiriliyor. İşçi ücretleri maliyet unsuru olarak değerlendirildiğinden, daha da ucuz işgücü yaratılmak istenmiş ve 1980'den sonra sonra Türkiye'de işçi ücretleri aşağılara çekilmiş, gelir dağılımı iyice bozulmuş.

Bizim açımızdan son derece olumsuz olan 1982 Anayasası'nı ve onunla bağlı çıkartılan yasaları değiştirmenin yolu oradan geçiyor diye düşünüyorum. 1980'den sonra bir dizi yeni yasa çıkartıldı. Sözleşmeli personel yasası, işyeri güvenlik kademelerinde, serbest bölgelerde çalışanların sendikalara üye olamayacaklarına dair yasalar çıkartıldı. Askerlerin fabrikalarda çalışacaklarına dair yasalar çıkartıldı. Eve iş verme yöntemi gelişti. Bu yöntem ile insanlar sigortasız, sendikasız iş üretmeye başladı. Şimdi tartışılan Terörle Mücadele Yasası'ndaki belli bir takım değişikliklerin bir ucu da sendikalara, işçi sınıfına uzanıyor. İşçi sınıfının herhangi bir toplu vizite eylemi bile terörle eşdeğerde gösterilebilecek.

Bütün bunlar siyaset kanalıyla gündeme geliyor O bakımdan Türkiye işçi sınıfının, sendikal hareketin önümüzdeki dönemde sorunlarını çözebilme için siyasete yüklenmesi bir zorunluluktur.

Bugün dayanışma bilinci, dayanışma ruhu ayaklar altına alınmaya ve bireyci, tekerci, köşeyi dönme politikaları toplumun değer yargıları haline getirilmek isteniyor. Böyle bir dönemde, "yeni dünya düzeni"nin suskun, tek tip, silik bir toplum yaratmaya yönelik politikalarına karşı hem sendikal hareketin kendisi, hem işçi sınıfının her bireyi dayanışma bilincini daha ciddi gündeme getirmeli. ●

Haydi Alibeyköy Cemevi ile dayanışmaya!

İsmail Yıldırım, Alevi yurttaşların

İstanbul Alibeyköy'de yaptığı ve polis gücüyle yıktırılmaya çalışılan cemevini

hain saldırılara karşı koruyan canlarla ve

Pir Sultan Abdal Derneği yöneticileriyle görüştü

İstanbul Alibeyköy'de Alevi-Bektaşî canların kendi maddi olanakları ve kolektif çabıyla yaptıkları Cemevi hemen baskılarla, saldırılarla yüzyüze geldi. Cemevi inşaatı tamamlanmak üzereyken, Eyüp Kaymakamlığı'na yapılan bir ihbarla, 2 Mart günü bir polis ekibi bölgeye gelince Alevi halk, cemevini yıktırmadı.

Yaptığımız kısa söyleşilerde bölgede yaşayan canların da ifade ettiği gibi, Cemevi yapılması Alevi-Bektaşî toplumunun en başta gelen gereksinimidir, çünkü Cem Alevi-Bektaşî inancının ana kurumudur. Hiçbir kişi ve kurum, son yıllarda giderek yükselen bu haklı ve meşru istemin karşısında duramaz. Farklı inanç guruplarından yurttaşların kendi inanç kurumlarını kendi olanaklarıyla finanse edip yaşatmaları özgürlüğü, laikliğin belli başlı düsturlarından biridir. Üstelik, aynı bölgede (Alevi yurttaşların itirazı olmadan) Sünni yurttaşlarca yapılan bir camiye onay gösterip, Alevi Cemevi'ne yıkımcı tutumla yaklaşmak toplumu yaralar, toplumun birliğini zedeler. Cemevi yıktırılması girişimine ülkenin dört bir yanından yükselen tepkiler, cemevine yapılan dayanışma ziyaretleri, haklı istem ve girişimlerin toplumdan nasıl destek bulduğunun önemli bir göstergesidir.

Kervan'ın bir süre önce Kartal Maltepe'de düzenlediği gecede, Alibeyköy Cemevi'ne yaptığı ziyaretten ayağının tozuyla gelip bir konuşma yapan Battal Pehlivan canın bize söylediği şu son sözler şöyle olmuştu: "Alibeyköy olayı beni çok etkiledi... İki şeyi görmeden ölmek istemiyorum. Birincisi cemevlerinin açılması, ikincisi, Alevi toplumunun en geniş birliği, örgütlülüğü." Gerçekten, Alevi-Bektaşî toplumu, Alibeyköy Cemevi örneğini daha da ilerletecek, kendi cemevinde biraraya gelip Dergah'ta birleşecek, kendi merkezi örgütlenmelerini yaratıp geliştirecektir. Alibeyköy'deki canların gösterdikleri duyarlılık, her türlü takdirin üstündedir. Sıcak dayanışma mesajımızı ve gönül birliğimizi bir kez daha yineliyoruz.

İsmail Yıldırım

Bir can: İsmim Muharrem Demir. Biz burada yönetim kurulu üyeleri olarak, dernek camiası altında cemevi yapmayı düşündük. İsteklerimizi belediye başkanına, valiliğe, kaymakamlığa da dile getirdik. Maalesef cevap gelmedi... Böyle olduğu için de halk kendi yapmaya çalıştı.

Cemevlerinin açılması konusuna nasıl bakıyorsunuz?

İbadetimiz açısından cemevinin özlemine çekiyoruz. Halkımız derneğimize sürekli müracaat ederek yöneticileri sıkıştırılmaktadır. 8-10 şubemiz var. Yardımlaşma yoluyla birkaç yerde böyle yapmayı düşünüyoruz.

Bir kadın: Çok mutluyum. Ne bileyim gayrı, çok sevinçliyiz cemevimiz yapıldığı için. Daha çok yapılmasını istiyoruz. Kurban keseceğiz, Allah izin ederse yiyeceğiz. Muhabbet edeceğiz eşinen, dostunan.

Bir başka can: Başkalarının şusu busu var, bizim cemevimiz yok idi. Çoluğumuz, çocuğumuz körelip kalıyordu. Gençler birşey bilmiyordu. Yıkılmaması için çok mücadele ettik. Çok sevinçliyiz.

Cemevinin durumu iyi midir?

Yaşlı bir kadın: İyi olmazsa zaten istemezdik yav...

Burayı yıkmak istemişler... Siz ne yaptınız?

Ne yaptık? Aha böyle geldik, çığırıştık. Onlar da yıkamayıp gittiler.

Bir can: Mücadele ettik yani. Onlar saçımızı başımızı yolarık dediler... Burayı kadınlar olarak tıklım tıklım doldurduk, haftalarca bekledik.

Yaşlı can: Çok şükür ki dirlik birlik oldu. Hayalımız buydu. Cemevinin İstanbul'da bulunduğunu isterük yavrum. Ahalinin içinde bulunduğunu isterük.

Herkes cemevi yapsın mı diyorsunuz?

Bir önceki can: Herkes! Bak şuralarda çok cami var. Onlar gibi burada da içinden gelen cemevi yapsın yavrum... Ben çok memnunum, aha bizim İstanbul'daki ahalimiz buraya gelsin. Kendim bu yaşta geliyorum. Yaşım 70... Hepsinin geldiğini, toplandığını, dirlik-birlik olduğunu çok istiyorum yavrum. Halk bir olsun, sen-ben değil.

Daha önce hiç ceme katıldınız mı, hiç cem gördünüz mü?

Görmeyiz mi yavrum? Göreneğimizdir hep.

Bir can: 9-10 sene önce cem yapmıştık.

Bir başka can: Oluyor da evlere sığmıyok yavrum. Yerimiz yok. Çoluğumuz çocuğumuz heç bir şey bilmiyor.

Bir başka can: Geçen sene yarısı evde, yarısı yolda kaldı. Gören oldu görmeyen oldu. Cemimizi gençler çok istedi.

Cemi yürütecek Dedeniz var mı burada?

Ben Yeter Kılıç! Var, Dedelerimiz var.

Musa Doğan can, burada cemevi olayının nasıl geliştiğini anlatır mısın?

Cemevi bizim için iyidir. Çoluğumuz çocuğumuz yolumuzu takip eder. Biz laikiz. Bir cemevimiz olsun, hiç kimseye ayrıcalık konulmasın...

Burayı yıkmak istemişler. Ne yaptınız?

Musa Doğan: Yıkıma geldiler, bırakmadık. Bir polis memuru geldi. "Bayrakları indirin" dedi, "indirmeyiz" dedik. "Niye indiremezsiniz?" "Bu bayrak vatanındır, kapımızın önüne asarık." Sonrasını biliyorsunuz. Burası için canımız fedadır. Kan gövdeyi götürür cemevimiz yıkılırsa! Diyeceğim budur.

Pir Sultan Abdal Derneği'nden Gazi Aslan can, sizin yorumunuzu alabilir miyim?

Gazi Aslan: Toplumun cemevi beklen-

tisi vardı. Dernek olarak da yer sıkıntısı çekmekteydik. Uzun bir süre belediyeye ve diğer yerlere yaptığımız girişimler sonuç vermedi. Bürokratik işlemlerle sorunu çözemeyeceğimizi anladık. Bölge halkı daha önce ağaçlandırdığımız bu arsayı sahiplenerek cemevi binasını yaptı. Belediye de biliyordu.

Olaylar nasıl gelişti?

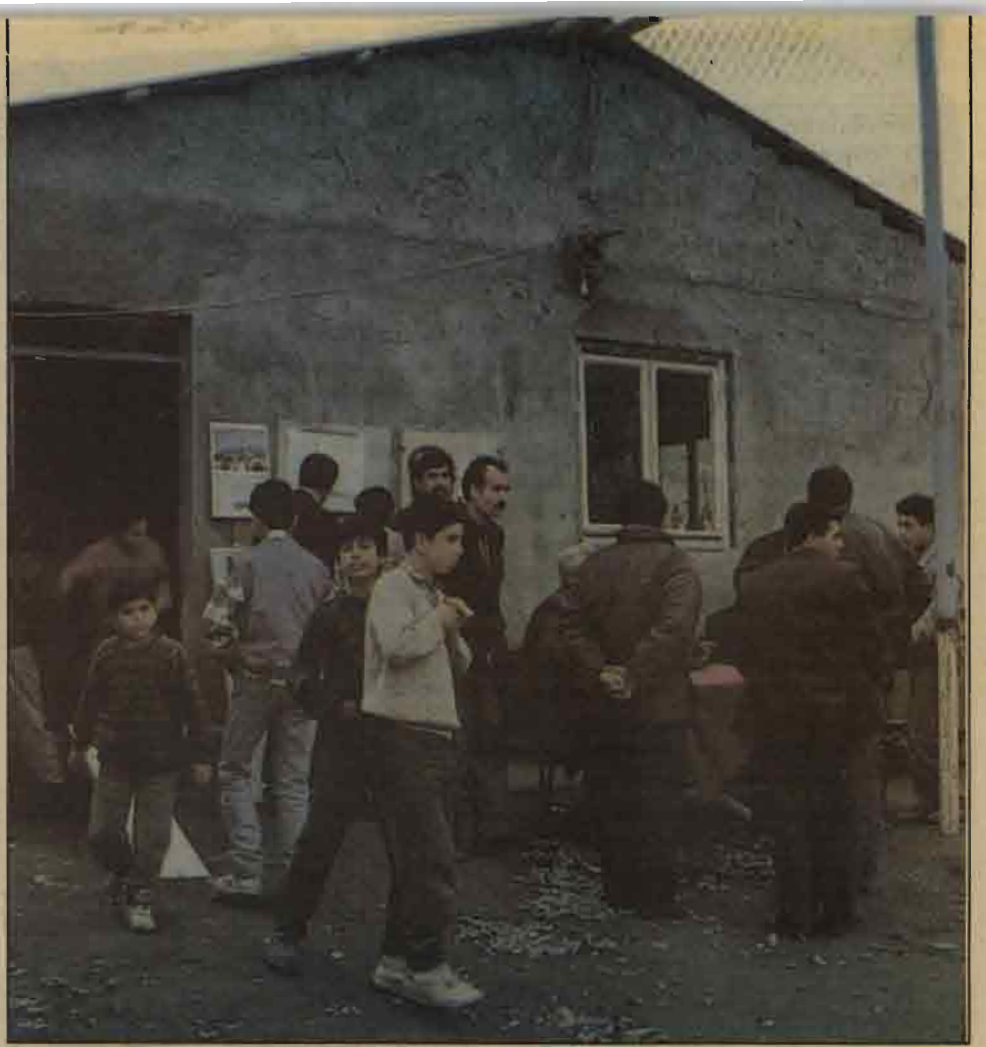
Bölge kaymakamlığının olaya soğuk bakması, gerici bir düşünceye sahip olması, cemevimizin üzerine şimşekleri çekmesine neden oldu. 30 kişilik çevik kuvvet polis ekibini buraya gönderen kaymakamlıktır.

Bunlar gelince, tabii halk cemevini sahiplendi. Polis yıkmak için değil kontrol etmek için gelmişti, halk sahiplenince çekildi. Zabıta gelmedi. Polisle halka geri adım attırırlarsa daha sonra zabıtaya yıktırabilirler diye düşünüyorlardı. Yani bir yokladılar.

Halkın düşünceleri nasıl o günden beri?

Bu binanın temelini attığımızdan beri halk 1000 yıllık bir özlemin gerçekleştiğini hissediyor. Cemevinin olmayışı, halkın tarikatlarını yapamayışı... Bu toplumun örgütlülüğe ihtiyacı var. Bu ihtiyaç şu binayla kendini çok daha açık hissettirdi. Çok güzel bir kitle katılımı. kitle desteği oldu. Pir Sultan Abdal Derneği ve burada cemevine duyarlı insanlar olarak son derece sevindirici bir olay yaşıyoruz.

Cem bizim kültürümüzdür. Alevi toplumunun yapması, yaşatması gerekiyor. Alevi kültürünü yaşatmanın yolu da cemlerin, cemevlerinin yapılması, yaygınlaştırılmasıdır. Cemi başlıbaşına kültür olarak gördüğümüzden, cemeviden yapılan her türlü faaliyeti de kültürel anlamda görüyoruz. Geçmişte Anadolu'da yapılan cemlerimiz sadece ibadet değil, toplumun sorunlarına eğilen, özellikle Anadolu Aleviliğinin birliğini, beraberliğini, örgütlülüğünü, zulme, sömürüye başkaldırışını sağlayan temel etkendi. Öyleyse cemevlerinin işlevlerini sadece ibadet anlamında değil de, çok daha geniş düşünmek gerekiyor. Bizim

cemevine bakış açımız daha çok böyle ve süreç içerisinde bunu gerçekleştireceğiz. Cemevleri sorununu, dernek binaları sorununu çözecek, toplumun cenaze sorununa kadar birçok sorunu çözebilecek yapıları oluşturmak zorundayız. Bunun için de, derneğin toplumla bütünleşmesi gerekiyor. Gaziosmanpaşa şubemizin de cemevi çalışmaları var. Bütün şubelerde bu çalışmanın zemini hazırlanıyor, ön hazırlıkları oluyor.

Cemevlerinin ülke düzeyinde yaygınlaştırılması konusunda nasıl davranılmalı?

Dernek, örgütlülüğünü her yerde, her alanda sağlamalı. Bunun için de önce kendine ait mekanları olmalı. Cemevleri, aynı zamanda bizim dernek binalarımız.

Yasal sınırlamalar nasıl aşılabılır?

Mümkün olduğu ölçüde önce yasal alan zorlanmalı. Burada aşamayız da başka yerde aşarız. Şayet bu alanda birşey yapılamıyorsa, sonuç olarak halk kendi inisiyatif koyarak, gerekli girişimlerde bulunarak fiili olarak yapmalı. Belediye arsalarına, hazine alanlarına el koyarak cemevini gerçekleştirmeli.

Cafer Doğan: Ben Cafer Doğan. 25 senelik işçilik hayatından sonra emekli oldum. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nin İstanbul şube başkanım.

Türkiye'de 20 milyonu aşkın Alevi yaşamaktadır. Aleviler Anadolu'da tarih boyunca baskılara, katliamlara uğramış, ancak sahip oldukları kültürü, örf ve adetlerini, açık veya gizli olarak, bir Dedelik müessesesi içerisinde, kendi daracık mekanlarında yaşatmış ve bugüne taşımışlardır. Şimdi, 21.yüzyıla girerken devletin "tek mezhep" politikasının yanlışlığını da gören Alevi toplumu kültürünü, ona bağlı olarak laikliği ve demokrasiyi, kendi yaşamında uyguladığı gibi Türkiye genelinde de uygulamak istemektedir. Doğal olarak mekana (cemevine) ihtiyacı vardı.

Biz yerel ve anakent belediyelerine defalarca müracaat ettik, bir arsa talebinde bulunduk. Onlar bize "olmaz,

hayır" demediler, ama cevap da vermediler, bir türlü bir yer de tahsis etmediler. Burası daha önceden taş ocağıydı. Ocak işlemez hale gelince burası toprakla dolduruldu. Pir Sultan Abdal Derneği de burayı Sivas'ta ölen 37 şehidin anısına ağaçlandırdı, mahallenin halkı ile. Belediyelere başvurumuz sonuçsuz kalınca mahalle sakinleri özgür iradeleriyle bu cemevini yaptılar.

Yapım sonrası zabıtalara geldi, pek tepki göstermediler. 3.gün polis geldiği görüldü. Ben yoktum o gün, "çıkın, yıkacağız" demişler. Halk da "burayı yıktırmayız" demiş. Herkes cemevini korumuş, halkın direnişi karşısında polis de çekilip gitmiş.

Ondan sonrası güzel gelişti. Burayı onbinlerce demokrat, ilerici insan, kurum ve kuruluş, Aleviler, Sünniler ziyaret etti. Bundan onur duyuyoruz.

Olay gününden bu yana halk binada nöbet mi tutuyor?

Tarihte zaman zaman bu tür olaylarla karşılaşılıp baskılar olduğu için, insan-

"Çok sevinçliyiz cemevimiz yapıldığı için. Her yerde yapılsın istiyoruz. Cem yapıp muhabbet edeceğiz eşinen, dostunan."

lar cemevini güvenceye alabilmek için, birileri gelip yıkım başlatmasınlar diye nöbet tutmuşlardır.

Cemevinin bugün Aleviler açısından önemi nedir?

Aleviler inançlarını bugün çok daha zorunlu görüyorlar. Aleviliğin din, dil, ırk, mezhep, cinsiyet ayırt etmeksizin insanlara, 72 millete tek nazarla bakan bir felsefesi vardır. Bugün bunun adına "demokrasi" diyorlar. Yani gerçek

demokrasi Alevi ibadetinde vardır. İnsana sevgi, saygı vardır. Bunun içindir ki Aleviler, "yaygın biçimde herkes kendi inancını yaşarken, biz güzelim inancımızı neden yaşamayalım" düşüncesinden hareket ederek cemevi yapıyor, yaşıyorlar.

Ülke çapında cemevi yapma kampanyasında pratik neler yapılabilir?

Laik bir ülkede devletin din üzerindeki, inanç üzerindeki baskıları kaldırılmalı, cemaatler serbest bırakılmalı. Hiçbir dine, mezhebe devlet desteği verilmemeli. İsteyen cemini yapar, isteyen yapmaz. İsteyen camiye gider, isteyen gitmez. Laiklik olacaksa devlet din taraftarı olmamalıdır. Din halkın özgür iradesine bırakılmalı diyorum.

Alevi toplumunun Cemevleri yapması açısından, kendi arasında dayanışma içinde olması, mutlaka *örgütlü olması gerekir*. Bilime önem veren ve örgütlü yönünü geliştiren toplum kendine güvenir. Başkaları da ona güvenir, saygı duyar. Hacı Bektaş Dergahı, Şahkulu gibi külliyeler, Alevi toplumunun başta başvurabileceği, örgütleneceği yerlerdir.

Aydınlarımızın, yazarlarımızın, Dedelerimizin, bilim ve teknoloji ile donanmış kişi ve kurumlarımızın biraraya gelmesinde zaruret vardır. Alevi toplumunun önderiyim diyenlerin *merkezi örgütlenmesinde*, çağdaş bir örgütlenmede yarar görüyorum.

Alevi örgütlenmesinde dernekleri, cemevlerini nereye oturtuyorsunuz?

Cemevleri bir inancın biriktiği mekanlardır. Dernekler ise tüm demokratların geldiği, düşüncelerini aktararak konuşabildiği mekanlardır. Bunlar birbirlerinden uzak değildirler, birbirlerini tamamlamalıdır.

(Söyleşiler sürerken Şişli (eski) belediye başkanı Fatma Girik ve SHP ilçe yöneticileri cemevi bölgesine ziyarete geldi. Cafer Doğan'ın, Alibeyköy halkını cemevi mücadelesinde yalnız bırakmayan laik, ilerici kurum ve kuruluşlara, sanatçılara teşekkür konuşmasından sonra söz alan Fatma

Girik, insanların kendi kültürlerini koruma çabasının önemini vurguladı, "bu sizin en doğal hakkınızdır, her zaman yanınızdayım" dedi.)

Buraya ne neden geldiniz?

Bir kadın: Burası cemevi değil mi? Fatma Girik geliyormuş diye dükkanı kilitledim geldim. Başka zaman da geldim.

Polis gelirse ne yapacaksınız?

Bir başka kadın: Binada yatarık, n'apalım.

İbrahim Aslan: Ben, 1977 senesinden bu yana Pir Sultan Abdal Kültürünü Tanıtma Derneği binasında Alevi kültürünü yürüten üyelerdenim. Mücadeleyi 1980 12 Eylül'üne kadar devam ettirdim, 12 Eylül gelince derneğimiz bir ara kapandı. Tekrar açıldığından bu yana da mücadelesini veriyoruz. İstanbul'un Alibeyköy semtinde de cemevi girişiminde bulunduk, başaracağımıza inanıyorum.

Ahmet Çelik: Adım Ahmet Çelik. Burada cemlerimizi yürüteceğiz. Bugün halen baskı altında yaşıyoruz. Bugün camiler gayet çoktur. Alevi toplumunun 20 küsur milyon insanına da senelik bir cem, dergahevi vardır. Bunun da yeri yurdu yoktur.

Karacaahmed'e, Şahkulu'na sığıyoruz. Mahalle aralarında cem olması için böylesi cemevlerinin yapılmasını tarihi görev sayıyoruz. Bizim en değerli şeyimiz, peygamberden yadigar kalan tarihimiz, kırklarımız, erkanımızdır ve yolumuzdur.

Bu cemevinin yıkılmaması lazım. Kötü bir iş yapmıyoruz. Her gelen insan hayır için geliyor, insanlık için geliyor. Temiz kalple, iyi fikirle buraya gelip adağını adar, cemini yürütür, doğru olarak geçip gider. Bu kapıdan hiçbir zaman eğri fikirli insan giremez.

Toplumun daha fazla desteğini, dayanağını istiyoruz. ●

NEREDE ALEVİ VARSA ORADA CEMEVI KURALIM Gaziosmanpaşa'da cemevi

**İstanbul
Gaziosmanpaşa
Hacı Bektaş Veli
Derneği, Gazi
Mahallesi
cemevinin
temelini attı**

Istanbul Gazi Mahallesi İsmetpaşa Caddesi 1420.sokak'ta 25 Mart Cuma illere destan bir gün yaşandı. Cemevinin temel atma törenine 3 bin dolayında insan katıldı. Kolay mı, Gazi

Mahallesi de cemevine kavuşuyordu. 1400 yıldır gizli saklı ibadet yapmak zorunda kalan Alevilerin ibadeti artık gün yüzüne çıkmıştı.

Gazi mahallesinde Alevi halk el ele

verip Hacı Bektaş-ı Veli Kültürünü Tanıtma Derneği'nin çatısı altında birleştiler, cuma günü işte biz buyuz dediler. Gazi Mahallesinde yeni, güzel bir güneş doğmuş oldu. Rahmet olsun sana Battal Pehlivan Can, rahat uyu. Bak birçok genç yazar, araştırmacı senin izinden yola devam ediyor. Gözün arkadan kalmayacak.

Temel atma töreni sırasında Gazi mahallesi "Türkiye laikdir, laik kalacak" sloganlarıyla inledi. Sivas'ta şeriatçıların yaktığı 37 can için bir dakika saygı duruşundan sonra, program, Nurettin Sözen ve diğer partilerin ellerine kürek almasıyla başladı. Ardından parti temsilcileri kürsüde sırayla konuşmalarını yaptılar. Sanatçılarımız, Şah-ı Merdan müzik topluluğu, Ali Ekber Duygulu, Yılmaz Taylan, Ali Ekber Gül, Selahattin Akarsu, Dilber Doğan, Aslı Asiye Ergül, Karaca Ahmet Sultan

Semah ekibi ve diğer amatör ekipler bu müthiş günde büyük bir gönüllülükle katkılarını yaptılar.

Bu cemevine emeği geçen dernek başkanları Hüseyin Dede'ye, Ali Rıza başkana, yönetim kuruluna teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz. SHP (eski) belediye başkanı Nurettin Sözen'e, SHP ilçe yönetimine ve cemevine katkısı olan tüm canlara teşekkür ediyorum. Ey halk, en kötü günümüz bundan sonra böyle olsun, diyorum.

Cemevinin temelini attık. İstanbul Gaziosmanpaşa, Gazi Mahallesi Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği olarak maddi, manevi tüm katkılarınızı, desteğinizi bekliyoruz.

(Tel: 536 54 54)

**Hüseyin Kurca,
Gazi Mahallesi
Kervan Temsilcisi**

Alevi-Bektaşî felsefesi, yaşam biçiminde kitle içerisinde varlığını sürdürüyorsa, o kitlenin mücadelesiyle geçmişten günümüze taşındığındandır. O halde, "insanım" diyen her birey, insan demokratik hak ve özgürlüklerinin kazanılması için bulunduğu ilde, kasabada, köyde, mahallede, okulda, hayatın her alanında mücadele etmelidir. Ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel, sanatsal bütünlük içerisinde sorumluluk taşınmalı ve bunun getirdiği görevleri demokratik kitle örgütlerinde pratiğe dönüştürmelidir.

Alevi-Bektaşî demek, kurum ve kuruluşlarının, 1987 sonrasında yurtiçinde ve yurtdışında açılmaya başlaması güzeldir. Bu demektir ki, kimliğini örf, adet ve ananesini, inanç biçimini özgürce yaşama bilinci, kurumsallaşmaya başladı. Siyasal-kültürel-sanatsal çalışmalar, kendi önderlerini ön saflara çıkardı.

İnsanlık adına, Alevi-Bektaşîlik yolu adına kararlar vermek sorumluluk işidir. Bin düşünüp bir yapmak işidir. Eleştiri-özeleştiri mekanizmasının işleridir, doğrudan kararlılıktır, kararlılığın pratiğe dönüşmesidir.

Alevi-Bektaşîlik adına hareket eden kuruluşlar, kuruldıkları ilk yıllardaki şekliyle yola devam etmemelidir. Demekler kurulurken "bu iş sevgi işi, gönül işi, yola bağlılık işi" diyerek görev alan çok insanımız var. Onları saygıyla kucaklayarak diyorum ki, görev alma konusunda sevginin yanında

Gençleri 'cem ve kültürevi'ne çekelim

MEHMET AYDOĞMUŞ

bilgi de, beceri de, kültür seviyesi de, siyasi bilinç de önemlidir. Alevi-Bektaşî kuruluşları herhangi halk oyunları, spor ya da köy-mahalle dernekleri gibi değildir. Siyasi yönü ağır basan sorumlulukların çözümü için fikir üreten, benliği ön plana çıkarmamış, geneli düşünen insanlarla var olmalıdır.

Bu demekler, kurumlar "cem ve kültürevleri" açmak için çalışmalıdırlar. Sık sık paneller ve demek içerisinde güncel sorunlarla ilgili tartışmalar yapmalıdırlar. Gençler faaliyetlere çekilmelidir.

Neden böyle bir açıklama yapma hissini duydum? Bir insanın dürüst, iyi niyetli olması başka, kültürel etkinlikleri bilmesi başkadır. Örneğin falanca ilde iyi niyetlerle açılan derneğin topluma hiçbir şey vermediği görülmüş, filanca ilçedeki derneğimiz 5 yıldır kendi iç örgütlenişini sağlamlaştırmış faaliyetlere başlayamamıştır. Bunun yanında bazı Alevi-Bektaşî derneklerinde 1980 öncesi varolan bir hastalığın devamını görüyoruz. Saatlerce ve sonuçsuz tartışma, bilgiçlik taslama... Bunun nedeni, az sayıdaki yetenekli bireyin varlığı, sorunların

yöneticilerin kapasitelerini, boylarını aşması, onları ezmesidir.

Alevilerin kendi içlerinde siyasal, kültürel, örf-adet vb. konularda görüş ayrılıkları olabilir. Alevi-Bektaşî kültürünün kökündeki sevgi bu görüş ayrılıklarını giderecektir. Son iki yıldır yapılan etkinliklerde görüldüğü gibi kitle bu kültürü hızlı bir biçimde öğreniyor, gösteri ve panellerde doğruyu alkışlıyor, onun yanında yer alıyor.

Burada bazı siyasi grupların "devlet Aleviliği toplumun gündemine koydu, Aleviler oyuna geliyor" gibi sözlerine değinmek isterim. Devlet Alevileri devrimci mücadelede, siyasi mücadelede "pasifleştirecek"miş...

Devlettir, böyle düşünebilir. Alevi köye cami de yaptırmak ister, asimile etmek de ister, Alevi önderi-yim diyenlerle toplantı yapmak da isteyebilir, katliam da örgütleyebilir. Yeni olan ne? Devletin Alevilere

yönelik 1000 yıllık politikası bu değil mi? Aldığı sonuç da ortada değil mi? "Aleviler oyuna geliyor" diyen siyasi gruplar, Alevilerin örgütlediği, yüzbinlerin izlediği etkinlikleri herhalde görmüyorlar. 1000 yıldır oyuna getirilmeye çalışılan Alevilik bugün kolay kolay oyuna gelmez.

Bir de, "Alevi-Bektaşî-yiz" dediğimizde, "şövenizme düşüyorsunuz" diyenler var. "Kati dinsel anlayışta" imişiz, cemevleri "dinsel" ve tutucu yerleşmiş... Böyle konuşanların gözlüklerinin camı yok. Alevi "cem"ini anlama zahmetine bile girmemişler.

Söyledikleri iftiradır ve söyleyenin kendi geriliğini yansıtır. Alevi-Bektaşî felsefesinde 12 hizmetin yeri baştacadır. Bazı bölgelerde, cemedeki 12 hizmetin yorumlanmasındaki ufak tefek farklılıklar, felsefeyi özümseme eksiklikleri vb. olabilir. Ama hangi bölgede olursa olsun, 12 hizmette dünyanın en güzel duygusu olan insan

sevgisi vardır, paylaşma vardır, kardeşlik vardır. Bizim cemevlerimiz, insanların daha tutarlı, daha özgür yaşaması için, bireysel-toplumsal sorunlarını çözümlemek için biraraya geldikleri yerlerdir. Yazıma yazar Yusuf Ziya Bahadın'ı'dan şu alıntıyla son vermek istiyorum:

"Biz aynı yeri bin yıldır topuğumuzla dövmekteyiz. Ve düşünüyoruz; yaşlarımız da düşünür, kadınlarımız, çocuklarımız da... Ne düşündüğümüzü hep kendimiz bildik, dışarıdan aldığımız bir haber beynimizde yeni ufuklar açtı. Belki de dünyada bizden başka kimse bizim kadar değişmedi, bizim kadar gelişmedi ve bizim kadar bir özgürlüğe kavuşmadı. Bin yıl aradık bin yıl öfke duyduk, başkaldırdık ve şimdi biz olduk. Yani varlığını özü, yani evrenin yapısı, yani insanın oluşumu ve bunca düşünce-nin karışımı..."

"Şimdi biz bir düşünceyiz ve doğanın olanca güzelliğini bir demet yaptık, onunla seviniyor, onunla üzülmüyor, onunla yaşıyoruz. Biz oldum olası sahipliğe inanmadık. Sahiplikte korku vardı, bizse sevgiyi yeğ tutarız. Sahipler görünmez, sevgi de görünmez; ama bilinir herşeyimizde sevgi vardır. Biz adalet isteriz, haksızlığa karşı öfkemiz vardır. Yok edin, deriz, insanın insana kulluğunu. Emegin hakkını isteriz. Bağınazlığa, yobazlığa, zorbalığa baş kaldırdık sürekli tabuya karşıyız, düşündüğümüzü söyleriz, toprağı süreriz, insan sureti çizeriz, saz çalarız, deme söyleriz, semah yaparız, muhabbet ederiz, dem çekeriz, bade sunarız, çerağ uyandırırız, dâra dururuz, musahip oluruz, halvet ederiz, gülbenk çekeriz. Kimseye borcumuz yoktur, yakarmayız, 'bin Kabe'den yeğdir bir gönül ziyareti' diye çığırırız. Hakkı gönülde aranız ve kadınıız erkeğimizdir, erkeğimiz kadınıımız." (Aktaran L.Kaleli, Alevi-Sünni İncasında Mevlana, Yunus, Hacı Bektaş, Mart 1993, Alev Yayınları) ●

Nesimi Çimen'le mektuplaşma

Sivas şehidimiz Aşık

Nesimi Çimen'in

Kartal'da oturan

okuyucumuz Ahmet

Akar'a gönderdiği bir

mektup ile şiiri,

Ahmet Akar'ın

Nesim Çimen Baba'nın

anısına yazdığı

akrostişli şiirle birlikte

yayınliyoruz

Ahmet Akar'a Mektup

Saygıdeğer, aziz dostum Ahmet Akar Can. Değerli dostum. Ben aciz dostun Aşık Nesimi'ye gönderdiğin "Gönül Dostu" adlı şiirini aldım,

çok memnun oldum. Her kelimenden bana bir ilham veriyorsun.

Saygıdeğer dostum, insan kendi gönül bahçesindeki gülü görebilsin ve o işteki varlığı fark etsin, o zaman bülbül güle gül bülbüle aşık olur ve aşık ne maşuk ne farkına varır. Her

gönülde bir bülbül aşkı vardır, amma hakikat bağının bağbanı olabilse insan.

Çok teşekkür eder, sana ve baciya çok çok selam eder, sevgilerimi bildirir, çocukların gözlerinden öper, iyi günler sağlıklı yaşamlar dilerim. Hazreti Pir'e emanet olun.

Sevgiler

Aşık Nesimi Çimen

SEN SENİ SENDE BUL

Yorulma böhü de fani dünyaya
Bir gönül dostunu bul sana yeter
Nefsi emareyi alma araya
Ol kanaat ehli o sana yeter

Kamille kalk otur kesp eyle kemal
Meclisi irfana gir de ibret al
Yak özünü aşkın deryasına dal
Bir gerçeğe bende ol sana yeter

Nesimi Çimen'im dostlara turap
Bir sağlam yerim yok her taraf harap
Ahmet Akar dostum dinle ey ahabap
Sen seni sende bul o sana yeter

17 Temmuz 1992

Ahmet Akar'dan

Nesimi Çimen

Baba'ya

GÜL SANA YETER

Aşıksan sevdiğim ehli irfana
Şakiyan bülbül ol gül sana yeter
İzdirap çekiyor gerçek Erenler
Katreyi bilirsən göl sana yeter

Nasıl anlatayım gül yüzlüm sana
Erenler sırrını açma nadana
Şaşkın kalles ile girme meydana
İrfan denizine dal sana yeter

Madem ki hak dolu insanın içi
İsa'ya diyorlar Meryem'in piçi
Çelişki yaratan cahilin suçu
İnsan-ı kamil sen ol sana yeter

Muradım kimseye çatmak değildir
Erenler yolundan sapmak değildir
Neden Ahmet Akar sana maildir
Enel hak de orda kal sana yeter

YENİ BASKI YAPACAK KİTAPLAR

- ✓ OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP
İNSANDIR (4.BASKI)
Rıza Yürükoğlu
- ✓ MUSAHİBLİK (2.BASKI)
Dr. İsmail Kaygusuz
- ✓ ANADOLU'DA ALEVİLİK (2.BASKI)
Battal Pehlivan
- ✓ ANADOLU ve BALKANLARDA
ALEVİ YERLEŞMESİ (2.BASKI)
Nejat Birdoğan
- ✓ ALEVİ-BEKTAŞI FIKRALARI (2.BASKI)
Battal Pehlivan
- ✓ ALEVİ-SÜNNİ İNANCINDA MEVLANA,
YUNUS ve HACI BEKTAŞ
GERÇEĞİ (2.BASKI)
Lütfi Kaleli
- ✓ SAVAŞLI YILLAR 1:
SON GÖRGÜ CEMİ (2.BASKI)
Dr. İsmail Kaygusuz

Er-Sil

TEMİZLİĞİN SİMGESİ

ER-SİL profesyonel kadrosu, modern ekipmanlarıyla, çağdaş temizlik ve servis anlayışıyla hizmetinizdedir.

HİZMET ALANLARIMIZ

İş yerleri, fabrika, hastahane, büro, site, ofis, iş merkezleri, kurum ve işletmelerin inşaat sonrası ve tüm genel temizlikleri, cam temizliği, güvenlik hizmetleri, yerinde halı yıkama işleri, ilaçlama servisiyle modern hizmetler sunar.

DAHA TEMİZ VE DÜZENLİ ORTAMLAR İÇİN
ER-SİL'İ SEÇİN

Rıhtım Cad. Başçavuş Sok. Emintaş İşhanı, No:9/617, Kadıköy-İstanbul
Tel: 0-216-414 21 58

DÜNDEN GÖNE GÜNDEN YAKINA
KERVAN

yeni temsilcilikler açıyoruz

İŞÇİ, EMEKÇİYSENİZ, HAKSIZLIKLARA,
SÖMÜRÜYE DUR DEMEKTEN,
GERÇEK DEMOKRASİDEN,
ADİL BARIŞTAN, 1000 YILLIK ALEVİ GELENEĞİ
GELECEĞE TAŞIMAKTAN YANAYSANIZ,
KAVGACIYSANIZ,

**BU GÖREV SİZİNDİR
KERVAN TEMSİLCİSİ OLUN!**

İstekli okuyucularımız, özgeçmişlerini, ad ve adreslerini içeren yazılı başvurularını 2 fotoğrafla (6x9) birlikte, aşağıdaki adreslere taahhütlü olarak postalayabilir, telefonla ya da şahsen başvurabilirler.
Türkiye: KERVAN Merkez Bürosu, Piyerloti Cad. 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: 516 84 64
Avrupa: KERVAN Avrupa Temsilciliği, Murtaza Dersimli, P.O. Box, N1 Londra, İngiltere

Alev Yayınları

PIYERLOTİ CAD. 17/4 ÇEMBERLİTAŞ 34400 İSTANBUL
TEL: 516 84 64

YENİ ÇIKACAK KİTAPLAR

- ✓ SİVAS KATLİAMI ve ŞERİAT
Lütfi Kaleli
- ✓ ALEVİLERDE HALK MAHKEMELERİ, Cilt 1 - 2
Av. İsmail Metin
- ✓ SAVAŞLI YILLAR 2:
Dr. İsmail Kaygusuz
- ✓ PLANKİYA MAGNA
Dr. İsmail Kaygusuz
- ✓ SEYİT RIZA DESTANI
Ozan Öncü
- ✓ SORGULAMA
Eric Honecker

MEMİŞLER MOBİLYA

Yemek-Yatak Odası ve Koltuk Takımı

Zeynel ve Hüseyin Şahin

Yeni Sanayi Sultan Sok. No: 19/1 İNEGÖL
Tel: 0-224-713 53 17

DÜNDEN GÖNE GÜNDEN YAKINA
KERVAN

SATIŞ ELEMANI ARIYORUZ

Tüm okurlarımızı ve dostlarımızı bu kampanyada
yanımızda görmek sevincimizdir.

ABONE OLUN, ABONE BULUN

Ayrıntılı bilgi için merkez büromuzu arayabilirsiniz.
Tel: 0-212-5168464

Feyzullah Ulusoy Efendi

Pir Hünkar Hacı Bektaş Veli'nin oluşturduğu Alevi-Bektaşî toplumunun canı Dergah'ın Postnişini-Mürşidi (Manevi Lideri) Hacı Bektaş Veli evlatlarından Muhammed Feyzullah (Ulusoy) Efendi, 18 Mart 1994'de Hak'ka yürüdü. Tüm Alevi-Bektaşî toplumunun başı sağolsun!...

Mürşid Feyzullah Efendi, Cumhuriyet dönemi Anadolu Alevi-Bektaşî toplumunun karşı karşıya kaldığı, kendisi dışındaki koşullardan kaynaklanan her türlü yasak, baskı, karalama ve asimilasyonun yoğun olarak yaşandığı, bunun sonucu olarak da birliğinin, örgütlülüğünün çok zayıf yürütülebilme şansına sahip olduğu güç koşullarda görevini hassasiyetle, sorumluluk duygusuyla, temkinli yerine getirmiş değerli bir yol erbabıydı.

Alevi-Bektaşî toplumu-nun Hacı Bektaş Veli Dergahı'na, Serçeşmeye ve onun günümüzdeki Postnişini Feyzullah Efendi'ye yaklaşımı, zamanın aşındırdıklarının dışında ikrarını sürdüren, sadakatle, saygı-sevgi-aşkı niyazla bağlı bir çerçevede olmuştur. Bu yolda bilinen bir düstur vardır: "Eşikteki, beşikteki, posttaki eşittir." Alevi-Bektaşî toplumu gelişmenin kaynaklarından dâra durma, eleştiri-özeleştirme mekanizmasına inanmış ve bunu işletmiştir. Katılımcı mekanizmaya inanmıştır. Eşiktekinden posttakine kadar sorgulamalarında işe kendisinden başlamıştır. İğneyi önce kendisine batırmıştır. Çünkü "kendisini temizleyemeyen başkasını temizleyemez".

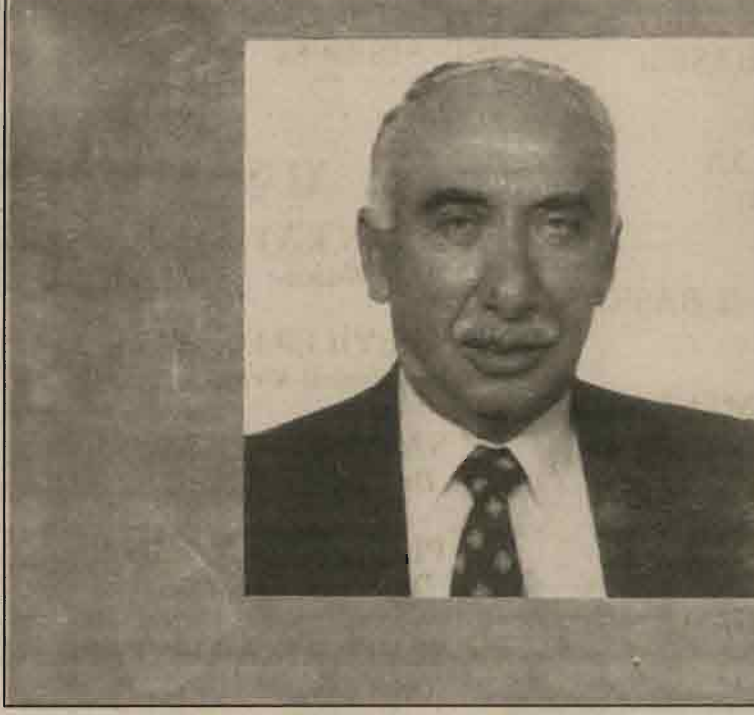
YAŞAM ÖYKÜSÜ

"İnsan ölürken şuurunu kaybetmiyormuş. Bunu da öğrendik."

18 Mart 1994'te aramızdan ayrılan Postnişin Feyzullah (Ulusoy) Efendi, 21 Ekim 1920'de Alevi-Bektaşî toplumunun Dergah'ının bulunduğu Hacıbektaş'ta doğdu. İlkokulu Hacıbektaş'ta, ortaokulu, liseyi Yozgat'ta okuyup, 1940'da mezun oldu.

1940 Feyzullah Efendi için önemli bir tarihtir. 1940'da babası vefat edince, ailenin büyüğü olması nedeniyle tüm sorumluluk üzerine düşüyor.

Bir süre sonra, üç kardeş (Feyzullah, Ali Naki, Ali

Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı Postnişini
Feyzullah Ulusoy Efendi
18 Mart 1994'de Hakka yürüdü.
Alevi-Bektaşî toplumunun başı sağolsun.

Celalettin) birlikte Ankara'ya taşınıp, aynı yıl Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne başlıyorlar. Feyzullah Efendi 1945'te Hukuk Fakültesi'nden mezun oluyor ve daha sonra askeri hakim olarak Van'da askerliğini yapıyor.

Askerden dönünce Hacıbektaş'ta serbest avukat olarak çalışmaya başlayan Feyzullah Efendi, 1960 sonrası Menderes'ler asılınca "Yassıada mahkemeleri Türk adaletinin yüz karası, benim adalet ve hukuk anlayışına çok ters" deyip avukatlığı bırakıyor ve Hacıbektaş'ta çiftçiliğe başlıyor. 1977 yılında Bağ-Kur'dan emekli oluyor.

Feyzullah Efendi çiftçiliği, tarımla uğraşmayı çok severdi. Hacıbektaş'a ilk traktörü, tarım aletlerini ve gübreyi getiren O olmuştur.

1940'da babası Postnişin Veliyettin Efendi ölünce, Dergah'ın Postnişinlik görevi Feyzullah Efendi'ye geçti.

Postnişinlik makamının en önemli görevlerinden biri, Dedelere görev veren bir makam olmasıdır. Bu anlamda, aynı zamanda vekil de tayin eder. Diğer ocaklara bağlı Dedeler de, Serçeşme Hacı Bektaş Ocağı olduğu için, Hacı Bektaş Veli'yi temsil eden Postnişin'den icazet alarak görevlerini sür-

dürdüler. Bu icazetler de her yıl yenilenir.

Feyzullah Efendi, görev verdiği Dedeleri toplumu hakullah konusunda sıkı-maları için uyarıp, "yeter ki bu toplum yola gitsin, başka birşey istemiyoruz, çünkü toplum bu hakullah konusunda büyük yaralar almıştır..." derdi.

Toplumda, cemlerde halledilmeyen, çözüme kavuşturulmayan sorunlar Mürşid (Postnişin) huzurunda ortaya konur ve bir karara bağlanır. Feyzullah Efendi, Mürşidlik makamı Hacı Bektaş-ı Veli'ye mahsus bir makam olduğundan kendisine "Mürşid" denmesine pek razı olmazdı. Çünkü Postnişinlik Mürşidlik makamının temsilcisi demektir.

YOL'DAN TAVİZ VERMEDİ

Postnişin Feyzullah Efendi bu ağır görevi, bugüne kadar zor koşullar altında yürüttü. "Yol" söz konusu olduğunda, en yakınına da olsa yoldan hiç taviz vermedi. Düşkün olmuş bir Dede-ye, düşkünlük süresi sona erse bile Post dedesi olarak ömür boyu bir daha görev vermezdi. Ancak, o Dede ceme girebilirdi. O'na göre Dedeler örnek insanlar olma-

lı, hiç hata yapmamalıydılar. Sorumlulukları daha fazla olduğundan hata işlememeliydiler.

27 Mayıs'tan sonra (1960) ilgili devlet bakanının Diyanet İşleri Başkanlığı'nda kendisine önerdiği görevi, "bana burada bir masa, bir sandalye vereceksiniz ve bana emrettiğiniz görevi ben-den yerine getirmemi isteyeceksiniz. Bu benim temsil ettiğim topluma duyduğum sorumluluk anlayışına terstir" diyerek reddetmiştir. Kendisine o aşamada böyle bir görevin verilmesi, Alevi-Bektaşî toplumunun 27 Mayıs hareketine takınabileceği tavrın olası endişesi nedeniyle olmuştur. Feyzullah Efendi ise Alevi toplumunun böylesi bir karşı tavır içinde olmayacağını söyleyerek durumu anlatmıştır.

Postnişin Feyzullah Efendi, mümkün olduğu kadar bir partiden uzak durdu, girmede. Demirel'den milletvekilliği teklifi gelmesine rağmen kabul etmedi. Her partiyi tenkit ederdi. Kendisinin partiye girmesinin bu yola zarar vereceğine inanırdı. Yolun politika üstü bir olgu olduğuna inanırdı.

En büyük zevki okumaktı. Sağ ve solu temsil eden birçok gazeteyi, sosyal-kültürel-siyasi her konuyu ince-

ayrıntısına kadar okurdu. Ülkeyi ilgilendiren konulara karşı duyarlıydı. Bilim dergilerini de okurdu. En çok ilgilendiği konular Cumhuriyet tarihi ve Alevi-Bektaşîlikle ilgili konular, gelişmelerdi.

Bu yolu sürerken, "bu güveni bir geçim kaynağı olarak görmeyin" diye ailesini sık sık uyarırdı. "Ben zaten Cumhuriyet çocuğuydum" derdi. İnsan olarak çok alçak gönüllüydü. Çocuklarla çocuk, büyüklerle büyük, işçisiyle işçi, köylüsüyle köylü olurdu. Güncel konularla ilgili fıkralar anlatırdı. Maddiyata önem vermezdi. En nefret ettiği şey yalandı. Yalan söyleyen kişiden her türlü kötülüğün geleceğini söylerdi. "Peygamber gelse benim kurduğum İslam bu değil, Hacı Bektaş gelse benim anlattığım Alevilik bu değil derdi" tümcesini çok kullanırdı. Olaylara, gelişmelere eleştirel gözle bakardı.

İcazet verme konusunda, yetmiş Dede azlığından sıkıntı duyardı. Her Dede-ye kolay kolay icazet vermezdi. Bazen hata eden Dedelerden (zamanı dolmadan) icazeti geri aldığı olurdu, ya da icazetini yenilemezdi. Soydan gelmeyen kişilere de Dedelik, ocaktan olmayan uygun kişilere de Vekillik (Postnişin, Mürşit temsilcisi) görevi verirdi.

Yaptığı işi bitirmek üzere başlardı ve severek mutlaka o işi bitirirdi. Bu alışkanlığı aile fertlerine de yansımıştır.

Kalabalık ortamlarda değil, sevdiklerinin, az sayıda kişinin bulunduğu ortamlarda daha çok, daha severek konuşurdu. Toplumun yenisinden derlenmesi, toparlanması, örgütlenmesi sürecinde, topluma zarar gelebilecek bazı girişimler ve hareketler konusunda sık sık uyarılarda bulunurdu. Zarar verebilecek durumlarda uyarırdı.

Demeklerin ayrı ayrı durmasını tasvip etmezdi. Hepsinin bir merkeze bağlı olmasını isterdi.

Toplum, Mürşid'ini saygıyla, sevgiyle, şükranla anarken, görevi devralacak Postnişin'iyile, merkezi örgütlenme olan Dergah'ın etrafında daha sıkı kenetlenecek, birliğini-dirliğini-iriliğini sağlayacaktır, geliştirecektir.

KERVAN

Bir kayıp daha

K imdir Battal Pehlivan, diyerek söze başlamak istiyorum.

Battal Pehlivan, 1947 yılında Adana'nın Ceyhan ilçesine bağlı Kızıldere köyünde dünyaya geldi. Lise çağında ana ve babasını kaybederek hem yetim, hem öksüz kaldı. Lise öğrencisiyken evlendi. Kendisiyle beraber anasız-babasız kalan beş kardeşine hem analık, hem babalık yaptılar. Bir yandan çalıştı, ailesinin geçimini sağladı, bir yandan da okudu. Ankara Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu'nu bitirdi, gazeteciliğe başladı. Edebiyat dünyasıyla tanıştı. Gençlik yıllarının coşkusuyla yazdığı öykülerini *Kara Şavga* adlı yapıtında topladı.

İlk yapıtlarında olduğu gibi son yapıtlarında da duru bir Türkçeyi yeğleyen Pehlivan, sözcük seçiminde özenli davranarak, kurduğu kısa tümcelerle anlatım kolaylığını yakalayan ender yazarlarımızdan birisidir. Bu özelliği, hiç kuşkusuz, gazete haberciliğindeki deneyiminden ileri geliyordu. O nedenle öykülerinde topluma vermek istediği mesaj net olarak anlaşılıyordu.

Salt öykü yazarlığında kalmadı Pehlivan. Halkbilimine ilgi duydu. *Bahçe Biziz Gül Bizdedir*'le türkülerimizi derledi. Aşık Veysel ile Dadaloğlu'nu inceledi, kitaplaştırdı. Anadolu kültürünün önemli bir parçasını oluşturan Aleviliğe yöneldi. *Alevi-Bektaşî Düşüncesine Göre Allah* adlı yapıtında Hallacı Mansur'un "Enel-Hak" düşüncesinden yola çıkarak Tanrı'yı insanileştiren ve Yunusleyin "ete-kemiğe büründüren, insan olarak gösteren" tasavvuf dünyasına daldı. Burada insan olmanın güzelliğini ve yüceliğini yakaladı. 72 millete bir göz ile baktı. Eline, beline, diline sahip olmanın erdemliğinde

liğin hoşgörüsünü sergiledi.

Halk muhalefetinin öncülerinden Pir Sultan Abdal'ı resimleyerek romanlaştıran Pehlivan, yaşlı-geç herkesin Pir Sultan'ı kolay tanımasını sağladı.

Aleviler ve Diyanet adlı son yapıtında Pehlivan, son dönemde yoğunlaşan Diyanet tartışmalarına, yaptığı derleme ve yorumlarıyla yeni bir boyut kazandırdı.

kul hakkına saygıyı buldu. İnsan haklarını, inanç ve ibadet özgürlüğünü laik ve demokratik toplumda yaşatmanın çağdaşlık olduğunu inandı, son nefesine dek bunun savaşımını verdi.

Anadolu'da Alevilik'te Aleviliği bilmeyenlere öze ilişkin bilgiler vererek Aleviliği anlatan Pehlivan, *Alevi-Bektaşî Fıkraları*'nda Alevi-

van, son dönemde yoğunlaşan Diyanet tartışmalarına, yaptığı derleme ve yorumlarıyla yeni bir boyut kazandırdı.

BATTAL ABİ İÇİN...

Ayhan Aydın

O güzel insanı kaybettik. O sevecen, tatlı abimiz yok artık aramızda. İyi niyeti, dost yüzü, dost gülüşü geliyor aklıma. İçim kabarıyor, burkuluyor. İçten "Ayhancığım" deyişi, genç-yaşlı herkese gösterdiği saygı, sevgi...

Battal abiciğim, *Cem*'de, *Kervan*'da, *Nefes*'te hep bana örnek oldun, yol gösterdin. Hep yapıcıydın.

Devamlı bir koşuşturma içinde, hayat kavgasında, demokrasi, laiklik, Alevilik yolunda yılmaz savaşçı Bat-

tal Abi, Sivas'ta kurtulduğun için sevinmemiştin.

Devlet denetim ve gözetiminde faşist-şeriatçılarca gerçekleştirilen Sivas Katliamı'nda yitirdiğimiz güzel insanlardan sonra şimdi de Battal Pehlivan'ımızı kaybettik. Oysa, insanların eşitliği, kardeşliği için mücadele veren Battal Hoca'lara en fazla ihtiyaç olunan bir dönemde yaşıyoruz.

İslam dergisinde Halil Necatioğlu takma adıyla yazdığı bildirilen Esat Coşan, "Yıldırım gibi silahlanmalı-

yız. Aylardır, yıllardır söylüyorum, gavurdan dost olmaz. çoluk çocuğumuza, kadın kızıma bile, silahı savaşı, ilk yardımı, gerilla harbini iyi öğretmeliyiz, dedi". (*Cumhuriyet*, 7 Mart 1994)

Şeriatçı-faşist kesimin *Taraf* dergisi ise Mart 1994 sayısında şunları yazıldı:

"Şanlı Sivas kıyamına kadar Alevilere saldırmış, onları hedef almış değildik. Halbuki bugün işin rengi değişmiştir. Biz bugüne kadar Alevilere saldırmadık. Biliyoruz ki, bir kez ok yaydan çıktı mı, bu Gazi Mahallesi ile veya Ümraniye ile sınırlı kalmayacaktır ve o zaman Sivas kadar anti-Kemalist bir kıyamı da,

lu yazar gibi O'nun da bol akçeli bir yaşamı olmadı. Hep ucu ucuna yetiştirdi. Gün oldu parasız kaldı. Ama "kol kırılır yen içinde" dedi. "Kan içti, kızılçık şerbeti" dedi. "Parasızım" demeyi onur kırıcı saydı. Böylece adım adım ölüme gitti...

Namuslu yazarların yaşamlarına Battal Pehlivan ilk örnek değil, son örnek de olmayacak elbet. Sonuna dek aydın namusuna sadık kalan Battal Pehlivan'la çalışmak benim için onurdu.

O'nun üç yıl gibi kısa bir sürede tanıdım, ama çok yoğun çalışma beraberliğimizde yiğitliğin, mertliğin en güzel örneklerini O'nda gördüm.

Kendisini daima minnet ve şükranla anacağım. Ruhu şad olsun.

10 Mart 1994

Maraş Taarruzunu da çok arayacaklardır."

İşte, Battal Hocamızın Hakka yürüdüğü günlerde şeriatçı-faşistlerin, gözü dönmüş katillerin düşünceleri böyleydi.

Türkiye'nin Ortaçağ karanlığına gömülmesini isteyen, her geçen gün daha da azan faşist ve şeriatçı güçlerin karşısında tüm devrimci-demokrat-laik güçlerin birleşmesi gerekiyor. Eğer birleşmez örgütlenmezsek, bu katliam senaryoları daha önce olduğu gibi gerçeğe dönüşecektir.

Battal Abi, uğruna canını verdiği mücadelenin yılmaz savunucusu ve sürdürücüsü olacağını bilmelisin. Seni asla unutmayacağım. O dost gülüşün devamlı benimle olacak. ●

Bize hep örnek olacak

Y azarımız Battal Pehlivan gericiliğe karşı seçim kampanyasında, *Kervan* Dergisi'nin "Laik Demokratik Türkiye İçin Elele, Gönül Gönüle, Birliğe" gecesi'nde coşkulu konuşmasının ardından kalp krizi geçirdi, en sevdiği işinin başında şehit oldu.

Cumartesi günü Alibeyköy'deki Cemevi yıkımına karşı direnenleri ziyaretten *Kervan* bürosuna geldiğinde çocuk gibi sevinçli, heyecanlı ve coşkuluydu. "Çok

heyecanlandım, kadın-erkek, çoluk çocuk birbirine kilitlenmiş, çalıp söylüyorlar. 70 yıldır Alevi toplumu ilk defa böyle direndi. 2 parça tuğla da olsa o direniş çok güzeldi", diyordu, "37 canımız yandı, çok güzel kıpırdamalar oldu. Bilsem ki bu kıpırdamalar daha güçlü olacak, benim de canım feda olsun."

Gece'deki konuşmasına "çok heyecanlıyım, sevinçliyim, bu heyecanımı sevincimi sizinle paylaşmaya geldim, bugün büyük bir

olay yaşadım. Alevi toplumunun büyük bir direnişini gördüm" diye başladı, "Alevilik 72 millete bir nazarla bakar, din ayrımı yapmaz" sözleriyle bitirdiğinde ayakta alkışlandı.

Sanki vedalaşıyordu. Oturunca coşkusu, sevinci, heyecanı dinmemişti. Yanındaki arkadaşımıza "iki şeyi görmeden ölmek istemiyorum" dedi, "Alevilerin örgütlülüğe kavuşmasını, bir de cemevlerinin çoğalmasını, insanların özgürce ibadet yapmalarını

görmek istiyorum". Semah gösterisini ayakta izledi, oturduğunda da ani bir kalp kriziyle vefat etti.

Battal Pehlivan, seçimlerde gericiliğe karşı oyların bölünmemesi ve SHP'de toplanması için yürütülen "Gericiliğe Karşı Seçim Kervanı"nda aktif olarak görev almıştı. Öyle ki inandığı dava uğruna sağlığını ikinci plana atmaktaydı. Öldüğü sırada Almanya'da bazı panellere katılmaya hazırlanıyordu.

Seçimlerle ilgili doğru tutumunu hiç bozmadan sürdürdü. "Elini nasıl kora sokarsın, ben de oyumu elimi ateşe sokarak vereceğim, elim yana yana SHP'ye oy vereceğim" dedi. Bize verdiği son demecinde "şeriatçı güçlerin bu tehlikeli yükselişi olmasaydı, farklı tavır sergilerdim. Fakat şimdi farklı davranışın lüks olacağını düşünüyorum... Bu nedenle içim sızlaya, sızlaya, ağlaya ağlaya oyumu SHP'ye vereceğim" diyen Battal hocamız kararlı, dürüst, candan tavırlarıyla bize hep örnek oldu ve olacak.

Hepimizin başı sağolsun..

KERVAN

Halil Öztoprak Dede'yi anıyoruz

Oğullarından *Haydar Öztoprak*,

1950-60'larda Alevi-Bektaşî inancı nedeniyle hapislerde çürütölmeye çalışılan,
ailesi ve yakın çevresiyle büyük baskılara yıllarca göğüs geren

Halil Öztoprak Dede'nin yaşamından ve savaşımından bazı kesitleri aktarıyor

Halil Öztoprak Hicri 1310 (1890-1891) tarihinde Elbistan ilçesinin Aktıl köyünde dünyaya gelmiş. Babası İsmail Ağa Alhas aşiretinin kurucu ve ileri gelenlerindendir.

Halil Öztoprak, küçük yaşlarda her fırsatta babası İsmail Ağa ile birlikte o yıllarda (Osmanlı döneminin son yılları) Kayseri ili Sarız ilçesine bağlı Kırkısarak köyünde yaşayan Şeyh Mamo adlı bilginin irfan cemiyetinde hizmet verir.

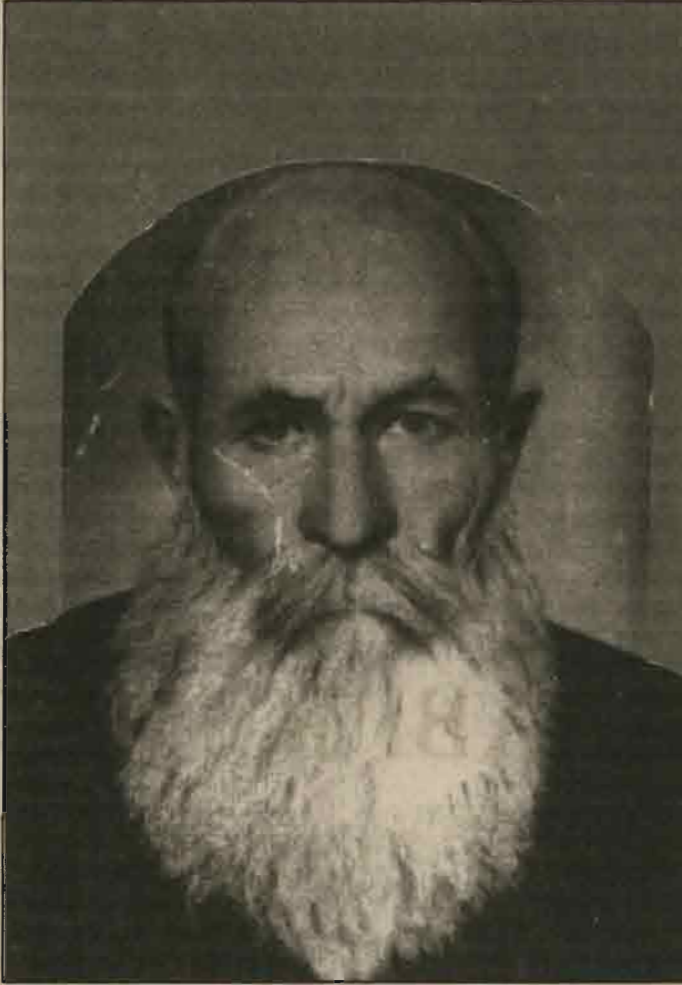
Şeyh Mamo, eşkiyanın Binboğa, Erciyes dağlarında ve özellikle Kırkısarak köyü eteklerinde bol olduğu bir dönemde bilgi ve dürüstlüğü ile ün salmıştır.

Halil Öztoprak, Şeyh Mamo'nun kızı Safiye (d. 1318, ö. 14.1.1973) ile evlenir. Bu evlilik biri Maraş Elbistan toprağında, diğeri Kayseri Sarız toprağında olan iki aileyi yakınlaştırır.

Halil Öztoprak'ın babası (dedem) İsmail, varlıklı olduğu için beş yıl oğlunu Mısır'da okutmuş. Sonra köye dönen Halil Öztoprak, Avukatlık Kanunu'nun kabulünden önce Elbistan'da 15, Darende'de ise 10 yıl dava vekili olarak Alevi ve Bektaşî toplumunun davalarına katılmış, savunmalarını yapmış ve kadınların başvurularından ücret almamıştır.

Halil Öztoprak, katıldığı davalarda Alevi toplumunun mahkemelerde haksız çıkarılmak istendiğini ve bunun sebebinin bu toplumun dini inancından kaynaklandığını görür. 1948-51 yılları arasında Mısır'da elde ettiği bilgiye, Arapça, Farsça dillerini çok iyi bilmesine dayanıp birçok hukuk kitabını inceleyerek, üzerinde hukuki bir kısıtlamanın olmamasına rağmen Alevi topluluğunun haklarının adeta gasp edilmesinin ve elinden alınmasının engellenmesi için harekete geçer. 1951 yılında bir el kitabı çıkarır: *Kuran'da Hikmet, Tarihte Hakikat*.

1956'da aynı adla yayınladığı 62 sayfadan oluşan bu eser, Alevi toplumundan büyük bir ilgi görürken, bu ilgiden kat kat fazla tepkiyi Sünni toplumundan, devletin her kademesindeki kesimlerden ve Diyanet İşleri'nden

alır. O yıllarda *Sebilureşat* isimli, Diyanet yayınlısı ve 67 ilin müftüsü tarafından yayınlanan dergide, 67 il müftüsünün imzası ile Halil Öztoprak'a ve bu kitaba izin veren devlete ateş püsküren bir çağrı yayınlanır. Baştan sona Halil Öztoprak'ın yargılanmasını ve derhal idam edilmesini talep eden yazıdan aynen aktarıyorum:

"Halil Öztoprak tarafından yayınlanan *Kur'an'da Hikmet Tarihte Hakikat* isimli kitap İslam temeline konmuş bir dinamittir. Bu dinamit patlamadan Halil Öztoprak'ın derhal idam edilmesini ve kitabının da toplatılarak yakılmasını tüm devlet yetkililerinden talep etmekteyiz. "Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı 67 il müftüsü adına *İsmail Hatip Erzen, Malatya Müftüsü*"

Bu yayından sonra, Gaziantep ilinde Ziya Uyanık isimli bir savcı Halil Öztoprak'ın idamla yargılanması için tüm illere ve güvenlik güçlerine suç duyurusunda bulunarak yakalanması talimatını verdi.

Halil Öztoprak bunu duyunca Gaziantep Savcılığı'na kendisi giderek teslim oldu ve mahkeme karşısına idamla yargılanmak üzere çıktı. Davada Halil Öztoprak'ın

yazdığı kitap incelendi, şahitler ve bilirkişiler dinlendi. Sonunda kendisi beraat ederken, *Kur'an'da Hikmet Tarihte Hakikat* kitabı serbest bırakıldı.

Halil Öztoprak Dede, 1959'da ikinci kitabı olan *Kur'anda Hikmet İncil'de Hakikat*'i yazdı ve yayınladı. 1960 yılında da - maddi olanakların olmayışı sebebi ile, Isparta ilinde bakkal dükkânı işleten ve Dede olduğu iddia edilen Hüseyin Erdoğan isimli bir kişinin maddi desteği ile - üçüncü kitabı *Kur'anda İbadet Müslümana Saadet*'i yayınladı.

Bu yayın faaliyeti şimşekleri üstüne çekmekte gecikmedi. Halil Öztoprak'ın kitap yayınlaması ile bağlantılı olarak, 1962 yılında Elbistan'a bağlı Sünni İncecik köyü, Halil Öztoprak'ın evinin de içinde bulunduğu ve dedelerimizin üzerine tapulu arazilerimizin kendilerinin mer'ası olduğunu iddia ederek Elbistan mahkemelelerine başvurdu.

Bu dava, Gaziantep'de Halil Öztoprak'ı idamla yargılayan ve sonradan Elbistan Ağır Ceza Reisi görevine getirilen eski savcı Ziya

Bir Şah olsam

Bir Şah olsam hükmeylesem cihana
Batıl meclisleri yıkar giderdim
Mektepler yaptırıp bütün köylere
Cehaleti kökten söker giderdim

Fabrikalar kurar idim her yerde
İkiliği koymaz idim bu serde
Ayrı gözle bakmaz idim bir ferde
Cihana bir gözle bakar giderdim

Gerçek insanları bilirdim Allah
Ondan başkasına tapmazdım billah
Ne Kabe kalırdı ne de Beytullah
Oraya bir bostan eker giderdim

Bir olurdu fakir zengin her zaman
Bütün hastalara olurum derman
Ne gavur kalırdı ne de Müslüman
Hepsini bir yola çeker giderdim

İnsanlardan başka olmazdı cennet
Yok olurdu İsa, Musa, Muhammed
Kalkardı dünyadan din ve tarikat
Mezhepler bağını söker giderdim

Görseydi o günü yüzüm gülerdi
Bütün dünya insanı bayram ederdi
Ne bir silah ne bir atom kalırdı
Bir derin kuyuya döker giderdim

Öztoprak der, varlığımız bitmezdi
Sofu inat edip hacca gitmezdi
Ayrı ayrı devlet icap etmezdi
Dünyaya bir bayrak diker giderdim

Halil Öztoprak

Uyanık tarafından yürütüldü. 1962 yılında sonuçlanan davada, Ziya Uyanık başkanlığındaki mahkeme Halil Öztoprak'ın ve 40 haneli köyde yaşayan 120 nüfusun tümünün bu arazilerden çıkarılmasına, evlerinin yıkılmasına karar verdi. Karar temyiz mahkemesinde onaylandı. Temyiz mahkemesinin başkanı, Ziya Uyanık'ın ağabeyi Mazhar Uyanık idi.

Sonuçta evlerimiz yıkıldı, arazilerimiz üzerindeki ekili tüm hasıllata el konuldu. Üçyüz bin kök meyvalı-meyvasız ağaç kesilerek yağmalandı ve yok edildi. 40 evimizin tümü, içindeki eşyalarımızın alınmasına bile izin verilmeden eşyaların üzerine yıktırıldı.

Babam Halil Öztoprak ise, 1967 yılında Nisan ayının 30.günü, Ankara Numune Hastanesi'nde göçtü. Cenazesini 16 kişi ile kaldırdık. Kendisinin kabri hâlâ Ankara Gülveren Asri Mezarlığı'ndadır.

Ömrünün tüm yıllarını Alevi ve Bektaşî toplumuna vakfeden Halil Öztoprak Dede, vefat etmeden önce ve hâpiste geçirdiği yıllarını boşa geçirmedi, *Kur'anı Ke-*

rimin Gerçek Tercümesi adlı eseri hazırladı. Bu eseri sadece bir forma yayınlatabilen Halil Öztoprak Dede, geri kalanı yayınlamak için gerekli maddi olanakları bulamadı. Ama, 1962 yılında Adıyaman köylerini benim de yanında olduğum sırada gezerken, üzerinde bu kitapla yakalandı. Ben de yanında olmak üzere bir süre nezarette kaldı. Adıyaman Merkez Komutanlığı'nca ifadesi alınan Halil Öztoprak ve ben savcılığa intikal ettirildik. Savcılık babamın üzerindeki kitapların, *Kur'anı Kerimin Gerçek Tercümesi*'nin yasa-ya ve Kur'ana aykırı bir yanı bulunmadığını belirterek bizleri serbest bıraktı ve kitapları da babama iade etti.

Halil Öztoprak'ın çok dostu çok da düşmanı vardı. Bu bakımdan onu birkaç paragraf veya birkaç yaprakla izah etmek mümkün değildir. Yıllarını Alevi ve Bektaşî toplumuna veren Halil Öztoprak Dede, bütün hayatını yoksulluk ve yokluk içinde geçirdi, bize de aynı mirası bıraktı. Oysa bugün onun adını menfaat için kullananların sayısının azımsanmayacak ölçüde olduğunu söylemek mümkündür. O bakımdan bir hatırlatma yapmak ihtiyacını duyuyorum.

Ben ve ağabeyim Turabi Öztoprak dışında, iki de ablam vardır. Bunlar belli bir çevrenin dışına çıkamazlar. Bir de amcam ve çocukları vardır. Başka hiç kimsemiz yoktur. Kim olursa olsun, hiç kimsenin Halil Öztoprak'ın adını kullanarak menfaat sağlanmasına izin vermeyiniz. Biz Halil Öztoprak Dede'yi topluma verdiği hizmet ile rahat bırakmak istiyoruz. Saygılarımla

Haydar Öztoprak

OKUYUCULARIMIZA

Yirmi yedinci ölüm yıldönümünde Alevi ve Bektaşî toplumunun önde gelen aydınlarından Halil Öztoprak Dede'yi saygı ve şükranla anıyor, bu güzel insanın mücadelesi ve Alevi-Bektaşî toplumuna katkıları konusunda anısı, bilgi ve belgesi olan canları *Kervan*'a yazmaya çağıyoruz.

KERVAN

PİR SULTAN ABDAL KD

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği İstanbul şubesi 19 Şubat'ta Tafabyaüstü Güzide Düşün salonu'nda Dostluk Şöleni yaptı. Şube başkanı Cafer Doğan'ın konuşmasıyla başlayan, yaklaşık 1000 kişinin katıldığı gece sanatçılar Alican Süer, Özcan Töre, Beyhan Aksoy, Mazlum Çimen'in, Pir Sultan Abdal Semah ve Folklor ekiplerinin gösterileriyle sürdü. Geceye SHP belediye başkan adayları ve yöneticileri de katıldı.

AMASYA-UYGUR KD

Amasya Uygur Kasabası Derneği 12 Şubat'ta Esenler Atışalanı'nda Dostluk ve Dayanışma Gecesi düzenledi. Geceye Ali Ekber Eren, Gülcihan Koç, Kervan Dergisi Semah Ekibi ve yerel sanatçıların yanı sıra konuşmacı olarak yazar Lütfi Kalleli katıldı.

Ahmet Koçak

İSTANBUL DİVRİĞİ KD

Divriği Kültür Derneği'nin Halk Gecesi 25 Şubat'ta İstanbul Abdi İpekçi Spor Salonu'nda yapıldı. Coşkulu geceye Aşık Mahzuni Şerif, Arif Sağ, Gül Sorgun, Mahmut Erdal yönetiminde semah ekibi ve diğer sanatçılar katıldı.

Gecede seçimler, anti-laik, anti-demokratik güçlerin teşhiri, seçimlerde oyların bölünmemesi konuşuldu. Anti-laik, şeriatçı güçler yoğun eleştirildi. Sanatçı Arif Sağ laik ve demokratik güçlerin birliğinin önemini vurguladı, şeriatçı gericilerin ülkeyi sürüklemek istedikleri karanlık günler tehlikesine ve birliğimizi sağlamamız gereğine işaret etti. "Beğensek de beğenmesek de bu seçimlerde oylarımız SHP'ye gitmeli" dedi.

GAZİANTEP HACI BEKTAŞ VELİ KD

Gaziantep Hacı Bektaş-ı Veli Derneği Gençlik Komitesi olarak, 13 Şubat 1994 Pazar günü, dernek binasında "Seyyid Nesimi'yi Anma Günü" düzenledik.

Panel havasında geçen ve büyük ilgi gören şiir dinletisinde tasavvuf, Hurufilik, Enel-Hak, Ehlibeyt sevgisi gibi konuları ve Nesimi'nin hayatını ele aldık. Semah ekibimiz gösteri yaptı, müzik sorumlusu arkadaşımız saz çaldı, tertip komitesindeki arkadaşlarımız değişliklerini seslendirdi.

3 Nisan'da yapacağımız dinletinin konusu ise Pir Sultan Abdal olacak.

Sedat Bican

İnsanları diri diri yakmak şeriatçı yobaza yakışır

ANADOLU ERENLERİ

Anadolu Erenleri Kültür Derneği olarak, Merter Çeşme Mahallesi Esenyurt'ta faaliyet gösteriyoruz. Esenyurt Belediyesi'nin vermiş olduğu arsaya cemevi yapma girişimimiz, yobazların "okul arsasına cemevi yapılmaz" itirazları üzerine ertelendi. Dernek yönetimi emekçi ve Alevi yoldaşların manevi, maddi desteğini bekliyor.

Kazım Açıkgöz

SİVAS HAFİK-OLUKBAŞI KÖYÜ

Sivas Hafik kazası Olukbaşı köyü destek-dayanışma gecesi 15 Mart akşamı Osmanbey La Bella Düşün Salonu'nda yapıldı.

Yemekli gecede 1000 kişilik salon tamamen dolmuş, Kervan'a protokol masasında yer ayrılmıştı. Bir uygun yerde stand açtık ve geceye gelenler ile kaynaştık. Sunucu dost, bizi "Alevi-Bektaşî kültürünü özümsemiş, onun

yaşamayı, yaşatılması için mücadele eden Kervan dergisi de aramızda" diye anons etti, Pir Sultan'ın iki dörtlüğünü de eklediğimiz mesajımızı mikrofondan okudu.

Geceye SHP Şişli adayı ve (eski) belediye başkanı Fatma Girik, SHP Beyoğlu adayı sanatçı Halil Ergün, CHP Beyoğlu adayı ve (eski) belediye başkanı Hüseyin Aslan katıldı. (CHP'nin Beyoğlu'nda oyları bölmesinin RP'nin şansını nasıl artırdığını RP'nin belediye başkanlığını almasıyla açık seçik gördük.) Adaylar kısa konuşmalar yaptılar. Halil Ergün, "seçilmekten öte yaşamın ilkelerinin, faşizme karşı devrimci kimliğin önde olduğunu, ölüme kadar bu değerlere sahip çıkacağını, cemevlerinin açılmasına destek vereceğini" belirtti.

Gece, ilerleyen saatlerde birlikte semahlar dönülüp halaylar çekildikten ve düzenlenen çekilişin tamamlanmasından sonra sona erdi.

Ahmet Yılmaz

SİVAS-ÇATALKAYA

18 Mart Cuma akşamı La Bella Düşün Salonu'nda, Sivas Çatalkaya Köyü Kalkındırma ve Güzelleştirme Derneği'nin gecesi yapıldı. Seçim arifesinde gecenin ortamı oldukça politikti. Tıka basa dolu olan geceye SHP'nin, CHP'nin adayları da katıldılar. Fatma Girik de gelince, ortam SHP şovuna döndü. CHP'liler slogan attırınca ortam biraz gerginleşti. Gece açık artırma ve çekilişle sona erdi.

Ahmet Yılmaz

SİVAS-İMRANLI MADEN KÖYÜ

Sivas İmranlı Maden Köyü Kalkındırma ve Yaşatma Derneği'nin yemekli gecesi, 21 Mart akşamı Karides'de yapıldı. Büyük bir kalabalığın katıldığı gece, dernek başkanı Dursun Doğan'ın laiklik ve demokrasi için mücadelenin önemini vurguladığı ve "sandık başına birlikte gidelim, bir başka

Sivas yaşamayalım" temen-nisini yaptığı konuşmasıyla başladı. SHP Bahçelievler adayı Hüseyin Büyük de konuklar arasındaydı. Kervan dergisi olarak biz de yayınlarımızla oradaydık.

Bilgilenmek isteyen canlar için derneğin adresi şöyle: Sivas İmranlı Maden Köyü kalkındırma ve Yaşatma Derneği, Siyavuşpaşa Cad. Pınar Sok. No:31 Bahçelievler, İstanbul (Tel: 641 53 79)

Eyüp Barışık

ERZİNCAN-ÇAYIRLI YEŞİLBÜK KÖYÜ

Erzincan Çayırılı kazası Yeşilbük köyü Kültür ve Dayanışma Derneği 14 Mart Pazartesi günü İstanbul İdealtepe Gülşah Düşün Salonu'nda gece yaptı.

1992'de kurulan derneğin gecesi köy demeklerine örnek olacak bir etkinlik oldu. Sol düşünce sahipleri, Alevi inanç sahipleri ve Yeşilbük'lüler gecede bir kez daha kaynaştılar.

Kartal'dan Üsküdar'a, Sarıgazi'ye kadar tüm belediye başkan adayları, ilçe başkanları, sendika başkanları, belediye meclis üyeleri oradaydı.

Geceye gelen mesajların yanı sıra, İbrahim Özer Dede'nin konuşması ilginçti. Dernek başkanı Haydar Çiçek'in, "bugün Alevi toplumu olarak örgütlenmemiz, birlik olmamız gerekiyor, bizi biz kurtarabiliriz" şeklindeki konuşması da büyük ilgi gördü.

Yeşilbük köyü dernek başkanı Haydar Çiçek'in konuşması özetle şöyleydi:

"Bizler Alevi toplumu olarak insanlar arasında din, mezhep, ırk renk ayrımı yapmadık. Sünni ve Alevi diye ikiye ayırmadık. Bu güzel yurdumuzun bir karış toprağı için canımızı siper yaptık. Demokrasinin keskin kılıcı olup, Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına sahip çıktık. Atatürkçü düşünceler ile aydınlık ufuklara kavuşacağımızın bilincindeyiz.

"İnsanları Alevi diye kurşunlamakla, diri diri yakmakla, sevgimizi kesemezler. Biz bir gider bin geliriz. Alevi toplumu olarak insanların gönlünün diri diri yakmakla fethedilmeyeceğini biliyoruz. Kalem kılıçtan daha keskin olduğunu biliyoruz. Alevi toplumu olarak bunun bilincinde olmasaydık, gelişen olaylara aynı derece tepki gösterseydik, bu ülkede taş üstünde taş, gövde üstünde baş bırakmazdık. Ama bizim içimiz Allah ve insan sevgisi ile dolu olduğu için biz böyle yapamayız. Bunun gerici yobazlar yapar. Zaten onlara da bu yakışır."

Tüm canlarımızı İstanbul Üsküdar, Bulgurlu Libadiye Caddesi Zümrüt Sokak No:9 adresindeki dernek çalışmalarına katılmaya omuz vermeye çağırıyoruz.

Kervan-Kartal

RP'yi teşhir etmek görevdir

Avustralya'da Sunraysia Çağdaş Aleviler Kültür Merkezi ve Victoria Alevi Kültür Merkezi'nin Ortak Bildirisi

Değerli Canlar, biz Avustralya'da faaliyet yürütmekte olan Victoria Alevi Kültür Merkezi ve Sunraysia Çağdaş Aleviler Kültür Merkezi olarak, ülkemizde Mart ayında yapılacak yerel seçimler itibarı ile, bazı çıkar çevrelerinin, oy alabilmek için toplumumuzu kendi gaye ve emelleri uğruna senaryolar yazmaya ve bir takım işbirlikçilere vaatlerde bulunmak suretiyle Alevi toplumu üzerine pazarlığa giriştiğini görmekteyiz.

Milliyet gazetesinin 27 Ocak 94 tarihli nüshasının 17.sayfasında Necmettin Erbakan, Şevket Kazan, Abidin Özgünay. "Dede" İzzettin Doğan'ın ilginç açıklamaları, Alevi toplumu üzerinde oynanmak istenen oyunların boyutlarını açıkça sergilemektedir. Takke düşmüş, kel görünmüştür. İzzettin Doğan'lar, Abidin Özgünay'lar Alevi toplumu adına pazarlık masasına oturmaktalar. Amaç, Alevileri bölmek, "ümmetleştirmek", RP'nin peşine takarak, devlete yamamaktır.

Asırlardır ezilerek yok edilmeye çalışılarak, tüm baskı ve katliamlara rağmen bugünlere gelen Aleviler, bu tür oyunlara gelmeyeceklerdir. Şeyh Bedreddin'lerin, Nesimi'lerin, Pir Sultan'ların bu uğurda can

vererek günümüze taşıdığı yaşayan Alevilik, bu tür insanlar tarafından asla çöktürülemezdir. Maraş'ta, Çorum'da ve daha dün Sivas'ta yobazlar tarafından yapılan katliamlar unutulmadı.

Canlar; Refah Partisi'nin ve bu tür işbirlikçilerin oyunlarına gelmeyelim. İktidar oldukları an, ilk saldırı ve imhayı tüm Alevi, demokrat ve ilericiilere yapacaklardır. Çünkü şeriatın başka bir düşünce ya da inanca tahammülü yoktur, olamaz da. Bu onun doğal yasasıdır. Düzmece, yalan ve demagojilere kanmayalım. Onların tüm bu ve benzeri iğrenç yönleriyle teşhir edilmeleri için elinden geleni yapmak, her insanın görevi olmalıdır. Bu uğurda mücadele veren tüm dernek, kişi ve kurumların yanında yer alacağımızı özellikle belirtmek isteriz. Gelecek güzel günlere ancak bu şekilde ulaşılabilir. Temennimiz, insan haklarına saygılı, demokrasi ve laiklikten yana olan adayların desteklenmesidir. Bunun dışında sırf kendi çıkar ve politikaları için Alevilere yananlara ise oy verilmeyerek, gereken cevap verilmelidir. •

Şubat 1994

“Sorunlar var ama gerçekçi ve iyimseriz”

Sevgili Teresita yoldaş, kartınızdan anladığım kadarıyla, Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Uluslararası İlişkiler Bölümü'ndesiniz. Evet. İki yoldaşla birlikte bu bölümde çalışıyorum.

Parti'ye ne zaman üye oldunuz?

1990'da.

Yani, güçlüklerle karşılaşacağımızı bilerek... Düzenlediğiniz basın toplantısında sözünü ettiğiniz güçlüklerle geleceğiz... Küba Devrimi'ne eski, resmi Komünist Partisi öncülük edemedi. Bunu nasıl açıklıyorsunuz?

Ekim Devrimi'nin etkileri altında, 1925'te kurulmuş, Halkın Sosyalist Partisi adını taşıyan komünist bir parti vardı. Bu parti, uzun yıllar, uluslararası komünist hareketin bir parçası olarak ve onun çizdiği doğrultuda mücadele verdi. Kimi zaman yalıtıldı, kimi zaman illegal çalıştı. Tırnak içinde “demokratik” dönemlerde siyasete daha aktif katıldı ve birçok olumlu yasanın çıkmasına katkı yaptı. Ancak, kanımızca bu parti, devrim için en elverişli taktikleri geliştiremedi.

O zamanlar, çeşitli devrimci örgütler vardı. Bunların bazıları, kaban ve zafere ulaşan devrimci mücadeleye şu ya da bu ölçüde katıldı. En başta geleni, en güçlü ve önemli olanı Fidel'in liderliğindeki 26 Temmuz Hareketi'yd. Bu, çeşitli ideolojik-siyasal eğilimleri içinde barındıran, çok yaygın ve popüler bir hareketti. Programı çok ilericiydi ama sosyalizmi değil, ulusal-demokratik dönüşümleri hedefliyordu. Halkın her gün karşılaştığı birçok soruna çözüm getiriyordu.

Bizce, 26 Temmuz Hareketi'nin programında sosyalizmden söz etmemesi onun için avantaj oluşturdu. Sosyalizmden söz etseydi, hem devletin bütün şimşeklerini üzerine çekecekti, hem de bir tür sömürgesi olduğumuz ABD'nin ve onun kuklası olan iç yönetimin, yaygın anti-komünist propagandayla halk arasında da yerleştirmiş olduğu önyargılar nedeniyle güçlenemeyecekti.

Silahlı mücadeleden ilk kez söz eden bu hareket, kurduğu gerilla örgütlenmesiyle, devrim öncesi son dönemde başı çekti. Onun yanı sıra, 13 Mart Öğrenci Yönetimi adlı çok güçlü bir öğrenci hareketi vardı. Bir üçüncü katkıyı da parti yaptı. Devrimci mücadelenin son aşamasında bu üç örgüt birlik anlaşması imzaladı. Yani parti, başta taktiklerde farklı düşünse de, sonradan işin ciddiyetini ve Fidel'lerin hedeflerini gördükçe, işbölümü içinde çalışmaya başladı.

Devrimin zaferinden sonra, bütün geleneksel burjuva partiler eriyip yok oldu. Yasaklanma vb. nedeniyle değil. Fidel halkı öyle birleştirmişti ki, devrimci dönüşümler başlayınca, bu partilerin liderlerinin çoğu ve sınıfsal tabanlarının ana bölümü, çözümünü Amerika'ya kaçmakta buldu. Halkın birliği

Emine Engin'in Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü üyesi Teresita Hernandez yoldaşla yaptığı söyleşiyi yayınlıyoruz

karşısında başka partiler de yok oldu.

Örneğin, insanlık onurunu, çürümeye karşı haklı birçok değeri savunan Ortodoks Partisi vardı. Bu popüler partinin, Chivas adlı çok önde gelen bir lideri, hükümetin yolsuzluklarını kanıtlayan belgeleri devlet güçleri çalınca, halka bu belgeleri sunmaya söz verdiği radyo programına çıkmış ve sözünü tutamadığı için, orada kendini vurmuştu. Chivas'ın ölümünden sonra, bu partinin çoğu lideri burjuvalaştı ama, tabanı hâlâ tümüyle halktı. Devrim sonrasında lider kadronun çoğu ABD'ye kaçtı. Taban ise artık Fidel'e bağlandı. Fidel'in Ortodoks Gençlik Örgütü'nden geliyor oluşu da rol oynadı.

Böylece devrimden sonra toplumda yeni bir birlik süreci yaşandı. Bazı partiler yok olurken, devrimde rol oynamış üç örgüt - 26 Temmuz Hareketi, 13 Mart Öğrenci Yönetimi ve Halkın Sosyalist Partisi - birleşme çalışmalarına başladı. Bu birleşmenin ürünü olan Küba Komünist Partisi, ilk kongresini 1965'te yaptı.

Yani, parti ile taktiklerde farklılık vardı ve bunu hayat kaldırdı.

Küba Devrimi'nde parti, özellikle silahlı mücadele taktiklerine karşı olduğu için treni kaçırmak üzereyken yakaladı ve yakaladıktan sonra da mücadeleye içtenlikle katıldı. Treni kaçırma yanlış var ama düzeltilmiş bir yanlış. Geliyoruz 1974-1975'e. Uluslararası Komünist Hareket, Sovyetler Birliği, Portekiz'de devrimin ilerlemesini engelledi, devrimi frenledi ve bu da gerilemeyi getirdi. 1978'de Afganistan Devrimi, Sovyetler'den habersiz gerçekleşti. 1979'da ise, bir yandan İran devrimi mollalara teslim edilirken, öte yandan Kızıl ordu, Afgan devriminin gerçek lideri Amin'i katletti. Yani, artık yanlışların düzeltilmesi

yerine doğruların öldürülmesi... Bildiğim kadarıyla Küba, Amin'i desteklemişti. Bu konuda ne diyorsunuz?

Yemen gibi başka benzeri örnekler de sayılabilir, ama Amin konusunu iyi bilmiyorum. Bu nedenle birşey söylemek istemem.

Gelmek istediğim nokta, sosyalist denilen ülkelerin zincirleme çöküşüydü. Sizce bunun nedenleri nedir?

Bu çok zor bir soru, çünkü, toplumsal bilim uzmanları bile hâlâ çöküşün nedenlerini araştırmayı sürdürüyorlar.

Bir kez, Sovyetler Birliği hariç, Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalizm, ülke içi bir mücadelenin ürünü olarak değil, Kızıl Ordu sayesinde geldi. Hatta, daha çok anti-faşist konumda olup, sosyalist değişimlere hazır olmayan bazı ulusların iradesi dışında getirildi de denebilir. Bence bu, kaynaklardan biridir.

Bununla ilgili olarak, bu ülkeler Sovyet modelini taklit etmenin ötesine geçmediler. Oysa, her ülkenin kendine özgü tarihsel-kültürel özellikleri vardır. Uluslararası Komünist Hareket belirli bir yol çizse de, sosyalizmi kurarken asıl bu özellikler dikkate alınmalıdır. Doğu Avrupa ile bizim aramızdaki en önemli farklardan biri budur. İzlediğimiz genel bir ortak çizgi vardı, çünkü düşman bloğa karşı öteki sosyalist ülkelerle aynı blok içindeydik, onlarla ortak evrensel hedeflerimiz vardı. Ama sosyalizmi kurarken bizim en çok dikkat ettiğimiz, ülke içi gerçeklerdi. Her ne kadar uluslararası medya bizi Sovyet uydusu olarak göstermeye çalıştıysa da, biz bu açıdan hep bağımsız olduk.

Bir ara, 1970'lerde, bazı şeyleri taklit etme yanlışına düştük. Baktık ki olmuyor, tutmuyor, bunun üzerine, daha Gorbaçov “perestroyka”dan söz etmişken, 1985'te, “silme, temizleme” adını verdiğimiz bir süreç başlattık. Biz,

ABD'nin dibinde, Latin topluluğunun içinde, farklı pek çok yan taşıyan bir ülkeydik. Bunu anladık.

Bence, bütün Doğu Avrupa ülkelerinde, parti ve devlet yöneticileri halktan, tabandan çok koptular. İnanıyorum ki, ekonomik, toplumsal ve hatta kültürel birçok yanlış yapıldı. Bizim ülkemizde ise durum farklıdır. Liderlerimiz halkla bağlıdır. Halk, bütün güçlüklerle rağmen Fidel'e güveniyor, onu izliyor, onun kendinden olduğunu biliyor.

Biz, ABD'nin dibinde olduğumuz için, oradaki birçok modanın bizde de yankılanacağını biliyoruz. ABD'de, diyelim, bir tür müzik moda olduysa, hemen onun benzeri bir Küba müziğini, olabildiğince doğru bir içerikte, alternatif olarak çıkarıyoruz ve bakıyoruz, insanlar Küba kaynaklısını seçiyorlar. Yani, her kültürel etki dalgasında yeniden kazanıyoruz. Halkımızın gözü kulağı Batı etkisine kapalıymış gibi bir hayale kapılmıyoruz.

Onlar böyle yapmadılar. Moskova'da ilk pizzacı perestroykadan sonra açıldı. Bizde ise ezelden beri vardı. Küba'da Donald Duck seyredilir ama onun bir de Kübalı alternatifi vardır, bu daha çok sevilir. Yasaklamakla bir yere varılmaz, gerçeklere ayak uydurmak gereklidir. Çöken sosyalist ülkelerde, Batı etkisi yasaklanmaya çalışıldı, ona alternatif yaratılmadı. Bence bu çok önemliydi.

Tabanla bağ eksikliğine, yasaklara vb. atıf yaparak demokrasi konusuna değindiniz. Bana öyle geliyor ki, küçük Küba'nın ayakta durabilme nedenleri, koca Sovyetler'in neden çöktüğünün de ipuçlarını taşıyor. Küba'nın iki çok önemli özelliği var: Biri, gerçekten popüler bir demokratik işleyiş. Ötekisi, dünyadaki devrimci mücadelelere gösterdiği güçlü devrimci, enternasyonalist dayanışma... Sov-

yetler'de, Lenin'den sonra demokratik işleyişler giderek artan ölçüde tıkanmıştır. Bu kan dolaşımının sağlanamaması demektir. Öte yandan, Sovyetler'in uluslararası dayanışması, giderek devrimcilikten uzaklaşmış, dar devlet çıkarlarını başa koyan resmi bir nitelik almıştır. Bu da dünya-tarihsel olması gereken bir sistem için, kan kaynaklarının kurutulması demektir. Bu iki temel yanlış koca Sovyetler'i çöktürmüştür. Bunların olmaması da Küba'ya boyundan büyük bir güç vermiştir. Bu değerlendirmeye katılır mısınız?

Ekleyeceğim noktalar olabilir ama eksilteceğim hiçbir şey yok. Katılıyorum. Ekleyeceğim de şu ki, Küba'da devrim, halkın hayatında gerçekten büyük bir ekonomik iyileşme sağladı. Önemli olan yalnızca ekonomik kazanımlar da değil, bunların siyasal katılımı birliğinde olmasıdır. Halk herşeyde karar hakkını pratikte yaşıyor, bunun da ötesinde, kararların yürütmesine katılıyor. Dolaşısıyla herkes devrim sürecinin doğrudan bir parçasıdır, devrime içten bağlıdır. Devrim Fidel'in değil, halkındır. Ne için mücadele ettiklerini bizzat mücadeleye katılarak biliyorlar.

Bugünkü güçlülere gelelim. Basın toplantısında, "elbette sorunlarımız var ama önemli olan dünyada değişen duruma ayak uydurabilmektir" dediniz. Çok gerçekçi bir yaklaşım. Ayak uydurabilmek için neler yapıyorsunuz?

Küba her geçen gün değişiyor. ABD ve Batı bu değişimden hoşlanmıyor, çünkü onların görmek istedikleri, daha başka bir değişimdir. Biz de kararlıyız, onların dayattıklarını değil, kendimiz için gerekli olan değişiklikleri yapacağız.

En başta ekonomik değişikliklere gittik. Ekonomiyi yabancı yatırıma açtık. Bu çok önemli, çünkü son 5 yılda hiç kredi alamadık. Tüm öteki Latin Amerika ülkeleri gibi, çok da dış borcumuz var. 1980'lerde, dış borçların ödenmemesi yönünde, Latin Amerika'da kampanya yürütüyorduk. Bu başarıya ulaşamadık ve borçları ödeme zorunluluğuyla karşı karşıya kaldık. Uzun bir süre ödeyemediğimiz için de yeni kredi alamadık. Bu durumda dış yatırımla hem ülkenin gelişmesini sağlar, hem döviz kazanırız. Biz de öyle yaptık.

Ancak bu süreç, kapitalist bir ülkedeki gibi başıbozuk, denetimsiz yürümüyor. Küba'da yetişkin kadrolarımız var. Yatırıma çok acil ihtiyacımız olduğu halde, her yatırım önerisi en ayrıntılı biçimde inceleniyor. Ve ekonomiye zarar vermeyeceğinden eminsek kabul ediliyor. Şimdiye kadar bunda başarılı olduk. 1992'de birden çok ülkeyle kontrat yaptık. Başta turizm olmak üzere, çeşitli sektörlerde iyi bir işleyiş oturttuk.

Ayrıca, bir sürü büyük fabrikamız, hammadde ve yakıt yokluğu nedeniyle durmuştu. Eskiden bunlar hep Sovyetler'den geliyordu. Şimdi eskisinin yarısından az miktarda ve çok daha değişik koşullarda, yakıt alıyoruz. Bu durumda, yabancı sermaye ile, bu fabrikaları işletmek üzere de ortaklık kuruyoruz. Hammadde ve yakıt onlardan, işgücü ve teknoloji bizden, kazancı paylaşıyoruz.

Bazı kişiler hemen "yabancı sermayeye ortaklıkta yüzde kaç hisse veriyorsunuz" diye soruyorlar. Bizim sabit reçetelerimiz yok. Her durum, kendi somutunda ele alınıyor.

1993'te bazı radikal değişiklikler yaptık. Bunlardan biri, doların liberalizasyonuydu. Turizm nedeniyle dolarla alışveriş yapılan dükkanlar açmıştık. Baktık ki, turizmle ilgili alanlarda olanların vb. elinde dolar birikmeye ve karaborsa belirmeye başladı. Bunlar, bir yolunu bulup o dükkanlardan istediklerini alıyorlardı. Doları ve doları olan herkesin bu dükkanlardan alışveriş yapmalarını serbest bıraktık. Böylece dolarlar sonunda devletin eline geçmeye başladı. Bu önlemden pek hoşlanmıyoruz ama her bir dolara ihtiyacımız var.

Bir başka değişiklik, bireysel özel işletmelere - kapitalist değil - izin vermek oldu. Son sıralarda devletin bütün enerjisi makro düzeyde sorunlara yoğunlaşmış durumda. Halkın birçok önemli ihtiyacı karşılanamıyordu. Duran fabrikalarda çalışan birçok işçi ücret alamıyordu. Tamir, marangozluk gibi alanlarda küçük işletmelere izin vererek bu iki sorunu birden hafiflettik.

Tarımsal yapıda ve kiracılık sisteminde de değişiklik yaptık. Biz uzun süre, tarıma yeterli önemi vermedik. Şeker kamışı dışında kalan tarım üretimi çok kötü durumdaydı. O zamanlar gıdayı, Sovyetler'den ve Bulgaristan'dan ithal ediyorduk ve sorunun farkında değildik. O ülkeler çok önce çok kritik bir durumda kaldık ve iki mekanizmayı harekete geçirdik. Biri, bazı insanlarla 2 yıllık kontratlar yaptık, yüksek bir ücretle ve verimlilik primi vererek tarımda çalıştırdık. Ötekisi de, işçileri, gönüllü olarak, 15 ya da 21 günlüğüne mobilize ettik. Çözümün bu olmadığını biliyorduk ama gıdaya acil ihtiyaç vardı. Yoksa açlık başlayacaktı. Üç yıldır bu yöntemleri uyguluyoruz.

Büyük devlet çiftliklerinde çalışan işçi sayısını artıramıyorduk. Bu çiftlikleri şimdi küçük parçalara böldük ve kiralamaya başladık. Bütün üretim araçları devletin, ama toprağı köylüler kontrat süresi için üretim anlaşması yaparak işliyorlar. Eski devlet çiftlikleri çok verimsizdi. Şimdi bu toprakları işleyenler, çok çok verimli çalışıyorlar. Bu işleyiş, Eylül 1993'te başladı. İlk sonuçlarını mart ayında alacağız.

Gündelik hayatta iki ana sorun vardı. Biri gıdaydı, onu anlattım. Onun çözümü bize bağlı. İlerliyoruz, yol alıyoruz. İkincisi ise ulaştırma. Bu sorunu hafiflettik ama bunu tam çözemiyoruz çünkü bu yakıt, yakıt da dövizle bağlı.

Yaptıklarımız bunlar. Durumda belirli bir düzelme var. Tabii mucize

bekleyemeyiz. Ama kötüleşme de beklemiyoruz. Bu yıl yarım milyon, gelecek yıl 1 milyon turist geleceği tahmin ediliyor. Fransız ve Kanada firmaları, kuzey sahilinde oteller inşa ediyorlar. ABD'den öyle baskı geldi ki, vazgeçilemeyecek kadar para harcamış olmasalardı vazgeçerlerdi. İlaç sektöründe başka iyi kontratlarımız da var. Bazı aşilar yalnızca Küba'da üretilabiliyor. ABD, bunları Latin Amerika ülkelerine satmayalım diye o ülkelere çok baskı yaptı ama aşilar verimli ve ucuz olduğu, can kurtardığı için, yerli nüfusun tepkiyle karşılaştı. Ve şimdi satıyoruz.

Sorunlar var, ama işler iyi gidiyor.

Batı basınında, Fidel'in en yakın adamının yolsuzluğuna, rüşvet ve uyuşturucu işine bulaştığına ilişkin sansasyonel haberler çıktı. İşin gerçeği nedir?

Böyle iki gerçek olay oldu. Ama tabii mal bulmuş mağribi gibi üstüne atılıyorlar, asılsız söylentileri de balon gibi şişirip haber yapıyor ve Küba'da yolsuzluklar vb. genel bir algıya havası yaratmaya çalışıyorlar. Ama, eğer Küba'da bu gerçekten genel bir olgu olsaydı, çoktan yıkılır giderdik.

Size çok içtenlikle söyleyebilirim ki, üst yönetim katından iki hain çıktı ama istisnalar kaideyi bozmaz. Bizim üst yönetimimiz, ilkeli ve temizdir. Nitekim Fidel'i, Raul'u vb. asılsız olarak bile suçlayacak bir gerekçe bulunamamıştır. Bunca güçlüğü, sıkıntıya rağmen en tepe yönetimimiz gerçekten mütevazidir.

Ayrıca, çeşitli kuşaklardan tertemiz kadrolardan oluşmaktadır. Çok yaşlı yoldaşlarımız olduğu gibi, örneğin dışişleri bakanımız 37 yaşındadır. Düşmanlar, Fidel ölünce ne olur diye iştahla bekliyorlar. Elbette her kuşak birbiriyle aynı olmaz, ama genç kuşak da genellikle, devrimi yaşamış yaşlılar kadar çetin yetiştirilmiştir. İdealist, kof hayalci değil, gerçekçi ve iyimseriz.

Bir de şu var herhalde. Sovyetler ilk çıktığında, bunun olumsuz etkisi ağır basıyordu. Rusya'nın şimdiki acıklı durumu, halkın içinde bulunduğu düpedüz açlık koşulları, işsizlik, pahalılık vb., artık çöküşe karşı propaganda niteliği taşıyor. Yani artık çöküşün olumlu etkileri ağır basmaya başlıyor. Bunun Sovyet halkının sefaletiyle olması üzücü, ama gerçek bu. Kapitalizm geri gelirse neler olabileceğini, Küba halkı bir kez daha yaşıyor.

"Y asakla bir yere varılmaz, gerçeklere ayak uydurmak gerekir. Çöken sosyalist ülkelerde, Batı etkisi yasaklanmaya çalışıldı, ona alternatif yaratılmadı. Bence bu çok önemliydi."

Evet, bu da var. Ama zaten çok uzaklara gitmeye gerek yok. Dinde yaşadığımız ABD'deki sefalet, işsizlik vb. de halka, bu düzende özveri yapmanın, kapitalizmin geri gelmesinden çok daha iyi olduğunu öğretiyor. Küba halkı için kapitalizm ABD sömürgeci olmakla eş anlamlıdır. Bunu kesinlikle istemiyor.

Türkiye'de tabanda size çok derin sevgi yaygın, katıldığınız toplantılarda ki kalabalıkların çok ötesindedir. Bu sevgiye tercüman olup size bütün kalbimizle başarılar dilerken, kadın konusunda da bir soru sormak istiyorum. Küba'da devrim kadına ne kazandırdı?

Çok şey kazandırdı. Latin Amerika'da erkek şövenizmi yaygındır. Devrimden önce kadın, daha çok ev kadını olmak üzere yetiştiriliyordu. Siyasal yaşama katılım yok denecek kadar azdı. Ekonomik yaşamda da kadın yalnızca hemşire ya da öğretmen olurdu.

Devrimden hemen sonra, 23 Ağustos 1961'de Küba Kadın Federasyonu kuruldu. Bu örgüt kadınlar arasında çalışarak kadın haklarını savundu. Tam eşitlik diyemesek de, eşitlik yönünde önemli kazanımlar elde ettik. Medeni kanunumuzda kadın ile erkeğin eşit hakları vardır. Kadın siyasal yaşama katılmaktadır. Teknik işgücünün yüzde 57'si kadındır. Bu da kadının ekonomik yaşamdaki rolünü kanıtlamaktadır.

Kadının hayatında büyük bir değişim olmuştur. Bizde kadın mesleği - erkek mesleği diye bir ayrım yoktur. Hemen hemen her kadın çalışmaktadır. Bazı ülkelerde kadın kazandığı hakları kaybetmiştir. Biz, Küba'daki sürecin geri dönülmez olduğuna inanıyoruz.

Tabii bu konuda eğitim sürüyor ama eğitimi sürdürme avantajımız var.

Feminizm hakkında ne düşünüyorsunuz?

Küba'da feminizm yok. Biz erkek ve kadının eşitliğini savunuyoruz. Feminizm, kadın giysili şövenizmdir. Biz kadın haklarının tartışıldığı forumlar düzenliyoruz ve buralara erkekleri de çağırıyoruz. Onların bakış açısını dinlemek çok öğretici oluyor. Örneğin, iki yıl önce gençlik festivalinde kadın sorununu eşit sayıda kadın ve erkekten oluşan bir komitede tartıştık. Çok yararlı oldu. Erkeklerin de görüşlerini almak, onlarla tartışmak, gerekirse onları ikna etmek, gerekirse de onlardan öğrenmek en iyisi.

Yani düşmanınızı "erkekler" olarak değil, yüzyıllardır sürüp gelen sömürü düzenleri olarak belirliyorsunuz.

Evet. Sömürü düzenleri ve onların oluşturduğu davranış biçimleri. Erkekleri nasıl düşman ilan edebiliriz? Onlar biz de mutlu olmayız. Biliyorsunuz, bir deyim var. Evlilik, düşmanla aynı yatağı paylaştığın tek savaşmış.

Sağolun yoldaş. Size Küba'nızda ve özel hayatınızda mutluluk, başarı dileriz. Bu da size birkaç ufak armağan.

Bu kitapta Emine Engin yazıyor. Oysa önce bana söylediğiniz ad başkaydı. Ben Fidel'e ne diyeceğim, bunu nasıl anlatacağım.

Kitaptaki benim yazar adım, ötekisi asıl adımdı.

Tamam, Fidel'e böyle iletirim.

Lütfen Fidel'e sevgi ve saygımızı da iletin. ●

ÇİN GERÇEĞİ ÜZERİNE İKİ YAZI

Değişen dünyada değişen Çin

Çin değişiyor. Dünya da öyle. Giderek genişleyen uluslararası ilişkiler, Çin halkının, bugünkü dünyayı kavrayışını geliştirdi. Yabancıların yararlı eserlerini özümseme gereğine ilişkin bilincini sağlamlaştırdı. Dünya barışının sağlanması ve geliştirilmesi amacına yönelik çabalara katılım yönünde kendi sorumluluk duygusunu da güçlendirdi. İçinde bulunduğumuz dönemde birçok yabancı da günümüz Çin'ine ilişkin anlayışını ilerletti. Bazıları Soğuk Savaş sonrası dönemde Çin'in sahip olduğu yeri ve rolü yeniden değerlendirdi ve Çin ile işbirliğine dayalı ilişkileri korumanın önemini kabul etti.

1992 yılı başlarında, Çin'deki reformların baş mimarı olan Deng Ziyaoping'in güney Çin'e yaptığı bir teftiş gezisinde söylediği meşhur sözler, düşünme sürecinin daha özgürleştirilmesini öngörüyordu.

Neyin kapitalist neyin sosyalist olduğuna ilişkin soyut tartışmaya son verilmesini isteyen Deng, her türlü çalışmada neyin doğru neyin yanlış, neyin kazanım neyin kayıp olduğunun değerlendirilmesinde 3 ölçüt getirdi: Yapılan iş sosyalist üretici güçlerin gelişmesini getiriyor mu? Toplam ulusal güce güç katıyor mu? Halkın yaşam standartlarını yükseltiyor mu?

Bu sözler, nüfusun ortak beklentilerini ve arzularını dile getiriyor, hem reformların hızlandırılması ve modernleşme hareketinin daha da yaygınlaştırılması için bir fırsat yaratıyor ve hem de, 1970'lerin sonundan itibaren hızlı büyüme sürecine giren Çin ekonomisinde ikinci bir dönemi başlatıyor.

1992'de Çin ekonomisinin büyüme hızı, planlanan orijinal hedeften 5 puan yüksek, yıllık %12 olarak gerçekleşti. İthalatın ve ihracatın toplam değeri 150 milyar ABD dolarına ulaştı, ki bu Çin'i dünya sıralamasında 13.lükten 11.liğe getirdi. Yabancı fonlara dayalı 40 bin proje onaylandı - bu, geçmiş 13 yılın toplam rakamına eşittir. 1992 Kasım sonu itibarıyla yabancı fonların bağlanmış değeri 45,89 milyar dolar, gerçekleşen yatırım ise 8,34 milyar dolar tutarındaydı. Bir önceki yılın aynı dönemine

göre, yabancı fonlarda %380 ve gerçekleşen yatırımda %150 oranında artış gerçekleşmişti.

Çin'in hızlı ekonomik büyümesinin ardındaki en önemli itici güç, 1,2 milyar Çinli'nin yiyecek ve giyecek gibi temel ihtiyaçlarından göreceli olarak daha konforlu bir hayat standardına ilerleyen muazzam tüketim ve yatırım ihtiyacıdır... Geçen 14 yılda dış dünyaya açılmayla artan ekonomik reformlar Çin'in devasal potansiyel pazarını gerçek bir pazara dönüştürdü.

ÇKP 14.Ulusal Kongresi tarafından kabul edilen ve belirleyici eylemleri içeren 1992 reformları, sosyalist pazar ekonomisinin hedeflediği modeldi. Bu reformlar, gelecekte planlı ekonomide yeni bir çığır açıcı değişiklik yapmıştır. Her ne kadar Çin'in pazar ekonomisi sosyalizm altında işlemekte ve pazarın ana yapısı farklıysa da, yöntemleri, operasyonel mekanizmaları söz konusu olduğunda kapitalist pazar ekonomisine benzemektedir. Bu model, daha çok Çin ile yabancı ülkeler arasındaki değişimler için kanallar yaratmada uygun ortam sağlamıştır.

Burada zorluk, kamu sektörünün - ekonominin başını çekme özelliğini ve statüsünü koruma koşuluyla - bireysel, özel ve yabancı sermaye yatırımlı ekonomik sektörlerde adil bir pazar rekabetine katılması, verimli üretim güçlerinin ödüllendirilmesi, verimsizlerin elenmesi ve toplumsal kaynakların verimli dağılımının garantilenmesindedir. Bu, özellikle özerk işletmelerin işletmeciliğinde, kâr-zarar sorumluluğunu üstlenme dahil, idari işlevlerde de değişiklikleri içeren bir dizi reformu gerektirmektedir.

Geçtiğimiz yıllarda iki kutuplu yapının kaybolmasıyla birlikte dünya artık çok kutupluluğa doğru ilerliyor. Birçok siyasal güç, bu kargaşa içinde ayrılıp yeniden birleşiyorlar. Çok kutupluluğun altında farklılaşan bir dünya var. Siyasal, ekonomik, kültürel, tarihsel, dinsel ve ideolojik, bu kadar çok alanda farklılıkları olan ülkeler için dünyayı bir sistem ya da bir model altında birleştirmek mümkün değildir.

Dünya arenasında kıyasıya süren rekabet, askeri ve politik alandan, bilim, teknoloji ve ekonomik güce dayanan genel ulusal kuvvetlerin rekabetine doğru dönmektedir. Bir ülkenin kendi karmaşık ekonomik sorunlarını çözebilme yeteneği, yalnızca sahip olduğu sistemin değil, aynı zamanda liderlerinin yönetme yeteneğini gösteren bir sınavdır.

Global ekonomik rekabette, dünya pazarının birkaç büyük güç tarafından yönetildiği dönem, yerini ülke grupları temelinde bölgesel işbirliğine bırakmaktadır. Uzmanlar Asya-Pasifik bölgesinin ekonomik büyüme hızını yine %7 civarında öngörüyor ve dünya ekonomik gelişmesinde bu yıl da başı çekeceğini söylüyorlar.

Asya-Pasifik bölgesinin bir üyesi olarak Çin yalnızca bölgedeki ekonomik işbirliğine ilgi göstermekle kalmıyor, aynı zamanda Uluslararası Gümrük ve Ticaret Anlaşması GATT'a yeniden girmek için olumlu bir tavır alıyor. Bu amaçla, gümrük oranlarında çok ciddi indirimleri de içeren birçok somut adım atmıştır.

Çin, dünyanın çeşitli ülkeleriyle, "Barış İçinde Birarada Yaşamın Beş İlkesi" temelinde, her zaman dostça ve işbirliğine dayalı bir ilişkinin gelişmesini savunmuştur. Yakın zamanlarda, Çin Komünist Partisi genel sekreteri Ciang Zemin bir Batılı güce, "güveni yükseltmek, gerilimi azaltmak, işbirliğini geliştirmek ve karşı karşıya gelmelerden kaçınmak için" çağrıda bulundu. Giderek artan oranda yabancı ortaklar Çin'i, samimiyetle işbirliğine hazır, güvenilir bir ortak olarak tanıdılar. Hatta farklı siyasal düşüncelere sahip olsalar da gerçeğe saygı duyanlar, dünyanın ekonomik gelişmesinde ya da uluslararası meselelerde Çin'in rolünün azalmadığını gördüler. Onların görüşlerine göre Çin'le işbirliği yapmak ve Çin'e karşı dostane tavırları sürdürmek asıldır. Başkalarına ya da kendine zararlı hiçbir eyleme girişilmemelidir. Bu sav, sağduyulu ve uzak görüşlüdür.

Geng Yuxin,
Beijing Review, 1993

"Muzaffer komünizmin ülkesi" Çin

Çin Komünist Partisi'nin 14.Kongresi tüm dünyada Çin'e olan ilgiyi derinleştirdi. Çin deneyiminin analizi, özellikle eski SSCB'de, Devlet Olağanüstü Durum Komitesi'nin (SEC) başarısızlığına hâlâ üzülenler için büyük felsefi ve pratik önem taşımaktadır.

Bugünkü Çin, "SEC Programı"na uygun gelişen bir ülkenin yaşayan örneğidir. Anımsanması gerekir ki Çin Halk Cumhuriyeti "pazar reformlarını" SSCB'den önce uygulamaya koymuştur. Bu nedenle, açık veya gizli, pazar taraftarlarının, yani "demokrat" ve "partokrat"ların karşı karşıya gelmesi, Moskova'daki Ağustos darbesinden iki yıl önce olmuştu. Tanklar ve diğer ordu birlikleri Beijing'e 1989 Haziran'ında yürümüşlerdi. 3 Haziran gecesi Tiananmen meydanı kanlı bir katliama tanık olmuştu. Ancak burada olanlar, Sovyetler'de Ağustos 1991 olaylarının tersi yönde gelişti. "Demokratların" protestoları tanklarla ezildi. KP yerinde kaldı, hatta daha da güçlendi. Beijing'deki haziran olayları bitince, parti görevlileri ve tüm medya, fikir birliği içinde, "burjuva liberalleşmesi"ni lanetlediler. Çin gizli servisi "aniden" sayısız yabancı casus keşfetti. CIA ve diğer ABD örgütleri, acil olarak burjuva demokratik örgütlerin aktif liderlerini kurtarmak için "Sarı Kuş Operasyonu"nu başlattılar. Dünyada birçok insan, Çin'in sosyalist ekonomiyeye ve proletarya diktatörlüğüne geri döndüğü fikriyle ürktü. Emperyalist ülkeler Çin'e ekonomik yaptırımlar dayattılar.

Bu gelişmelerin bugünkü sonuçları nelerdir?

Çin Halk Cumhuriyeti'nin siyasal sistemi hâlâ sıkı bir şekilde ÇKP tarafından kontrol edilmektedir. "Burjuva liberalizasyonu"na karşı başatlı sonuçlar elde edilmiştir.

Açıklık ve konuşma özgürlüğü alanında hiçbir adım atılmamıştır. Siyasi savaşım gizli, ve dahası, normal bir Çin dilinden ziyade, özel bir "siyasal Çin stili"ne benzeyen, satır aralarını okumayı gerektiren bir stile sahiptir. Çin'i ziyaret etmiş, ancak kendisini bu politikalarla adapte edememiş deneyimli bir Batı Alman siyasi lideri, Helmut Schmidt şöyle diyor:

"KP'nin en üst yönetiminde olmayanlar, partiyi kimin yönettiğini, amaçlarının ve ana ilkelerinin neler olduğunu anlayamazlar."

Buna rağmen Çin'de hiç bulunmamış olan Sovyet okuyucuları, deneyimini yaşadıklarından, bu amaç ve ilkeleri anlamakta çok az zorlanacaklardır. Örneğin Çin komünistlerinin bugünkü lideri olan Ciang Zemin'in ÇKP 14.Kongresi'ne sunduğu rapordan şu bölümü okumak yeterli olacaktır:

"Doğru ismi bulmak uğruna, - sosyalist ya da kapitalist - soyut ideolojik ve pratik tartışmalarla reformlarımızı bağlayamayız."

Ciang Zemin mi Boris Yeltsin'in *Argumenty i Fauty*'de çıkan yazısından alıntı yapıyor, yoksa Yeltsin mi ondan, söylemesi zor. Önemli olan ikisi de pratik olarak aynı şeyi söylüyorlar. (abç) Aradaki fark; bizim ülkemizde Yeltsin'ler Ciang Zemin'in partisini, Çin'de ise Ciang Zemin'ler Yeltsin'in partisini eritti.

Çin ekonomisinde izlenen yol, Gorbaçov ve Yeltsin tarafından uygulanan reformların benzeridir. Helmut Schmidt'e göre "gerçekte Çin'deki şekliyle sosyalizm, sosyalist terminolojiyle yoğrulmuş bir kapitalizme dönüştürülmüştür". Ancak Alman politikacı "Çin usulü"nü o kendine has çok önemli unsurunu görememiştir. Görülen odur ki, tamamen parti yönetimi tarafından kontrol edilen baskıcı bir mekanizmanın varlığı ve siyasal

özgürlüklerin eksikliği, parti yönetiminin, pazar reformlarını komprador projeleri yoluyla uygulamaya koymasını olanaklı kılmaktadır. Örneğin kıyı bölgelerinde ülkenin merkezindeki bölgelerin sömürülmesi pahasına kurulan özel "serbest ekonomi bölgeleri".

Bu "bölgeler" in gerçek kimliği bunların en büyüklerinden birine - Şenzen bölgesine - bakarak sergilenebilir. Yabancı sermaye için en imtiyazlı koşullar, Çin'in iç bölgelerinden bu "bölgeler" e yoğun kaynak aktararak oluşturulmuştur. Örneğin Şenzen bölgesindeki devlet yatırımı, ülkenin geri kalan yerlerine yapılan yatırımların ortalamasından 35 kat daha yüksektir. Ancak bu yatırımlardan gelen kâr düşüktür, çünkü devlet vergileri bu bölgelerde oldukça düşüktür. Burada yaşam standartları da yüksektir. Yabancı sermayedarların topladığı kârlardan bahsetmeye bile gerek yok.

Çin halkının çoğunluğu bu "bölgeler" e büyük zorluklarla girebilir. Böylece, Çin'in devasa genişlikteki toprakları üzerinde kurulmuş olan bu "kapitalist vahalar" bağımsız parazit devletler olarak ortaya çıkmış oluyolar. (Bu "bölgeler" hükümetten yoğun mali destek almaktadırlar.)

Pazar reformları gelecekte Çin'in toprak bütünlüğü konusunu kesinlikle gündeme getirecektir. O zaman, bir yanda bu "bölgelerin" ayrıcalıklı nüfuslarının varlığı, öte yanda diğer bölgelerin sömürüsü, ciddi sorunların patlak vermesi açısından önemli faktörler olacaktır.

Böylece, Çin'deki "komünist" diktatörlük, ülke topraklarının çoğunluğunu sömürerek yabancı sermaye için ayrıcalıklı alanlar yaratma yolundan yürümektedir. 1989'da "açık bölgeler" kurmak için benzer gayretlerin "komünist" Sovyet hükümetince de yapıldığını hatırlamak yararlıdır. Bu gibi projelerden biri Novgorod'da, burjuva-demokratik özgürlükleri bu "açık bölgeler" in anti-ulusçu yapısını açığa çıkarmak için kullanan güçlerin muhalefetiyle başarısızlığa uğradı.

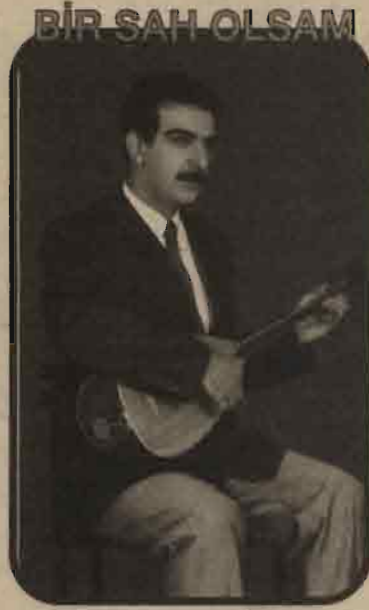
Sonradan Yeltsin'in burjuva-demokratik hükümeti benzer projeleri yerleştirmede başarılı olamadı. Bu "açık bölgeleri" hemen her yere yerleştirmeyi planlamışlardı. Ancak gözardı ettikleri nokta, ayrıcalıklı bölgeler olarak "açık ekonomik bölgeler" in ülkenin diğer bölgelerinin sömürülmesiyle zenginleşmesi gerektiği fikriydi.

Anti-ulusçu ve komprador bir yapıya sahip yıkıcı pazar reformları uygulayan diktatörlük - muzaffer komünizm - ülkesi Çin'in bugünkü siyasal sistemi budur.

Andropovskaya
Pravda, 1993/2

ÖZBÜLUT
MÜZİK ÜRETİM MERKEZİ
İ.M.Ç 6. Blok 6618 Unkapanı - İstanbul
Tel: (212) 513 05 50 Fax: (212) 512 62 72

ÖZBÜLUT
MÜZİK ÜRETİM MERKEZİ
İ.M.Ç 6. Blok 6618 Unkapanı - İstanbul
Tel: (212) 513 05 50 Fax: (212) 512 62 72

BİR DESTE GÜL

CAN DOST KASET ÜRETİM
Piyerloti Cad. 17/4 Çemberlitaş - İstanbul
Tel: (212) 516 84 64

CAN DOST KASET ÜRETİM
Piyerloti Cad. 17/4 Çemberlitaş - İstanbul
Tel: (212) 516 84 64

1 MAYIS ÇAĞRISI

TÜRKİYE KAMUOYUNA

İşte yine 1 Mayıs geliyor.

Dünya işçilerinin, Türkiye işçilerinin kan revan içinde kazandıkları 1 Mayıs geliyor.

Şimdi geriye bir düğüm atmak, üzülmeden, esef etmeden, dişleri sıkarak silkinip ayağa kalkmak zamanıdır. Sermayenin, dinci-şeriatçı, milliyetçi maskelerle dolaşan neferlerine, emirlerine meydan okumak zamanıdır şimdi.

İşçiler, işsizler, kır ve şehir emekçileri, kadın yurttaşlar, gençler, emekli yurttaşlar,

27 Mart seçimleri dinci, milliyetçi gericiliğin, şeriatçılığın yeşerip boyattığını gösterdi. Onlar dünyada esen gericilik ve karşı-devrim rüzgarlarını arkalarına alarak emellerine bir adım daha yaklaştılar.

Şimdi sormak ve yanıtlamak zamanıdır. Türkiye Şii malların İran'ı olmalı mı? İki yüzlü, gaddar Sunni-Vahabi Arabistan'ına dönüşmeli mi?

Türkiye toplumu % 80'den fazlasıyla bu sorulara "hayır! Hiçbir zaman!" yanıtını veriyor.

Ancak bu yetmez! Bu toplum sendikalar, demokratik kitle örgütlerinde, meslek örgütlerinde, demokratik, laik ve devrimci partiler içinde örgütlenip, gericiilere karşı eyleme geçmedikçe bu yanıt gerçekten vermiş sayılmaz.

Yurttaşlar,

Bağnaz milliyetçileri yedeğine alan şeriatçı partinin her ilerleyişi, işçi sınıfının demokratik-sendikal haklarına, tüm kazanılmış kadın haklarına, düşünce özgürlüğüne, her türlü örgütlenme hakkı ve özgürlüğüne, akademik, bilimsel ortam ve gelişmelere karşı büyüyen bir tehdit ve tehlike demektir.

Sağlı-sallu sermaye partilerinin yönetim kadroları, şeriatçı partinin tehditlerini kavrayacak ve onunla aktif olarak savaşacak bilinç, deneyim ve kararlılıktan yoksun görünüyorlar.

Seçim yasalarında biçimsel oynamalarla "kara tehlike"yi soyutlamak, olmazsa askeri çağırmak gibi "çözümlerden" medet ummaktadırlar. Oysa ki en usta siyasetçilerden kurulu bir ekip karşılarındadır ve "nihai zafer"e yürümektedir. Hile, entrika, zulümle yoğrulmuş Arap-Emevi-Abbasi hanedanlarının deneyleriyle dolu şeriat siyasetiyle yoğrulmuş gericilik, "din bükülmezse, devlet yıkılmaz" ilkesine göre hareket ediyor.

Yurttaşlar, şeriatçılık, hepimizin yaşamını altüst edecek, yokedecek tehditlerle yaklaşmaktadır. Haklarımızı, özgürlüklerimizi ve yaşamımızı liberal-sosyal demokrat örgütlerin yöneticilerinin körlüğüne, eylemsizliğine ve çözümsüzlüğüne emanet edemeyiz.

İşçiler, sendikalar, yüzbinlerce kardeşimizin daha işsiz kalacağı günler yaklaşıyor. İşgüvencesi, işsizlik sigortası, kazanılmış hakların korunması yine başka bir bahara mı kalacak? Bu kez işçi atmak için patron

devlet kolları sıvadı. Sendikal demokratik hakları, işgüvencesini devletin patron kalmasına bağlayan işçiler, sendika yöneticileri yanıltan dönme zamanıdır. İşsizlik ister özel sektörden, ister kamu sektöründen gelsin, işçi için farkı ne? Patron farketmez!

Genç aydınlar, öğrenciler, sanatçılar, bilim emekçileri,

Hayat hepimizin önüne halkın aydını olmak, aydınlatmak işlevini bir daha koydu. Bu kez hem bir görevdir, hem de her nesle denk düşmeyecek parlak, şan ve şerefle dolu bir aydınlanma kavgasının bir neferi olmaya çağırır.

Kadın yurttaşlar,

Şeriatçı gericiliğe karşı kavga büyük insanlığın bir yarısının "insandan sayılıp sayılmamasına", hayattan koparılıp, toplumdan dışlanmasına karşıdır. Kadınlar yoksa bu kavga yenilir.

Kendinden olmayanı, kendine inanmayanı, bağlanmayanı düşman sayan dinci gericilik şimdiden kadınlara saldırmaya başladı bile.

İşte 1 Mayıs yaklaşıyor.

Özgürlüklerimizi, haklarımızı, özlem ve taleplerimizi, toplumsal gelişmenin ve insanlığın düşmanı gericilik güçlerine karşı savaşım temelinde yükseltmek zamanıdır.

Laik ve demokratik insanlığın üyeleri, işçilerin örgütü Türk-İş ile birlikte başta İstanbul, İzmir, Ankara olmak üzere işçi ve emekçilerin yoğun olduğu yerlerde gericiliğe birer darbe indirmek üzere, 1 Mayıs'ı alanlarda kutlamaya hazırlanmalıdır.

Şimdi hazırlanma, örgütlenme, safları sıklaştırma ve tarihimizin bize emanet ettiği uygarlık için ilerleme zamanıdır.

Bu güzel günler için

Haydi 1 Mayıs'ı!

BİR OLALIM, İRİ OLALIM, DİRİ OLALIM!

LAİK-DEMOKRATİK TÜRKİYE

ÖLÜM OLSA SONUMUZ DEMOKRASİ YOLUMUZ

RP KAPATILMALIDIR

İŞÇİLERİN BİRLİĞİ, HALKLARIN KARDEŞLİĞİ

İŞÇİLER ALEVİLER YOL MUSAHİBİDİRLER

HAKLARIMIZI KORUYALIM, ŞERİATA VURALIM

İŞÇİLER-ALEVİLER DEVRİMLERDE BİRDİRLER

TEK SINIF TEK SENDİKA TEK PARTİ

YAŞASIN TÜRK-İŞ'TE BİRLİK

TÜRK-KURT EMEKÇİSİ ELELE

KADIN ERKEK ELELE ÖZGÜR GÜNLERE

KERVAN